

Tal der taler 2007

Uddannelsesnøgletal 2007

Tal der taler 2007

Uddannelsesnøgletal 2007

Undervisningsministeriets statistikpublikationer nr. 1 – 2008
Undervisningsministeriet
2008

Tal der taler 2007

Uddannelsesnøgletal 2007

Forfattere: UNI•C Statistik & Analyse for Undervisningsministeriet

Redaktion: Susanne Irvang Nielsen, UNI•C Statistik & Analyse

Serieredaktion og produktion: Werner Hedegaard, Undervisningsministeriet

Grafisk tilrettelægger: Malchow A/S, Ringsted

Omslag: Malchow A/S, Ringsted

1. udgave, 1. oplag, januar 2008: 500 stk.

ISBN: 978-87-603-2672-1

ISBN: (WWW) 978-87-603-2673-8

Internetadresse: pub.uvm.dk/2008/taldertaler

Udgivet af Undervisningsministeriet

Bestilles (ISBN 978-87-603-2672-1) hos:

NBC Ekspedition

Tlf. 56 36 40 48, fax 56 36 40 39 eller e-mail: ekspedition@nbcas.dk

Telefontid: Mandag-torsdag 9.30-16.00, fredag 9.30-15.00

eller hos boghandlere

Tryk: Schultz Grafisk A/S

Trykt med vegetabiliske trykfarver på 100 procent genbrugspapir

Printed in Denmark 2008

Eventuelle henvendelser bedes rettet til UNI•C Statistik & Analyse:

Konsulent Susanne Irvang Nielsen,

telefonnummer: 35 87 83 00

eller e-post: uddannelsesstatistik@uni-c.dk

Indhold

5	1	Indledning
6	2	Uddannelsessystemet
9	2.1	Det ordinære uddannelsessystem
20	2.2	Voksen- og efteruddannelsessystemet
23	3	Økonomi
23	3.1	Samlede offentlige udgifter til uddannelse
25	3.2	Offentlige udgifter til uddannelse i procent af samlede offentlige udgifter i Danmark og udvalgte lande
28	3.3	Samlede offentlige og private udgifter til uddannelsesinstitutioner i Danmark og udvalgte lande
31	3.4	Samlede offentlige og private udgifter per elev/studerende i Danmark og udvalgte lande
34	3.5	Offentlige udgifter til voksen- og efteruddannelse
37	3.6	Udgifter til Statens Uddannelsesstøtte
39	3.7	Udgifter til finansiel støtte til studerende på de videregående uddannelser i Danmark og udvalgte lande
41	4	Grundskolen
41	4.1	Antal skoler og elever
45	4.2	Tosprogede elever
47	4.3	Elever der modtager specialundervisning
51	4.4	Antal lærere
53	4.5	Elev/lærerratio og normalklassekvotient
55	4.6	Nøgletal for it i Danmark og udvalgte lande
58	4.7	Hvad gør eleverne efter grundskolen

61	5	Ungdomsuddannelser
61	5.1	Antal skoler og elever
65	5.2	Fuldførelse, frafald og adfærd efter frafald
69	5.3	Indvandrere og efterkommere
72	5.4	Fagvalg i gymnasiet
74	5.5	Erhvervsuddannelserne – praktikpladsområdet
77	5.6	International mobilitet
78	5.7	Nøgletal for it i Danmark og udvalgte lande
81	5.8	Hvad gør de unge efter afsluttet ungdomsuddannelse
85	6	Videregående uddannelser
85	6.1	Antal institutioner og studerende
87	6.2	Alder ved start
89	6.3	Fuldførelse, frafald og adfærd efter frafald
92	6.4	Fuldførelsestider og alder ved fuldførelse
94	6.5	International mobilitet
98	6.6	De studerendes indkomst
102	7	Tidsforbrug fra afsluttet 9. klasse til opnåelse af erhvervskompetence
105	8	Voksen- og efteruddannelse
108	9	Resultater
109	9.1	Andel med mindst en ungdomsuddannelse i Danmark og udvalgte lande
112	9.2	Arbejdsstyrken fordelt efter højeste fuldførte uddannelse
115	9.3	De kommende ungdomsårgange

1 Indledning

Tal der taler 2007 giver et overblik over det danske uddannelsessystems opbygning og beskriver i tal udviklingen inden for hovedparten af de forskellige uddannelsesområder.

Uddannelsessystemet ændrer sig løbende i takt med nye generationer og nye krav fra arbejdsmarkedet. I denne publikation præsenteres en række nøgletal i tabeller og grafer, der viser, hvilke veje udviklingen går. Publikationen belyser primært udviklingen med danske tal suppleret med tilsvarende tal fra udvalgte lande.

Størstedelen af de tal, der indgår i publikationen, kan også ses på Undervisningsministeriets hjemmeside: www.uvm.dk. Her findes desuden mere detaljeret information om de enkelte områder.

De danske uddannelsesnøgletal opdateres løbende, og i visse tilfælde tilrettes tidligere offentliggjorte data. Læseren skal derfor være påpasselig med at sammenligne tallene i denne publikation med tal i tidligere udgivelser.

2 Uddannelsessystemet

Det danske uddannelsessystem kan opdeles i uddannelsesgrupper efter kompetenceniveau og område.

Nogle uddannelser giver kompetence til videre uddannelse. Det betegnes studiekompetence. Andre uddannelser giver kompetence til arbejdsmarkedet – det betegnes erhvervskompetence. Der er uddannelser, som giver begge former for kompetence. Endvidere findes også uddannelser, der ikke giver formel kompetence.

Uddannelsessystemet er delt op i det ordinære uddannelsessystem og et voksen- og efteruddannelsessystem.

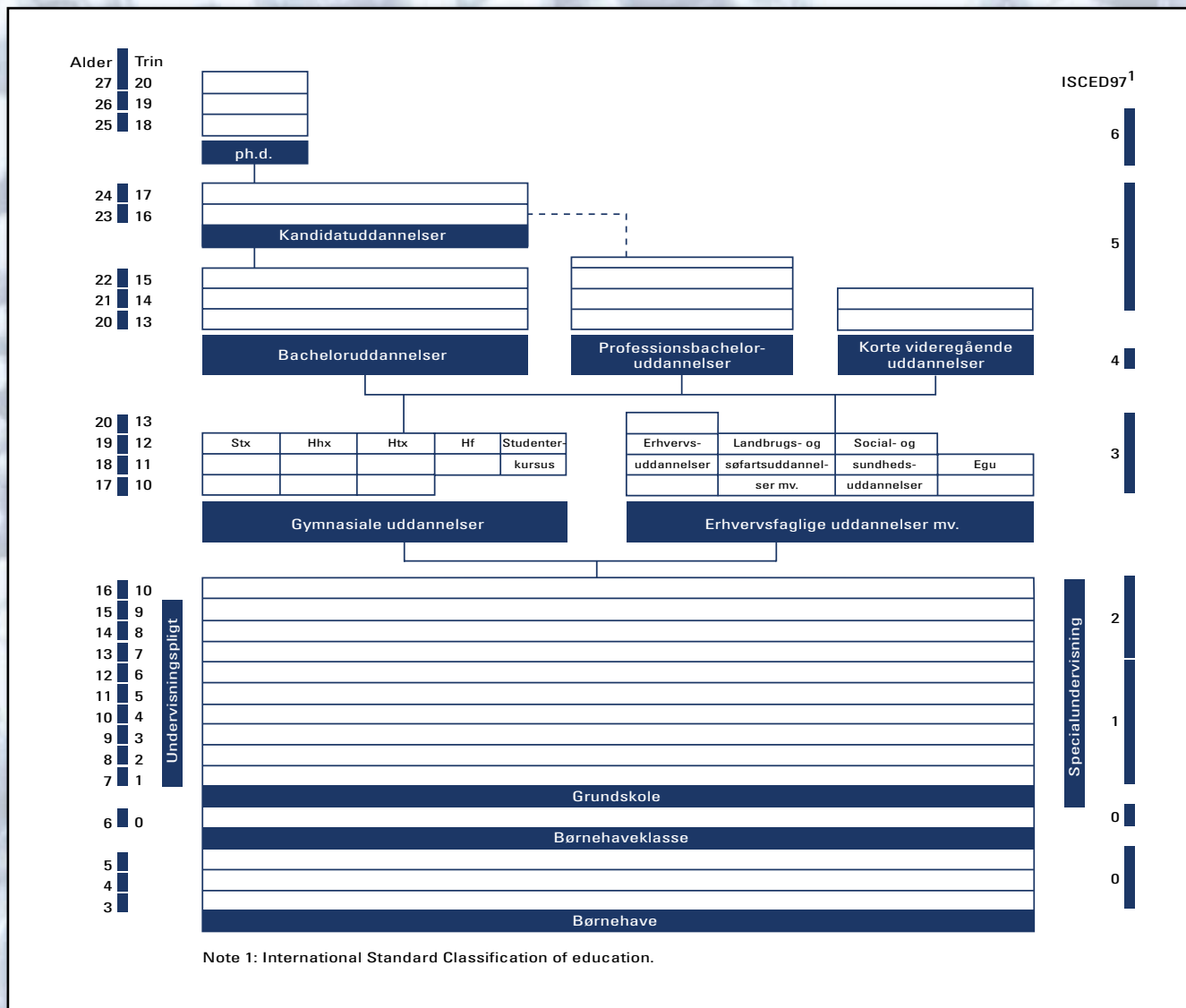
Figur 2.1 og 2.2 viser henholdsvis opbygningen af og sammenhængen mellem det ordinære uddannelsessystem og voksen- og efteruddannelsessystemet.

Videreuddannelsessystemet har i de seneste år gennemgået en strukturtil-

pasning, så uddannelsesniveauerne nu er direkte sammenlignelige med det ordinære uddannelsessystem.

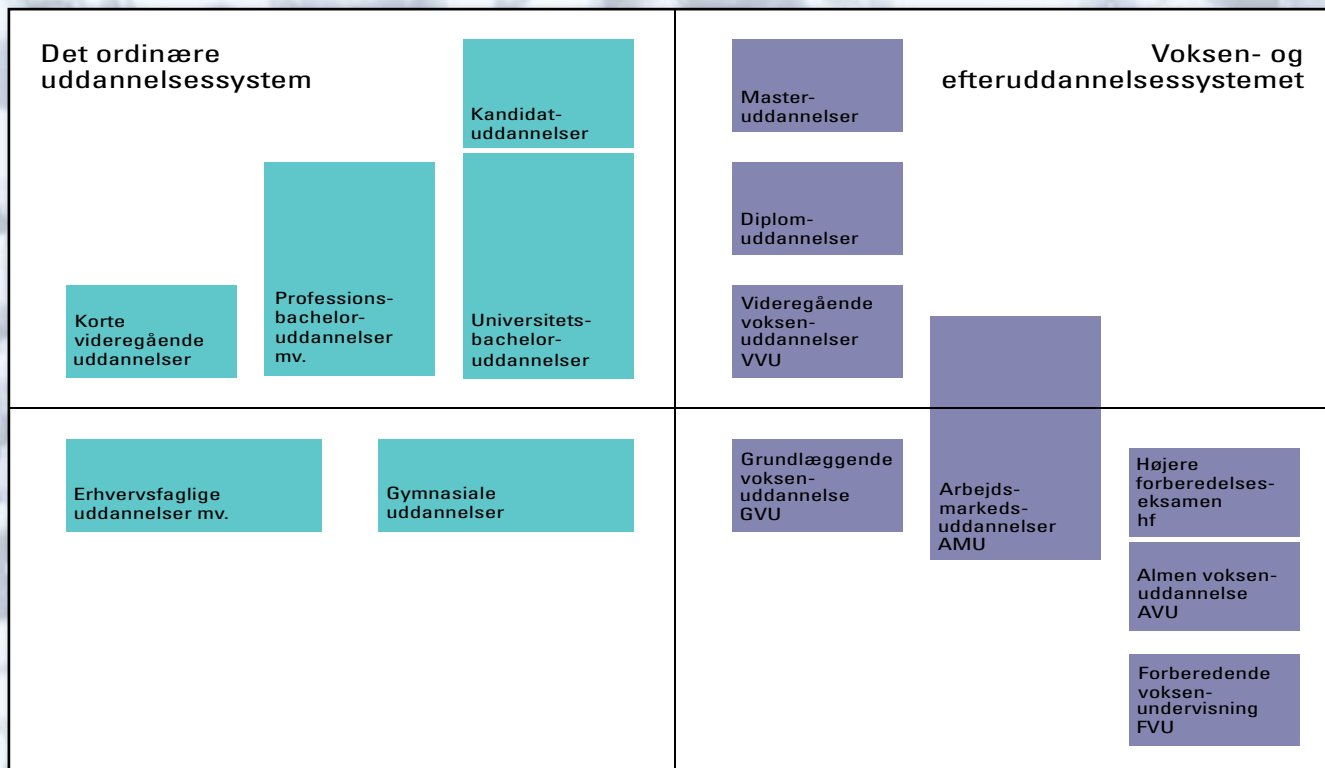
I det efterfølgende afsnit gennemgås uddannelsessystemet og de rammer, indhold og formål, der gælder for de forskellige dele.

Figur 2.1. Det ordinære uddannelsessystem

Kilde: UNI-C Statistik & Analyse.

Figur 2.2 Det parallelle uddannelsessystem

Kilde: UNI-C Statistik & Analyse.

2.1 Det ordinære uddannelsessystem

Grundskolen

Der er ni års undervisningspligt i Danmark, men ingen skolepligt. Det er dog kun ganske få børn, der undervises hjemme. Undervisningspligten begynder i august det kalenderår, hvor barnet fylder syv år.

Næsten alle børn starter deres skolegang i en etårig børnehaveklasse, som i de fleste skoler er en integreret del af indskolingsforløbet. Børnehaveklassen er frivillig for eleverne, men skal tilbydes af kommunerne.

Grundskolen er niårig. Grundskolen giver adgang til ungdomsuddannelserne, men eleverne kan vælge at fortsætte i 10. klasse. Knap halvdelen af eleverne i grundskolens 9. klasse vælger at fortsætte i 10. klasse, men andelen har været faldende de seneste år.

Grundskolen omfatter forskellige skoletyper. Den offentlige folkeskole inklusive specialskoler dækker undervisningen for langt størstedelen af eleverne. Folkeskolen er et gratis tilbud til forældrene. Et alternativ til folkeskolen er de frie grundskoler (friskoler

og private grundskoler) og efterskoler. Efterskoler er frie kostskoler, der typisk tilbyder undervisning på 8.-10. klassetrin. De frie grundskoler og efterskolerne er selvejende institutioner, som finansieres via statsstøtte og elevbetaling.

I 2005 var der 712.100 elever i grundskolen. Heraf gik 596.300 elever i folkeskolen. De frie grundskoler havde 90.800 elever, og 24.900 elever gik på efterskole.

Efter folkeskolelovens formålsbestemmelse skal folkeskolen i samarbejde med forældrene give eleverne kundskaber og færdigheder der: *”Forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.”*

Eleverne i folkeskolen undervises normalt klassevis og samlet gennem hele grundskoleforløbet. Inden for klassens rammer er der undervisningsdifferentiering, hvor undervisningen tager udgangspunkt i den enkelte elevs behov og forudsætninger.

De frie grundskoler tilbyder undervisning til børn i den undervisningspligtige alder, som skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, mens rammerne for undervisningens tilrettelæggelse er mere åbne.

Der findes enkelte andre skoleformer, der tilbyder undervisning på grundskoleniveau. Det er for eksempel specialskoler for børn, interne skoler i dagbehandlingstilbud, behandlingshjem og dele af ungdomsskolens tilbud.

Nogle elever har så store fysiske eller psykiske vanskeligheder, at deres undervisning ikke kan tilgodeses i den almindelige undervisning. De modtager derfor specialundervisning. Frem til 1. januar 2007 var der to former for specialundervisning: den almindelige specialundervisning, der var kommunernes ansvar, og den vidtgående specialundervisning, der var et amtskommunalt ansvar.

I 2005 modtog cirka 13.800 elever almindelig specialundervisning i specialklasse og 11.500 elever modtog vidtgående specialundervisning.

I dag er al specialundervisning kommunernes ansvar, og der opdeles ikke

længere i almindelig og vidtgående specialundervisning.

I den internationale ISCED97-klassifikation dækker børnehaveklassen niveau 0 og grundskolen niveauerne 1 (1.-6. klassetrin) og 2 (7.-10. klassetrin).

Ungdomsuddannelser

Undervisningen på ungdomsuddannelserne bygger videre på de kompetencer, eleverne har fået i grundskolen. Alle unge skal have tilbuddet om en ungdomsuddannelse.

Ungdomsuddannelserne omfatter de gymnasiale uddannelser og de erhvervsfaglige uddannelser.

Ungdomsuddannelserne kan være studieforberedende, erhvervsrettede eller begge dele. Uanset uddannelsesretning lægges der vægt på at udvikle elevernes personlige, faglige og teoretiske kompetencer.

De fleste ungdomsuddannelser tager cirka tre år, men længden kan variere fra halvandet til mere end fem år.

Gennem et differentieret udbud og tilrettelæggelse af uddannelserne kan elevernes individuelle evner og ønsker

i vidt omfang tilgodeses. Dette skal blandt andet sikre høj motivation, så flest muligt unge fuldfører uddannelsen.

De nyeste beregninger baseret på uddannelsesadfærden i 2005 viser, at 81 % af en ungdomsårgang forventes at gennemføre en ungdomsuddannelse. Det er regeringens målsætning, at mindst 85 % af en ungdomsårgang i 2010 skal gennemføre en ungdomsuddannelse og mindst 95 % i 2015.

Den 1. august 2007 trådte en ny lov i kraft, der giver unge med særlige behov, der ikke kan gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse, et retskrav på et treårigt uddannelsesforløb.

De gymnasiale uddannelser

De studieforberedende *gymnasiale uddannelser* omfatter de almengymnasiale uddannelser og de erhvervsgymnasiale uddannelser. De *almengymnasiale uddannelser* omfatter studenterek-samen (stx), herunder studenterkursus, og højere forberedelseseksamen (hf). De *erhvervsgymnasiale uddannelser* omfatter højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx). Uddannelserne er boglige og skal forberede unge til en videregående uddannelse ved at give dem de nødvendige

almene, teoretiske og faglige kvalifikationer hertil.

Alle elever, der har modtaget den relevante undervisning og har aflagt de fastsatte prøver i grundskolen, kan fortsætte på en gymnasial ungdomsuddannelse, med mindre den afleverende skole vurderer, at eleven har truffet sit valg på et utilstrækkeligt eller urealistisk grundlag. I sådanne tilfælde indstilles eleven til en optagesprøve.

Stx, hhx og htx er treårige uddannelser, opbygget med fælles grundforløb af et halvt års varighed, efterfulgt af toet-halvt år på en studieretning valgt af eleven. Skolerne sammensætter selv, inden for visse rammer, hvilke studieretninger der skal udbydes til skolens elever.

Hf tilbydes både som toårig ungdomsuddannelse og som enkeltfagsundervisning for voksne. Hf består af obligatoriske fag og valgfag, hvilket giver muligheder for individuel sammensætning af uddannelsen. Hf er tænkt som et ungdomsuddannelsesstilbud til lidt ældre elever. Det er ikke muligt at gå direkte fra grundskolens 9. klasse til hf.

Hf udbydes ofte sammen med stx på gymnasier, mens hhx og htx udbydes

på erhvervsskoler. Erhvervsskolerne har i mange år været selvejende institutioner, finansieret af staten. Gymnasierne er som konsekvens af kommunalreformen, gældende fra 1. januar 2007, overgået fra amterne til at være selvejende institutioner finansieret af staten. Der findes et mindre antal private gymnasier og studenterkurser, hvor eleverne betaler en del af undervisningen.

Eksamen fra en gymnasial uddannelse kvalificerer til de videregående uddannelser. Dog kan de videregående uddannelser stille krav til fag, herunder niveau og karakterer.

De erhvervsfaglige uddannelser

De *erhvervsfaglige uddannelser* omfatter merkantile og tekniske erhvervsuddannelser (EUD), grundlæggende social- og sundhedsuddannelser (SOSU), pædagogisk grunduddannelse (PGU), øvrige uddannelser inden for landbrug og søfart mv. samt erhvervsgrunduddannelsen (egu). Uddannelserne skal give de unge og voksne, der søger uddannelserne, solide faglige, personlige og almene kompetencer, der formelt og reelt anerkendes og efterspørges på arbejdsmarkedet. De forbereder direkte til job inden for bestemte brancher.

Alle erhvervsfaglige uddannelser giver formel erhvervskompetence. Uddannelserne skal også forberede deltagerne til videre uddannelse.

Det eneste krav for at blive optaget på en erhvervsfaglig uddannelse er normalt, at ansøgeren har opfyldt undervisningspligten i grundskolen. På nogle erhvervsfaglige uddannelser er der en del voksne deltagere, dette gælder ikke mindst på social- og sundhedsuddannelserne.

Erhvervsuddannelserne (EUD) udgør den største del af de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser. En erhvervsuddannelse har en samlet varighed på halvandet til femtjue år. Det mest normale er dog tre til fire år. Erhvervsuddannelserne er en mangfoldighed af forskellige uddannelser og består per 1. januar 2007 af cirka 120 uddannelser inden for det merkantile og tekniske område.

Der er syv indgange til erhvervsuddannelserne, som hver især består af et grundforløb og et hovedforløb samt en periode i praktik. Grundforløbet kan for den enkelte elev helt eller delvist erstattes af grundlæggende praktisk oplæring i en virksomhed på baggrund

af en uddannelsesaftale (ny mesterlære). For at kunne tilrettelægge uddannelsesforløbet individuelt skal hver elev sammen med skolen og praktikvirksomheden udarbejde en personlig uddannelsesplan.

En erhvervsuddannelse påbegyndes enten på skole – som er det mest almindelige – eller i praktik. Der er fri adgang til grundforløbet på EUD, og der er løbende optag. I alt bruges cirka 30-50 % af tiden på skole og 50-70 % i en praktikvirksomhed eller i skolepraktik arrangeret af erhvervsskolen, hvis der ikke kan skaffes praktikplads i en virksomhed.

Erhvervsuddannelserne er under omlægning. Med en reform per 1. august 2007 er der skabt en fælles lovgivningsmæssig ramme for erhvervsuddannelserne, de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser og landbrugsuddannelserne. Uddannelsernes formål er justeret; der lægges øget vægt på internationalisering og uddannelsesgaranti, og indsatsen mod frafald forstærkes. De syv fællesindgange afløses af 12 fællesindgange, og grundforløbet fornys, så både elever med svage uddannelsesforudsætninger og elever med stærke uddannelsesforudsætninger

tilgodeses. Der bliver bedre mulighed for trin- og niveaudeling af uddannelserne og for individuelle uddannelser. Indsatsen for flere praktikpladser og kvaliteten af skolepraktik styrkes.

I en overgangsperiode videreføres de nuværende uddannelser. Den nye indgangsstruktur er iværksat, og de nye uddannelser er udviklet.

Elever under 25 år, som allerede har gennemført første trin af en uddannelse, kan efter mindst et halvt års relevant erhvervs erfaring vende tilbage og færdiggøre hele uddannelsen i et forløb kaldet EUD+.

Voksne over 25 år med erhvervs erfaring fra den pågældende branche har mulighed for at gennemføre uddannelsen på kortere tid på grundlag af en realkompetencevurdering og efterfølgende godskrivning af kompetencer. Hvis kravet om to års relevant erhvervs erfaring er opfyldt, kan det ske i form af en grundlæggende voksenuddannelse (GVU).

Relevante erhvervsuddannelser giver adgang til en række korte videregående uddannelser og visse professionsbacheloruddannelser.

Social- og sundhedsuddannelser (SOSU) er ligesom de øvrige erhvervsuddannelser vekseluddannelser med en blanding af praktik og undervisning på skole.

SOSU omfatter uddannelsen til social- og sundhedshjælper (et år og to måneder) samt en overbygning til social- og sundhedsassistent (et år og otte måneder).

Adgangskravet til uddannelsen som social- og sundhedshjælper er, at man har gennemført grundforløbet eller har anden relevant erhvervs erfaring.

Under SOSU hører også *pædagogisk grunduddannelse* (PGU). PGU kvalificerer til det pædagogiske og omsorgsrettede arbejde med børn, unge og voksne, det vil sige til arbejde som pædagogmedhjælper, dagplejer, omsorgsmedhjælper mv. PGU varer et år og syvenhalv måned. Adgangskravet er et SOSU-grundforløb eller anden erhvervs- eller uddannelses erfaring.

Uddannelserne efter grundforløbet gennemføres på grundlag af en ansættelsesaftale mellem eleven og den ansættende kommunale myndighed.

Under det erhvervsfaglige uddannelses-

område findes også en række erhvervsfaglige *landbrugs- og søfartsuddannelser*. Uddannelsen til faglært landmand varer trehalvt år og veksler mellem praktik og skole. De maritime uddannelser er for eksempel skibsassistent, fisker, kystskipper med flere.

Erhvervsgrunduddannelsen (egu) er et individuelt tilrettelagt uddannelses-tilbud til unge under 30 år, som ikke har forudsætninger for umiddelbart at kunne gennemføre en anden kompetencegivende ungdomsuddannelse.

Uddannelsesforløbet er primært praktisk funderet og veksler mellem perioder på skole og perioder i praktik. Uddannelsen varer normalt to år, men kan i særlige tilfælde forlænges med et ekstra års praktik.

Skoleperioderne varer i alt mellem 20 og 40 uger og består normalt af undervisningsdele fra de regulerede uddannelser, for eksempel erhvervsuddannelser, arbejdsmarkedsuddannelser, social- og sundhedsuddannelser eller landbrugsuddannelser.

Praktikperioderne foregår enten i en eller flere virksomheder eller som værkstedspraktik på en teknisk skole,

en produktionsskole eller lignende. En afsluttet egu giver både erhvervskompetence og mulighed for at fortsætte i en generel erhvervsuddannelse med merit.

Ungdomsuddannelserne dækker niveau 3 i ISCED97-klassifikationen.

Produktionsskoler

Produktionsskoler tilbyder undervisning til unge under 25 år, som ikke har gennemført en kompetencegivende ungdomsuddannelse, og som ikke umiddelbart har forudsætninger for at påbegynde eller fuldføre en ungdomsuddannelse.

Undervisningens formål er at styrke deltageres personlige udvikling og forbedre deres muligheder i uddannelsessystemet og på det almindelige arbejdsmarked. Tilbuddet tilrettelægges med særligt henblik på, at unge opnår kvalifikationer, der giver dem mulighed for at gennemføre en erhvervskompetencegivende ungdomsuddannelse.

Undervisningen er bygget op omkring aktiviteter i forskellige værksteder med udgangspunkt i praktisk arbejde og opgaveløsning kombineret med teoretisk undervisning med henblik på reel

produktion og afsætning. Derudover tilbyder skolerne undervisning i almene fag, så deltagerne bliver forberedt til at gå i gang med en ordinær ungdomsuddannelse. Op til en tredjedel af et produktionsskoleforløb kan tages som undervisning på andre uddannelsesinstitutioner. Det kan for eksempel være undervisning i almene fag på et voksenuddannelsescenter (VUC) eller dele af et grundforløb på en erhvervsskole. Deltagerne har desuden mulighed for at indgå i praktik i fire uger per påbegyndt halvår.

De videregående uddannelser

Videregående uddannelser udgør den uddannelsesmæssige viderebygning på ungdomsuddannelserne og giver de studerende en afsluttende erhvervskompetence. De kategoriseres i niveauer efter varighed: *de korte videregående uddannelser*, som blandt andet omfatter erhvervsakademiuddannelser, de *mellemlange videregående uddannelser*, som omfatter universitetsbacheloruddannelser, professionsbacheloruddannelser og øvrige mellemlange videregående uddannelser samt *de lange videregående uddannelser*, som omfatter kandidatuddannelser og ph.d.-uddannelser.

De nyeste beregninger baseret på

uddannelsesadfærden i 2005 viser, at 44 % af en ungdomsårgang vil opnå en videregående uddannelse. Det er regeringens målsætning, at mindst 45 % af en ungdomsårgang i 2010 gennemfører en videregående uddannelse, og målet for 2015 er mindst 50 %.

Videregående uddannelse i Danmark er som hovedregel gratis. Dog betaler de studerende normalt for bøger og andre undervisningsmaterialer. På de fleste videregående uddannelser bestemmer uddannelsesinstitutionerne selv, hvor mange studiepladser der oprettes. For enkelte uddannelser fastsættes antallet af studiepladser dog centralt; det gælder for eksempel uddannelserne i lægevidenskab og veterinærvidenskab samt tandlægeuddannelsen.

For at kunne blive optaget på en videregående uddannelse skal ansøgeren opfylde de adgangskrav, der stilles på den pågældende uddannelse. For at blive optaget på en universitetsbacheloruddannelse skal ansøgeren for eksempel opfylde adgangskravene om en gymnasial eksamen samt visse gymnasiale fag og herunder fagenes niveau. Endvidere kræver visse bacheloruddannelser, at den gymnasiale eksamen er bestået med en bestemt minimums-

karakter i eksamensgennemsnit eller i enkelte fag.

En *erhvervsakademiuddannelse* er en kort videregående uddannelse, der som hovedregel varer to år. Uddannelserne er ofte rettet mod et bestemt erhverv eller en jobfunktion og kombinerer teori med praksis. Adgangskravene til en erhvervsakademiuddannelse er en gymnasial uddannelse eller en erhvervsuddannelse, typisk suppleret med krav om bestemte faglige niveauer i matematik og engelsk.

Der findes i dag ti tekniske og otte merkantile erhvervsakademiuddannelser samt tre øvrige korte videregående uddannelser (farmakonom, transportlogistikere og teknisk manager offshore). De korte videregående uddannelser giver adgang til relevante diplomuddannelser.

En *professionsbacheloruddannelse* er en professionsrettet, kompetencegivende mellemlang videregående uddannelse. Uddannelserne til professionsbachelor har normalt en varighed på tre til fire år, inklusive minimum et halvt års praktik. En professionsbacheloruddannelse kombinerer teori og praksis og retter sig oftest mod et bestemt erhverv

eller jobområde. Adgangskravet til professionsbacheloruddannelserne er oftest en gymnasial uddannelse (eller dele deraf), men også visse erhvervsuddannelser (EUD) suppleret med gymnasiale fag giver adgang. Der findes i dag cirka 30 professionsbacheloruddannelser inden for sundhed, bio- og laboratorietechnik, medie og kommunikation, pædagogik, teknik, samfundsfag samt økonomi. Professionsbacheloruddannelserne giver adgang til relevante kandidat- og masteruddannelser.

Størstedelen af uddannelserne til professionsbachelor foregår på Centre for Videregående Uddannelse (CVU). Den 1. januar 2008 indgår de nuværende CVU'er og syv enkeltstående institutioner inden for de mellemlange videregående uddannelser i otte professionshøjskoler for videregående uddannelse.

Af øvrige mellemlange videregående uddannelser kan for eksempel nævnes: kunstneriske uddannelser, søfartsuddannelser, tegnsprogstolk og forsvarsuddannelser. Disse uddannelser er af varierende længde.

På samme niveau som professionsbacheloruddannelsen findes universiteternes treårige *bacheloruddannelse*.

Bacheloruddannelsen er en afsluttet uddannelse, som giver både erhvervskompetence og adgang til en toårig *kandidatuddannelse*.

Den nuværende struktur for universitetsuddannelserne blev fastlagt i 1993, hvor det blev besluttet at trindele de lange universitetsuddannelser til kandidatgraden i to kortere forløb; et bachelorforløb og et kandidatforløb. Før den tid var der kun samlede forløb frem til kandidatgraden som første akademiske grad. I dag er alle lange videregående uddannelser på universitetet opbygget af en treårig bacheloruddannelse efterfulgt af en toårig kandidatuddannelse. Herefter kan uddannelsen yderligere udbygges med en treårig ph.d.-grad (den såkaldte 3+2+3 model).

Adgangskravet til bacheloruddannelserne på universitetet er som hovedregel en gymnasial uddannelse samt opfyldelse af eventuelle specifikke krav om fag og niveau. Adgang til kandidatuddannelserne forudsætter en relevant bacheloruddannelse eller anden relevant dansk eller udenlandsk uddannelse på samme niveau.

Som overbygning til kandidatuddannelserne findes en forskeruddannelse,

der fører til en *ph.d.-grad*. Uddannelsen er normeret til tre års heltidsstudier. Uddannelsen omfatter blandt andet gennemførelse af et selvstændigt forskningsarbejde og udarbejdelse af en *ph.d.-afhandling*, gennemførelse af forskerkurser med et samlet omfang på cirka et halvt år, deltagelse i aktive forskningsmiljøer ved ophold på andre, primært udenlandske, forskningsinstitutioner, samt opnåelse af erfaring med undervisningsvirksomhed eller anden form for videnformidling.

Adgangskravet til *ph.d.-uddannelsen* er normalt en kandidatuddannelse, men der er også mulighed for at blive indskrevet før kandidatuddannelsen er afsluttet. Det skal imidlertid sikres, at det samlede uddannelsesforløb er af samme omfang og på samme niveau, som hvis *ph.d.-uddannelsen* påbegyndes efter afsluttet kandidatgrad.

De videregående uddannelser dækker niveau 5 i ISCED97-klassifikationen. *Ph.d.-uddannelsen* regnes til niveau 6 i ISCED97-klassifikationen.

Elever og uddannelsesinstitutioner på de ordinære uddannelser

Tabel 2.1 viser udviklingen i antal elever/studerende i det danske uddannelsessystem over en tiårig periode fordelt på ordinære uddannelser.

I tabel 2.2 vises udviklingen i antallet af uddannelsesinstitutioner over en tiårig periode. Tabellen viser de juridiske enheder – det vil sige hovedskoler og selvstændige institutioner. Hovedskoler er administrative enheder. Hver hovedskole har en eller flere afdelinger.

Tabel 2.1. Bestand, tilgang og fuldførte elever og studerende på uddannelserne

	Bestand			Tilgang			Fuldførte		
	1996	2005	Forskel	1996	2005	Forskel	1996	2005	Forskel
	Antal			Antal			Antal		
I alt	1.015.305	1.155.725	13,8	232.838	238.159	2,3	208.091	212.096	1,9
Grundskolen¹	609.988	712.065	16,7	62.680	67.034	6,9	94.742	92.742	-2,2
Ungdomsuddannelser i alt	219.330	236.003	7,6	103.700	100.390	-3,2	71.466	61.969	-13,3
Gymnasiale uddannelser	107.190	106.492	-0,7	42.375	40.672	-4,0	35.573	33.062	-7,1
Erhvervsfaglige uddannelser	112.140	129.511	15,5	61.325	59.718	-2,6	35.893	28.907	-19,5
Ikke kompetencegivende uddannelser	20.538	3.989	-80,6	16.840	9.743	-42,1	10.320	12.752	23,6
Videregående uddannelser i alt	165.449	203.668	23,1	49.618	60.992	22,9	31.563	44.633	41,4
<i>Korte videregående uddannelser</i>	<i>13.689</i>	<i>18.508</i>	<i>35,2</i>	<i>7.452</i>	<i>8.996</i>	<i>20,7</i>	<i>5.260</i>	<i>5.454</i>	<i>3,7</i>
<i>Mellemlange videregående uddannelser</i>	<i>95.597</i>	<i>126.275</i>	<i>32,1</i>	<i>30.222</i>	<i>36.784</i>	<i>21,7</i>	<i>18.277</i>	<i>26.660</i>	<i>45,9</i>
Professionsbacheloruddannelser	56.361	68.512	21,6	17.282	19.212	11,2	11.725	15.395	31,3
Øvrige mellemlange videregående uddannelser	2.061	1.632	-20,8	1.291	802	-37,9	1.084	756	-30,3
Universitetsbacheloruddannelser	37.175	56.131	51,0	12.382	18.365	48,3	5.468	10.509	92,2
<i>Lange videregående uddannelser</i>	<i>56.163</i>	<i>58.885</i>	<i>4,8</i>	<i>11.944</i>	<i>15.212</i>	<i>27,4</i>	<i>8.026</i>	<i>12.519</i>	<i>56,0</i>
Udelte kandidatuddannelser	30.134	10.803	-64,2	4.298	636	-85,2	4.269	2.681	-37,2
Delte kandidatuddannelser	21.462	43.344	102,0	6.571	13.263	101,8	2.949	8.868	200,7
Ph.d., mv.	4.567	4.738	3,7	1.203	1.451	20,6	808	970	20,0

Note 1: Omfatter folkeskolen, frie grundskoler og efterskoler.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Tabel 2.2. Antal uddannelsesinstitutioner

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Antal										
Uddannelsesinstitutioner i alt	3.454	3.451	3.451	3.449	3.434	3.442	3.500	3.514	3.513	3.484	3.489
Grundskoler ¹	2.347	2.357	2.372	2.366	2.363	2.378	2.390	2.390	2.378	2.364	2.360
Anden grundskoleuddannelse ²	437	435	432	439	435	455	468	472	472	460	470
Øvrige institutioner ³	142	141	141	139	131	123	121	123	124	120	116
Voksenuddannelsesinstitutioner	132	130	131	129	135	128	151	151	153	151	153
Almengymnasiale uddannelser	146	146	146	146	146	146	146	147	146	147	148
Erhvervsskoler mv.	134	133	126	125	124	117	116	119	128	131	132
Centre for Videregående Uddannelse (CVU) mv.	34	31	26	26	22	26	39	40	39	38	38
Øvrige institutioner med videregående uddannelse	71	71	70	71	68	60	60	61	61	61	60
Universiteter	12	12	11	11	11	11	11	12	12	12	12

Note 1: Omfatter folkeskolen, frie grundskoler og efterskoler.

Note 2: Omfatter kommunale ungdomsskoler og ungdomskostskoler samt specialskoler for børn. Herudover findes dagbehand-

lingstilbud og behandlingshjem.

Note 3: Omfatter husholdnings- og håndarbejdsskoler, den fri ungdomsuddannelse samt produktionsskoler.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

2.2 Voksen- og efteruddannelsessystemet

I Danmark er der en lang tradition for folkeoplysning og voksenuddannelse. *Voksen- og efteruddannelse* (VEU) kan opdeles i tre kategorier: formelt kompetencegivende uddannelse, ikke formelt kompetencegivende uddannelse samt private kurser.

De formelt kompetencegivende voksen- og efteruddannelser kan opdeles i almene og erhvervsrettede uddannelsesprogrammer. De almene voksenuddannelser består blandt andet af:

Forberedende voksenundervisning (FVU), som har til formål at give voksne mulighed for at supplere deres grundlæggende færdigheder i læsning og matematik. Begge fag er opdelt i trin, og der er mulighed for at aflægge prøve efter hvert trin.

Almen voksenuddannelse (AVU), som er et tilbud til voksne over 18 år om at forbedre deres kundskaber i en række almene fag, for eksempel dansk, matematik og samfundsfag. AVU kan afsluttes med prøver, der svarer til folkeskolens 9. og 10. klasse.

Hf-enkeltfag, som har til formål, at voksne kursister opnår almindelig uddannelse, viden og kompetencer, der danner grundlag for videre uddannelse eller øger kursisternes muligheder på arbejdsmarkedet. Hf-enkeltfag kan afsluttes med prøver, der svarer til de gymnasiale niveauer.

De erhvervsrettede voksen- og efteruddannelser omfatter blandt andet:

Arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU), som består af cirka 3.000 forskellige arbejdsmarkedsuddannelser og udvalgte enkeltfag fra erhvervsuddannelser, der fører til en selvstændig kompetence i forhold til at udføre ufaglærte og faglærte jobfunktioner.

Voksenerhvervsuddannelser, som er særlige voksenforløb på de ordinære erhvervsuddannelser.

Grundlæggende voksenuddannelse (GVU), som er den ramme, hvori tidligere uddannelse og relevant erhvervs erfaring suppleret med blandt andet erhvervsuddannelseselementer og AMU-kurser stykkes sammen til en formel erhvervsuddannelse.

Videreuddannelsessystemet for voksne (VFV), som blandt andet omfatter videregående voksenuddannelser (VVU) samt diplom- og masteruddannelser, giver kompetence på niveau med henholdsvis bachelor- og kandidatuddannelser.

Åben uddannelse har til formål at fremme et bredt udbud af erhvervsrettet uddannelse til den voksne befolkning og omfatter blandt andet deltidsuddannelser, enkeltfag og fagspecifikke kurser.

Under ikke formelt kompetencegivende uddannelser findes undervisningen på blandt andet aftenskoler, folkehøjskoler og daghøjskoler.

Undervisningsomfanget inden for forskellige typer af voksenuddannelse varierer fra ganske få timer til samlede fuldtidsundervisningsforløb af flere års varighed. Undervisningen er normalt på deltidsbasis. En del undervisning på åben uddannelse foregår i dag som fjernundervisning. Voksenuddannelserne kan være offentligt og/eller privat finansierede. På dele af det offentlige område er der indført et princip om delvis brugerbetaling. På visse uddannelser yder staten endvidere tilskud til forsørgelse.

Voksen- og efteruddannelse, der afsluttes med en samlet kompetence, for eksempel hf-enkeltfag samt diplom- og masteruddannelser, indplaceres på niveau 3-5 i ISCED97-klassifikationen, og indgår i den internationale statistik (*Education at a Glance*). Rene enkeltfag og AMU-kurser indgår ikke.

Realkompetence

Realkompetence omfatter en persons samlede viden, færdigheder og kompetencer, uanset hvor og hvordan de er erhvervet. I uddannelsessystemet er der allerede muligheder for at få godskrevet tidligere gennemført uddannelse (merit). Men meritgivende formel uddannelse er kun en del af en persons samlede kompetencer. Med realkompetencebegrebet sættes også fokus på de kvalifikationer, som den enkelte har opnået gennem erhvervs erfaring, folkeoplysende aktiviteter eller ved arbejde i frivillige organisationer.

Realkompetencevurdering implementeres i løbet af 2007 og 2008. Herefter har alle personer mulighed for at få vurderet og anerkendt deres realkompetencer. Vurderingen sker på en uddannelsesinstitution og i forhold til den uddannelse, som personen ønsker optag på, afkortning af eller anerken-

delse til. Ordningen skal gælde for alle voksen- og efteruddannelser til og med diplomniveau. For den enkelte kan en realkompetencevurdering anvendes til at opfylde adgangskrav til en uddannelse, til afkortning eller individuel tilrettelæggelse af en bestemt uddannelse eller til at få bevis på dele af en uddannelse.

3 Økonomi

I 2006 omfattede de samlede offentlige udgifter til uddannelse 126,6 mia. kr., svarende til 7,7 % af bruttonationalproduktet. Fra 2000 til 2004 steg udgifterne både i faste priser og som andel af bruttonationalproduktet

3.1 Samlede offentlige udgifter til uddannelse

De samlede offentlige udgifter til uddannelse omfattede i 2006 i alt 126,6 mia. kr. svarende til 7,7 % af bruttonationalproduktet (BNP). I perioden 2000-2006 steg udgifterne til uddannelse med godt 6 % i faste priser. Da stigningen i BNP har været større end stigningen i de samlede offentlige udgifter til uddannelse, faldt de samlede udgifter til uddannelse i procent af BNP fra 2004 til 2006 (tabel 3.1).

Den største andel af udgifterne til uddannelse går til grundskolen, som med en stigning på godt 16 % fra 2000 til 2006 samtidig har oplevet den største stigning i udgifterne. Grundskoleområdet udgifter beløb sig i 2006 til i alt 56,9 mia. kr. Kategorien inkluderer folkeskoler, frie grundskoler, efterskoler, ungdomsskoler mv.

Udgifterne til ungdomsuddannelserne

steg fra 22,2 mia. kr. i 2000 til 24,1 mia. kr. i 2006, hvilket svarer til en stigning på knap 8 %. Heri indgår en vækst på 14 % i udgifterne til stipendier.

Udgifterne til videregående uddannelse steg fra 2000 til 2006 med 2,3 %. I alt blev der i 2006 brugt 25,6 mia. kr. til videregående uddannelse.

Kategorien ”Voksenuddannelse mv.” inkluderer udgifter til voksenuddannelse, danskundervisning for indvandrere, produktionsskoler, folkeoplysning, folkehøjskoler samt statens udgifter til voksen- og efteruddannelse. Udgifterne hertil udgjorde i 2006 i alt 15,6 mia. kr.

I figur 3.1 er udviklingen i de offentlige udgifter til de forskellige uddannelsesniveauer afbildet grafisk.

Tabel 3.1. Offentlige udgifter til uddannelse fordelt efter uddannelsesniveau

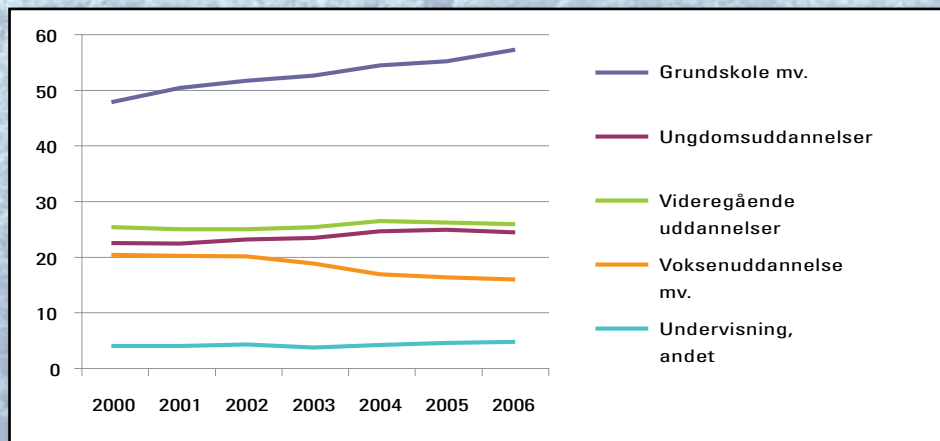
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Mio. kr. i 2006-priser						
Uddannelser i alt	118.577	120.373	122.571	122.342	124.957	125.462	126.555
Grundskole mv.	47.616	50.062	51.342	52.267	54.130	54.844	56.852
Ungdomsuddannelser	22.223	22.068	22.820	23.097	24.275	24.545	24.106
- heraf SU-stipendier	2.389	2.415	2.414	2.463	2.668	2.797	2.772
Videregående uddannelser	25.009	24.693	24.634	25.005	26.133	25.833	25.596
- heraf SU-stipendium ¹	6.613	6.921	7.058	7.178	7.310	7.417	7.501
Voksenuddannelse mv.	20.058	19.853	19.819	18.535	16.525	16.048	15.620
Undervisning, andet	3.670	3.695	3.955	3.438	3.895	4.192	4.381
	%						
Samlede udgifter til uddannelse i pct. af BNP	8,0	8,1	8,2	8,2	8,2	7,9	7,7

Anm.: Beløbene for 2004-2006 er foreløbige.

Note 1: SU: Statens Uddannelsesstøtte.

Kilde: Danmarks Statistik samt finanslove.

Figur 3.1. Udviklingen i de offentlige udgifter fordelt på uddannelsesniveau, mia. kr. i 2006-priser

Kilde: Danmarks Statistik samt finanslove.

I 2004 udgjorde de offentlige udgifter til uddannelse 15,3 % af de samlede offentlige udgifter. Det er lidt over gennemsnittet i OECD.

3.2 Offentlige udgifter til uddannelse i procent af samlede offentlige udgifter i Danmark og udvalgte lande

Udgifterne i denne opgørelse omfatter alle offentlige udgifter til uddannelse, det vil sige inklusive uddannelsesstøtte mv.

I Danmark blev der i 2004 brugt 15,3 % af de samlede offentlige udgifter til uddannelse (tabel 3.2). Det placerer Danmark lidt over OECD-gennemsnittet på 13,4 %, mens lande som New Zealand, Norge og Korea brugte en større andel af de samlede offentlige udgifter til uddannelse (17-21 %).

De offentlige udgifter til grundskole og ungdomsuddannelse udgjorde i 2004 8,9 % af de samlede offentlige udgifter i Danmark. Dette er lidt mindre end det tilsvarende OECD-gennemsnit på 9,2 %. I nogle lande er udgifterne til grundskole og ungdomsuddannelse noget højere end i Danmark. Det gælder for blandt andet New Zealand (15,1 %), Korea (12,7 %) og Island (11,8 %).

Offentlige udgifter til videregående uddannelse udgjorde 4,6 % af de sam-

lede offentlige udgifter i Danmark i 2004. Dermed ligger Danmark over det tilsvarende OECD-gennemsnit på 3,1 %. Det er kun New Zealand (4,9 %) og Norge (5,3 %), der bruger større andele på videregående uddannelse end Danmark. De høje udgifter til videregående uddannelse i Danmark kan delvist tilskrives de relativt høje udgifter til finansiel støtte.

Udgifternes fordeling mellem uddannelsesniveauerne afspejler til dels befolkningens sammensætning.

Figur 3.2 viser de samlede offentlige udgifter til uddannelse i forhold til de samlede offentlige udgifter.

Tabel 3.2. Offentlige udgifter til uddannelse i procent af de samlede offentlige udgifter i Danmark og udvalgte OECD-lande, 2004

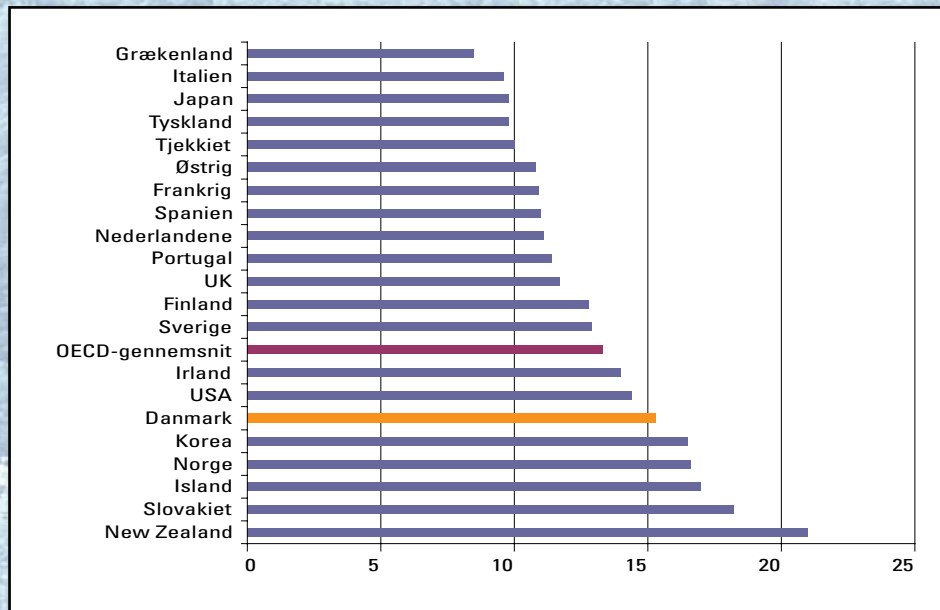
	Grundskole og ungdomsuddannelser	Videregående uddannelser	Alle uddannelser ¹
	%		
New Zealand	15,1	4,9	21,0
Slovakiet	11,6	4,3	18,2
Island	11,8	3,1	17,0
Norge	10,0	5,3	16,6
Korea	12,7	2,1	16,5
Danmark	8,9	4,6	15,3
USA	10,1	3,5	14,4
Irland	10,7	3,3	14,0
OECD-gennemsnit	9,2	3,1	13,4
Sverige	8,3	3,7	12,9
Finland	8,0	4,1	12,8
UK	8,7	2,3	11,7
Portugal	8,3	1,8	11,4
Nederlandene	7,5	2,9	11,1
Spanien	7,2	2,5	11,0
Frankrig	7,4	2,3	10,9
Østrig	7,2	2,8	10,8
Tjekkiet	6,7	2,1	10,0
Tyskland	6,3	2,5	9,8
Japan	7,2	1,8	9,8
Italien	7,0	1,6	9,6
Grækenland	5,3	2,9	8,5

Anm.: Udgifterne i denne opgørelse omfatter alle offentlige udgifter til uddannelse, det vil sige inklusive uddannelsesstøtte mv.

Note 1: Summen af de viste uddannelsesniveauer svarer ikke altid til tallet for "Alle uddannelser", idet ikke alle udgifter indgår i de to foregående kolonner.

Kilde: *Education at a Glance*, 2007.

Figur 3.2. Samlede offentlige udgifter til uddannelse (alle uddannelser) i forhold til samlede offentlige udgifter i Danmark og udvalgte OECD-lande, 2004, procent

Anm.: Udgifterne i denne opgørelse omfatter alle offentlige udgifter til uddannelse, det vil sige inklusive uddannelsesstøtte mv.

Kilde: *Education at a Glance*, 2007.

Sammenlignet med andre lande bruger Danmark mange ressourcer til uddannelsesinstitutioner på alle niveauer. De samlede udgifter (offentlige og private) til uddannelsesinstitutioner i Danmark udgjorde i 2004 7,2 % af bruttonationalproduktet.

3.3 Samlede offentlige og private udgifter til uddannelsesinstitutioner i Danmark og udvalgte lande

I Danmark lå de samlede private og offentlige udgifter til uddannelsesinstitutioner i 2004 på 7,2 % af bruttonationalproduktet (BNP). Det tilsvarende OECD-gennemsnit lå på 5,8 % (tabel 3.3). De samlede danske udgifter blev således kun overgået af Island (8,0 %) og USA (7,4 %).

Opgørelsen indeholder kun udgifter til uddannelsesinstitutioner, hvorfor udgifter til offentlige overførselsindkomster såsom Statens Uddannelsesstøtte ikke er inkluderet.

En overvejende del af landene bruger flest penge på grundskolen. Fordelingen af udgifterne mellem de forskellige uddannelsesniveauer afhænger dog også af demografien i det enkelte land.

I forhold til de øvrige lande ligger især udgifterne til førskole (børnehave og børnehaveklasse) samt grundskole højt i Danmark. Udgifterne til førskole udgjorde i 2004 0,9 % af BNP mod et gennemsnit i OECD på 0,5 %. For grundskolen udgjorde udgifterne i

Danmark 3,0 % af BNP, mens OECD-gennemsnittet lå på 2,5 %.

I 2004 udgjorde de danske udgifter til ungdomsuddannelse 1,3 % af BNP, hvilket også var gennemsnittet i OECD.

I Danmark lå udgifterne til de videregående uddannelser i 2004 på 1,8 % af BNP, mens gennemsnittet i OECD lå på 1,4 %. I Korea og USA lå udgifterne til videregående uddannelse højt med en andel på henholdsvis 2,3 % og 2,9 % af BNP.

De samlede private og offentlige udgifter til uddannelsesinstitutioner for alle niveauer viser en vis spredning mellem OECD-landene. Danmark er et af de lande, der bruger flest ressourcer i forhold til BNP (figur 3.3).

Tabel 3.3. Samlede offentlige og private udgifter til uddannelsesinstitutioner i procent af BNP i Danmark og udvalgte OECD-lande, 2004

	Førskole ¹	Grundskole	Ungdomsuddannelser	Videregående uddannelser ²	Alle uddannelser ³
	% af BNP				
Island	0,7	3,8	-	1,2	8,0
USA	0,4	3,0	1,0	2,9	7,4
Danmark	0,9	3,0	1,3	1,8	7,2
Korea	0,1	3,0	1,4	2,3	7,2
New Zealand	0,3	3,2	1,6	1,4	6,9
Sverige	0,5	3,1	1,3	1,8	6,7
Norge ⁴	0,3	2,8	1,4	1,4	6,2
Finland	0,4	2,5	1,4	1,8	6,1
Frankrig	0,7	2,6	1,5	1,3	6,1
UK ⁵	0,4	1,5	2,9	1,1	5,9
OECD-gennemsnit	0,5	2,5	1,3	1,4	5,8
Portugal	0,4	2,8	1,0	1,0	5,4
Østrig	0,5	2,4	1,4	1,2	5,4
Tyskland	0,5	2,0	1,2	1,1	5,2
Nederlandene	0,4	2,6	0,8	1,3	5,1
Italien	0,5	2,1	1,3	0,9	4,9
Tjekkiet	0,5	1,9	1,2	1,1	4,9
Slovakiet	0,5	1,8	1,3	1,1	4,8
Japan	0,2	2,1	0,9	1,3	4,8
Spanien	0,6	3,0	-	1,2	4,7
Irland	-	2,5	0,7	1,2	4,6
Grækenland ⁵	-	1,0	1,2	1,1	3,4

Note 1: Førskole omfatter her børnehaveklasse samt børnehave for de 3-6-årige.

Note 2: Udgifterne til de videregående uddannelsesinstitutioner omfatter både undervisning, hjælpetjenester og forskning.

Note 3: Summen af de viste uddannelsesniveauer svarer ikke altid til tallet for "Alle

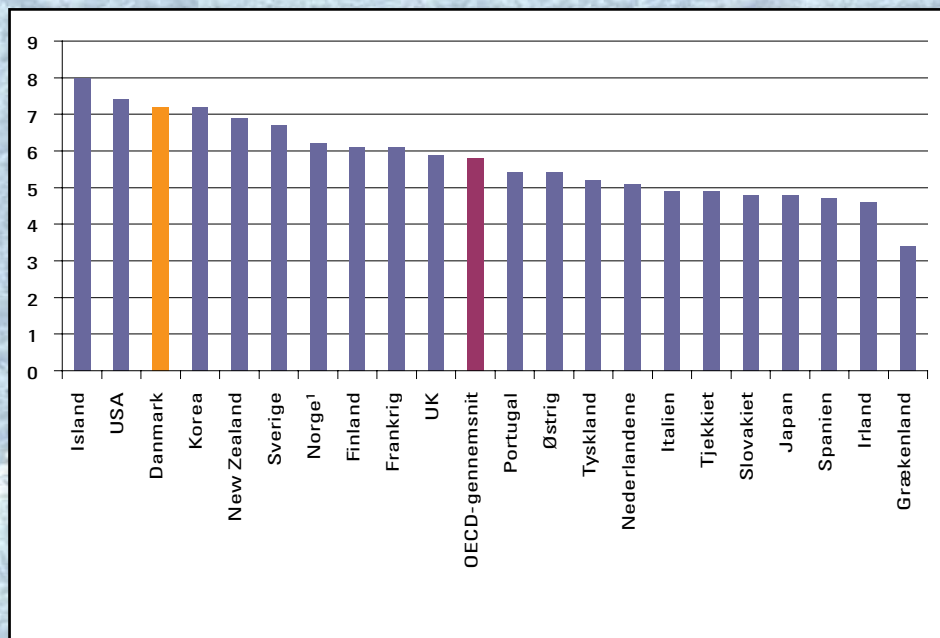
uddannelser", idet ikke alle udgifter indgår i de foregående kolonner.

Note 4: Omfatter kun offentlige udgifter.

Note 5: Kolonne 2 refererer til 1.-6. klasse og kolonne 3 refererer til 7.-10. klasse og ungdomsuddannelser.

Kilde: *Education at a Glance, 2007.*

Figur 3.3. Samlede offentlige og private udgifter til uddannelsesinstitutioner, alle uddannelser, i procent af BNP i Danmark og udvalgte OECD-lande, 2004

Note 1: Omfatter kun offentlige udgifter.

Kilde: *Education at a Glance*, 2007.

Sammenlignet med andre OECD-lande bruges der i Danmark mange ressourcer per elev i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. I Danmark bruges der også mere per studerende på de videregående uddannelser end gennemsnittet for OECD.

3.4 Samlede offentlige og private udgifter per elev/studerende i Danmark og udvalgte lande

Udgifterne i denne opgørelse indeholder kun udgifter til uddannelsesinstitutioner, hvorfor udgifter til offentlige overførselsindkomster såsom Statens Uddannelsesstøtte ikke er inkluderet.

I 2004 svarede udgiften til en elev i grundskolens 7.-10. klasse til 8.224 USD per år. Danmarks udgift per elev lå dermed betydeligt over gennemsnittet i OECD (6.909 USD). For 1.-6. klasse lå udgiften per elev på 8.081 USD per år, hvilket kun overgås af Norge og USA (tabel 3.4).

I Danmark lå udgifterne per elev på ungdomsuddannelserne på 9.466 USD i 2004, mens OECD-gennemsnittet var 7.884 USD. I Norge, Frankrig, Tyskland, Østrig og USA var udgifterne dog højere per elev, hvor Norge brugte mest (12.498 USD per elev).

I 2004 kostede en studerende ved de videregående uddannelser i Danmark i gennemsnit 15.225 USD per år. Gennemsnittet i OECD var 11.100 USD. I USA kostede det over dobbelt så meget

som OECD-gennemsnittet, nemlig 22.476 USD per studerende.

Den sidste kolonne i tabel 3.4 viser den samlede udgift for både grundskole og ungdomsuddannelse per elev, beregnet på basis af den teoretiske længde af uddannelserne. Den teoretiske længde af uddannelserne er 12-13 år i 29 ud af 34 OECD- og partnerlande¹ (fremgår ikke af tabellen). Uddannelserne er dermed relativt lige lange. På trods af dette ses der stor variation mellem de samlede udgifter. I 2004 varierede udgiften per elev fra mindre end 60.000 USD i Grækenland, Tjekkiet og Slovakiet til mere end 100.000 USD i Norge, USA, Danmark og Østrig.

Denne type opgørelser er behæftet med en vis usikkerhed, men tallene afspejler, at der er reelle forskelle mellem, hvordan landene prioriterer ressourcer til de forskellige uddannelsesniveauer.

¹ Partnerlandene er primært afrikanske, asiatiske og sydamerikanske lande, der deltager i OECD/ UNESCO-samarbejdet, men som ikke har fuldbyrdet medlemskab.

Tabel 3.4. Samlede offentlige og private udgifter per elev/studerende per år i Danmark og udvalgte OECD-lande – omregnet ved hjælp af PPP¹ i USD, 2004

	1.-6. klasse	7.-10. klasse	Ungdomsuddannelse	Videregående uddannelse	Udgift per elev fra 1. klasse til og med ungdomsuddannelse ²
	USD				USD
Norge	8.533	9.476	12.498	14.997	125.650
USA	8.805	9.490	10.468	22.476	112.750
Danmark	8.081	8.224	9.466	15.225	109.778
Østrig	7.669	8.969	9.962	13.959	106.397
Italien ³	7.390	7.657	7.971	7.723	99.778
Sverige	7.469	7.836	8.218	16.218	92.979
Tyskland	4.948	6.082	10.459	12.255	87.660
Frankrig	5.082	7.837	9.883	10.668	86.406
Japan	6.551	7.325	7.883	12.193	84.931
Irland	5.422	6.943	7.309	10.211	82.479
UK	5.941	-	-	11.484	81.732
OECD-gennemsnit	5.832	6.909	7.884	11.100	81.485
Finland	5.581	8.918	6.555	12.505	79.901
Nederlandene	6.222	7.948	7.037	13.846	74.340
Spanien	4.965	-	-	9.378	69.994
Korea	4.490	6.057	7.485	7.068	67.568
Portugal ³	4.681	6.359	5.962	7.741	65.051
Grækenland	4.595	-	-	5.593	58.850
Tjekkiet	2.791	4.769	4.790	6.752	52.191
Slovakiet	2.073	2.389	3.155	6.535	32.857

Note 1: Omregnet til USD ved hjælp af PPP vil sige, at omregningskursen er justeret efter den reelle købekraft i landet.

Note 2: Udgiften er beregnet på basis af den teoretiske længde af både grundskole

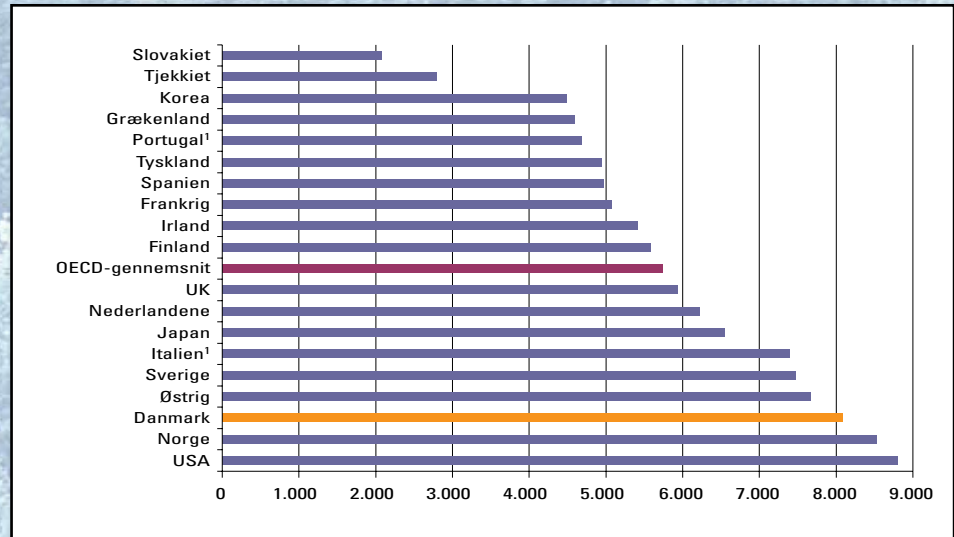
og ungdomsuddannelse per elev. Kolonnen er ikke en sum af de øvrige kolonner.

Note 3: Omfatter kun offentlige institutioner.

Kilde: *Education at a Glance*, 2007.

Der ses en relativt stor spredning i udgif-
ten per elev på alle uddannelsesniveauer
for OECD-landene. Eksempelvis bruges
der fra cirka 2.000 USD til knap 9.000
USD per elev i 1.-6. klasse (figur 3.4).

Figur 3.4. Samlede offentlige og private udgifter i USD per elev i 1.-6. klasse, i Danmark og udvalgte OECD-lande, 2004

Note 1: Omfatter kun offentlige institutioner.

Kilde: *Education at a Glance*, 2007.

Der findes voksen- og efteruddannelsestilbud inden for almene, erhvervsrettede og videregående uddannelser, som der ydes offentlige driftstilskud til. De offentlige driftstilskud til voksen- og efteruddannelse udgjorde i 2004 2,7 mia. kr.

3.5 Offentlige udgifter til voksen- og efteruddannelse

I 2004 udgjorde de offentlige driftstilskud til voksen- og efteruddannelse (VEU) i alt 2,7 mia. kr.

Af de offentlige driftstilskud udgjorde driftstilskuddet til de almene uddannelsestilbud 1,1 mia. kr. i 2004 (tabel 3.5). De almene uddannelser omfatter forberedende voksenuddannelse (FVU), almen voksenuddannelse (AVU) samt de gymnasiale uddannelser (enkeltfag inden for hf, hhx, htx og stx).

Erhvervsrettet VEU er afgrænset til arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU) og EUD-enkeltfag mv. Driftstilskuddene hertil beløb sig i 2004 til 1,2 mia. kr., hvoraf godt 91 % gik til AMU.

De videregående uddannelser omfatter blandt andet enkeltfag ved korte, mellemlange og lange videregående uddannelser. Desuden findes der korte og mellemlange videregående uddannelser direkte under åben uddannelse, såsom merkonom- og datanomuuddannelserne, samt uddannelser som meritlærer og meritpædagog eller diplom- og masteruddannelser. I 2004 omfattede driftstil-

skuddene til videregående uddannelse 0,4 mia. kr.

Fra 2000 til 2004 faldt de offentlige driftstilskud med 11 %, hvilket blandt andet skal ses i lyset af effektiviseringskrav som følge af institutionssammenlægninger, overgang til øget efterspørgselsstyring via deltagerbetaling, indførelse af tilskudslofter, takstharmonisering samt en ændret sammensætning af uddannelsesaktiviteten.

Der er forskellige muligheder for løn- og tabsgodtgørelse under uddannelsen. Ud over driftstilskud i størrelsesordenen 2,7 mia. kr. i 2004 i forbindelse med gennemførelsen af VEU-aktiviteterne udbetales der således godtgørelse til deltagerne på i alt 1,6 mia. kr.

Det fremgår af tabel 3.6, hvordan reformerne på området har omlagt godtgørelsesmulighederne. Uddannelsesloven og den såkaldte AMU-godtgørelse er afviklet, og der er indført en VEU-godtgørelse fra 2001.

Udgiften til VEU-godtgørelse på 1,3 mia. kr. i 2004 sigter mod personer, der deltager i erhvervsrettet VEU til og med erhvervsuddannelsesniveau,

Tabel 3.5. Offentlige driftstilskud fordelt på VEU-typer

	2000	2001	2002	2003	2004
	Mio. kr. i 2005-priser				
Driftstilskud i alt	3.026	3.175	3.157	2.862	2.704
Almene uddannelser i alt	955	1.032	1.038	1.098	1.068
FVU (tidligere læsekurser for voksne)	14	39	39	48	55
AVU/hf	924	978	984	999	1.003
Hhx/htx	17	15	15	51	10
Erhvervsuddannelser i alt	1.564	1.635	1.649	1.328	1.237
AMU	1.421	1.317	1.306	1.112	1.128
EUD-enkeltfag	143	318	343	216	109
Videregående uddannelser	507	508	470	436	399

Anm.: I tabellen indgår ikke udgifter til folkeoplysningsområdet (folkehøjskoler, aftenskoler og daghøjskoler), specialundervisning for voksne eller udgifter til danskundervisning for udlændinge. Den

nævnte uddannelse retter sig udelukkende mod personer i arbejde.

Kilde: *Livslang opkvalificering og uddannelse for alle på arbejdsmarkedet*, 2006.

Tabel 3.6. Godtgørelsesudgifter

	2000	2001	2002	2003	2004
	Mio. kr. i 2005-priser				
Godtgørelsesudgifter i alt	2.118	1.967	1.725	1.644	1.646
AMU-godtgørelse	984	-	-	-	-
Uddannelsesorlov	1.009	551	12	-	-
Voksenuddannelsesstøtte, SVU	125	69	37	23	-
VEU-godtgørelse	-	1.164	1.302	1.261	1.265
SVU – Almen	-	49	91	81	89
SVU – Videregående	-	134	283	279	292

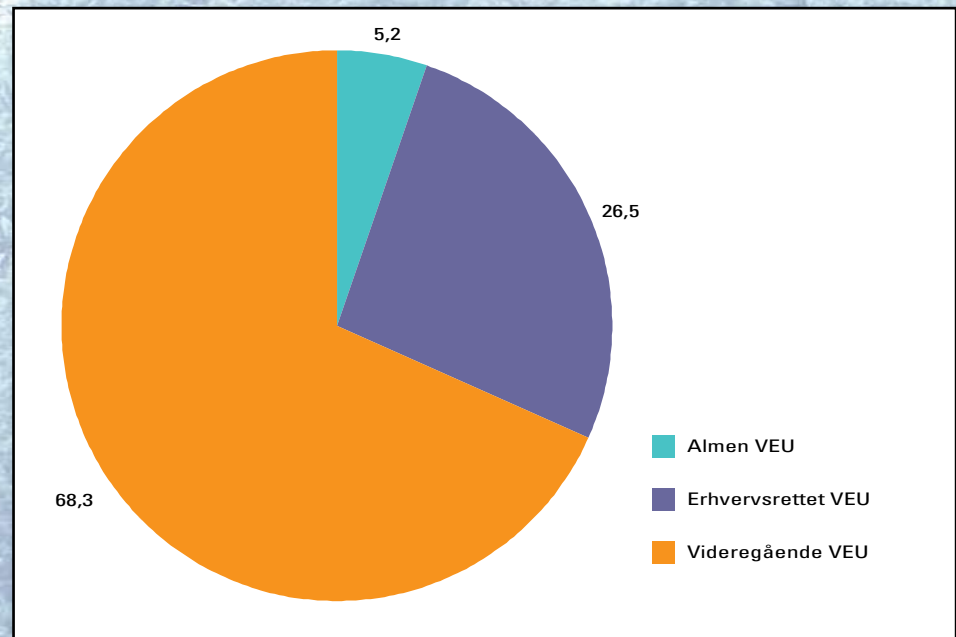
Anm.: I tabellen indgår ikke udgifter til folkeoplysningsområdet (folkehøjskoler, aftenskoler og daghøjskoler), specialundervisning for voksne eller udgifter til danskundervisning for udlændinge.

Kilde: *Livslang opkvalificering og uddannelse for alle på arbejdsmarkedet*, 2006.

herunder AMU. Udgiften til VEU-godtgørelse udgør 77 % af de samlede løntabsgodtgørelsesudgifter. Statens Voksenuddannelsesstøtte (SVU) er delt i SVU-almen på 0,1 mia. kr., som sigter mod de almene uddannelser, og SVU-videregående på i alt 0,3 mia. kr. som tildeles personer, der søger voksen- og efteruddannelse inden for de videregående uddannelser.

Af figur 3.5 fremgår det, hvordan indtægterne fra deltagerbetaling fordeler sig på de tre typer VEU. Af den samlede deltagerbetaling på i alt 676 mio. kr. i 2004 (fremgår ikke af figuren) betalte deltagerne på videregående VEU 462 mio. kr., svarende til 68 % af den samlede deltagerbetaling, mens deltagerne på erhvervsrettet VEU betalte 179 mio. kr., og deltagerne på almen VEU betalte 35 mio. kr., svarende til 5 %.

Figur 3.5. Procentvis fordeling af deltagerbetaling på VEU-uddannelseskategorier, 2004, 2005-priser

Kilde: *Livslang opkvalificering og uddannelse for alle på arbejdsmarkedet, 2006.*

I 2006 brugte Statens Uddannelsesstøtte 12,5 mia. kr. på stipendier og lån til elever og studerende. I alt 75 % af udgifterne til uddannelsesstøtte gik til studerende ved videregående uddannelser.

3.6 Udgifter til Statens Uddannelsesstøtte

Statens Uddannelsesstøtte tildeles på månedlig basis som stipendier og studielån. Der findes en stipendiesats for hjemmeboende og en for udeboende, mens lånesatsen er den samme. Lån tildeles kun i forbindelse med stipendium. De studerende har ret til at have en månedlig indtjening i form af løn ved siden af stipendiet.

I 2006 lå den samlede tildeling af stipendier og lån fra Statens Uddannelsesstøtte på 12,5 mia. kr. Heraf blev 10,3 mia. kr. uddelt som månedlige stipendier til 315.800 personer, mens resten blev tildelt som lån (tabel 3.8).

Fra 2000 til 2006 steg udgiften til stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte med 14 % fra 9,0 mia. kr. til 10,3 mia. kr.

I samme periode steg antallet af støttemodtagere fra 295.000 til 315.800, svarende til en stigning på 7 %, mens antallet af lånemodtagere faldt fra 108.000 til 103.100, svarende til et fald på knap 5 %.

I 2006 fik en gennemsnitlig støttemodtager ved ungdomsuddannelserne

21.200 kr. i stipendium, mens en støttemodtager ved en videregående uddannelse i gennemsnit modtog 40.500 kr. om året. Lånemodtagere, som studerede på en videregående uddannelse, lånte i gennemsnit 22.000 kr. i 2006, mens lånemodtagere på ungdomsuddannelserne i gennemsnit lånte 18.100 kr.

Antallet af lånemodtagere på de videregående uddannelser er cirka fire gange så stort som antallet af lånemodtagere på ungdomsuddannelserne.

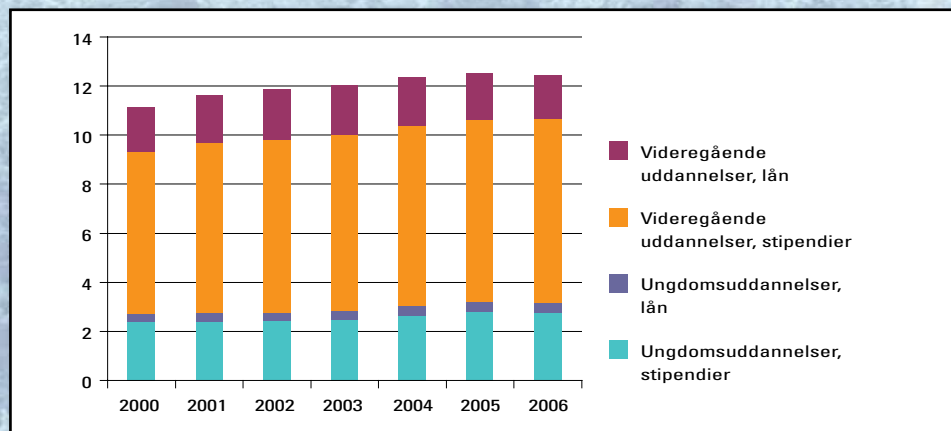
Som det fremgår af figur 3.6, er der gennem de seneste seks år sket en vækst i de samlede udgifter til Statens Uddannelsesstøtte. Væksten ser imidlertid ud til at være stoppet på et niveau, hvor de samlede udgifter svarer til knap 13 mia. kr. Det ses ligeledes, at der bruges mest på de videregående uddannelser – både til lån og til stipendier. Især andelen, der bruges på lån til elever på ungdomsuddannelser, er relativt beskeden.

Tabel 3.8. Udgifter til Statens Uddannelsesstøtte

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Mio. kr. i 2006-priser						
Stipendier i alt	9.002	9.336	9.472	9.641	9.978	10.214	10.273
Ungdomsuddannelser	2.389	2.415	2.414	2.463	2.668	2.797	2.772
Videregående uddannelser	6.613	6.921	7.058	7.178	7.310	7.417	7.501
Lån i alt	2.144	2.289	2.395	2.386	2.358	2.306	2.182
Ungdomsuddannelser	313	341	358	363	397	424	405
Videregående uddannelser	1.830	1.948	2.037	2.024	1.961	1.881	1.777
	Kr. i 2006-priser						
Stipendier – gennemsnit per støttemodtager							
Ungdomsuddannelser	19.900	20.700	20.700	20.600	21.100	21.500	21.200
Videregående uddannelser	37.800	38.100	38.400	39.100	40.000	40.200	40.500
Lån – gennemsnit per lånemodtager							
Ungdomsuddannelser	16.800	16.900	16.600	16.600	16.800	17.700	18.100
Videregående uddannelser	20.500	20.900	21.100	21.400	21.900	22.000	22.000
	Antal						
Støttemodtagere i alt	295.000	298.100	300.400	303.000	309.200	314.300	315.800
Ungdomsuddannelser	119.900	116.500	116.800	119.400	126.300	129.900	130.800
Videregående uddannelser	175.100	181.600	183.600	183.600	182.900	184.400	185.000
Lånemodtagere	108.000	113.400	118.300	116.200	113.400	109.400	103.100
Ungdomsuddannelser	18.700	20.200	21.600	21.800	23.700	24.000	22.400
Videregående uddannelser	89.300	93.200	96.700	94.400	89.700	85.400	80.700

Kilde: Finanslove.

Figur 3.6. Udgifter til stipendier og lån på ungdomsuddannelser og videregående uddannelser, mio. kr. i 2006-priser

Kilde: Finanslove.

I 2004 brugte OECD-landene i gennemsnit 18 % af de samlede offentlige udgifter til videregående uddannelse til finansiel støtte til de studerende. I Danmark blev der brugt 30 %.

3.7 Udgifter til finansiel støtte til studerende på de videregående uddannelser i Danmark og udvalgte lande

Mens udgifterne til stipendier og andre overførselsindkomster er betydelige i Danmark, bruges der i international sammenhæng relativt lidt til lån til de studerende. Af de samlede offentlige udgifter til videregående uddannelse gik 5 % af udgifterne i Danmark i 2004 til lån. OECD-gennemsnittet lå på knap 9 %.

Der ses en stor variation i, hvor meget de enkelte lande bruger på stipendier og andre overførselsindkomster samt lån. Danmark er det land, der bruger mest på stipendier og andre overførselsindkomster. I 2004 blev 25 % af de samlede udgifter til videregående uddannelse i Danmark brugt til stipendier og andre overførselsindkomster, hvilket placerer Danmark helt i top. Gennemsnitligt bruger landene i OECD cirka 10 % af de samlede udgifter til videregående uddannelse på stipendier og andre overførselsindkomster. Blandt de nordiske lande bruger Finland 17 % på stipendier og andre overførselsindkomster, mens Norge og Sverige ligger meget tæt på OECD-

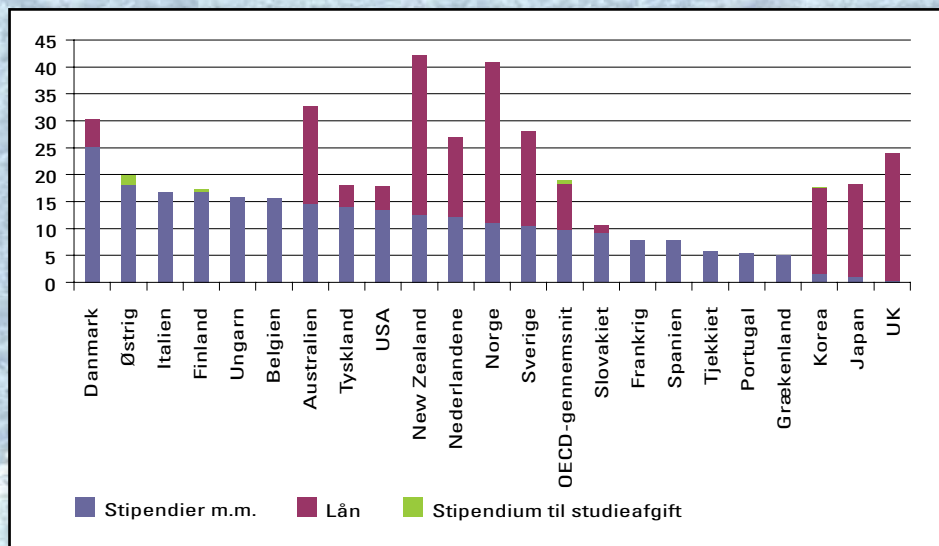
gennemsnittet. Korea, Japan og UK anvender en meget lille andel på stipendier og andre overførselsindkomster og en høj andel på lån.

Bemærk, at denne opgørelse af finansiel støtte ikke kun indeholder Statens Uddannelsesstøtte, men alle former for overførselsindkomster, der modtages i forbindelse med videregående uddannelse, for eksempel Statens Voksenuddannelsesstøtte (SVU), Voksen- og efteruddannelsesgodtgørelse (VEU), kontanthjælp og revalidering.

Som det ses af figur 3.7 er der stor spredning i landenes udgifter til lån. I Sverige og Norge låner de studerende et beløb, der udgør henholdsvis 18 % og 30 % af de samlede udgifter til videregående uddannelse. Overordnet set låner de studerende i godt en tredjedel af landene betydeligt mere end de danske studerende, der derimod får høje stipendier og andre overførselsindkomster. Bemærk dog, at lånene i en del lande ikke er mulige at opgøre.

I enkelte lande findes stipendier til betaling af studieafgift. Det ses for eksempel i Østrig og Finland, men er ikke aktuelt for danske studerende.

Figur 3.7. Andel af de samlede offentlige udgifter til videregående uddannelse, der bruges på stipendier og andre overførselsindkomster, lån og stipendier til studieafgift i Danmark og udvalgte OECD-lande, 2004

Anm.: For de lande, hvor der ikke er anført lån, er data enten ikke tilgængelige, eller også ydes der i disse lande ikke offentlige

lån (det sidste gælder for Belgien, Finland, Italien og Spanien).

Kilde: *Education at a Glance*, 2007.

4 Grundskolen

Antallet af grundskoler er faldet siden 2000. Samtidig er der kommet flere elever til. Dette har resulteret i, at der er blevet flere elever på de enkelte skoler.

4.1 Antal skoler og elever

I 2006 var der 2.360 grundskoler fordelt på 1.600 folkeskoler, 503 frie grundskoler og 257 efterskoler. Set over hele perioden fra 2000 til 2006 er der blevet færre folkeskoler, mens antallet af frie grundskoler og efterskoler er steget (tabel 4.1). Bemærk, at 2006 svarer til skoleåret 2006/2007, ligesom 2000 svarer til skoleåret 2000/2001.

Herudover var der yderligere 470 kommunale ungdomsskoler, ungdomskostskoler og specialskoler, hvor der undervises på grundskoleniveau, samt 183 dagbehandlingstilbud og behandlingshjem med undervisningstilbud.

Samtidig med at der er blevet færre grundskoler, er der kommet stadig flere elever til. Fra 2000 til 2006 steg antallet af elever i grundskolen fra 659.300 til 712.600. Dette svarer til en stigning på 8 % (tabel 4.2).

Tabel 4.1. Grundskoler fordelt på skoleform

	Folkeskoler	Frie grundskoler	Efterskoler	I alt
	Antal			
2000	1.668	462	233	2.363
2001	1.679	464	235	2.378
2002	1.678	469	243	2.390
2003	1.666	479	245	2.390
2004	1.636	494	248	2.378
2005	1.608	506	250	2.364
2006	1.600	503	257	2.360

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Tabel 4.2. Antal elever i grundskolen fordelt på klassetrin

	2000 ¹	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Antal						
Grundskolen i alt	659.300	674.671	688.033	700.646	708.750	712.065	712.633
Børnehaveklasse	-	71.149	68.920	70.069	67.590	67.363	67.639
1. klasse	-	69.966	70.366	68.227	68.822	67.034	67.155
2. klasse	-	68.288	69.636	70.506	68.101	68.128	66.670
3. klasse	-	67.807	68.544	69.861	70.290	67.866	68.032
4. klasse	-	65.470	67.999	68.478	69.716	70.322	67.588
5. klasse	-	64.392	65.550	68.122	68.550	69.570	70.031
6. klasse	-	62.517	64.556	65.651	68.472	68.709	69.648
7. klasse	-	59.025	62.526	64.878	65.528	68.193	68.433
8. klasse	-	56.660	58.886	62.469	64.822	65.547	68.025
9. klasse	-	56.198	56.978	59.189	63.414	64.631	65.414
10. klasse	-	33.199	34.072	33.196	33.445	34.702	33.998

Anm.: Der er medtaget tal for folkeskolen, de frie grundskoler og efterskolerne. Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Note 1: Før 2000 findes der ikke tal på klassetrin.

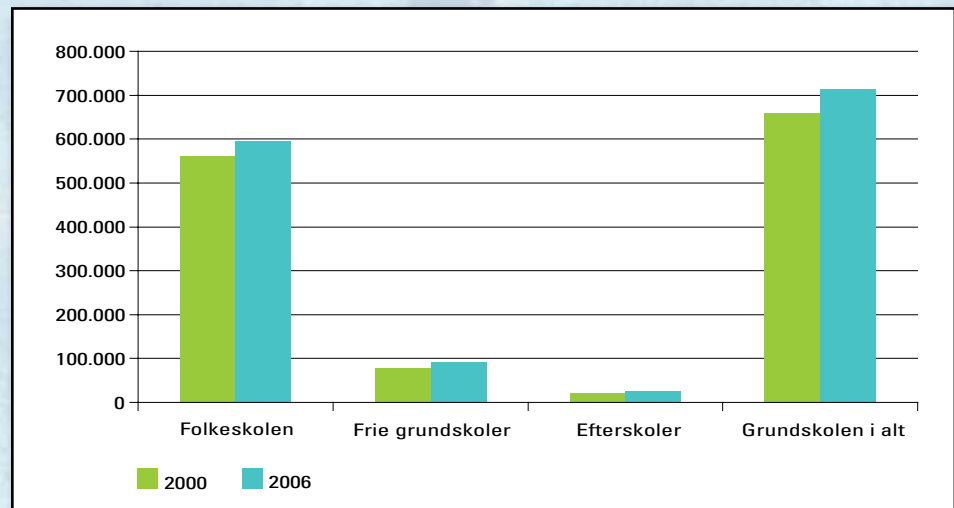
I figur 4.1. ses eleverne i grundskolen fordelt på skoleform for 2000 og 2006. Uanset skoleform er antallet af elever vokset. Efterskolerne har fået 24 % flere elever, svarende til en stigning på 5.000 elever, mens de frie grundskoler har fået 19 % flere elever, svarende til en stigning på 14.500 elever. Folkeskolen har derimod kun fået 6 % flere elever, hvilket dog er en stigning på 35.000 elever.

Færre grundskoler og flere elever har betydet, at det gennemsnitlige antal elever på skolerne er steget. Som det

ses af figur 4.2 har den største antalmæssige stigning fundet sted på folkeskolerne, der har oplevet en stigning på 36 elever per skole, svarende til en stigning på 11 %. Derimod har efterskolerne oplevet den største procentvise stigning med 13 % flere elever per skole (11 elever).

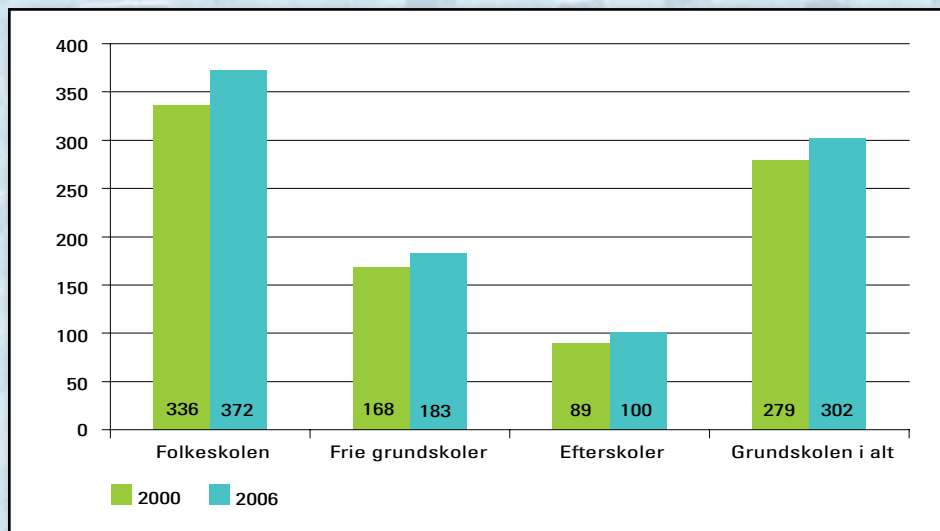
Den forventede udvikling i antallet af elever frem til 2015 kan ses i fremskrivningen i figur 4.3. Det fremgår, at elevtallet topper i 2007, hvor der vil være 725.800 elever. Herefter vil det samlede elevtal falde støt.

Figur 4.1. Antal elever fordelt på skoleform, 2000 og 2006

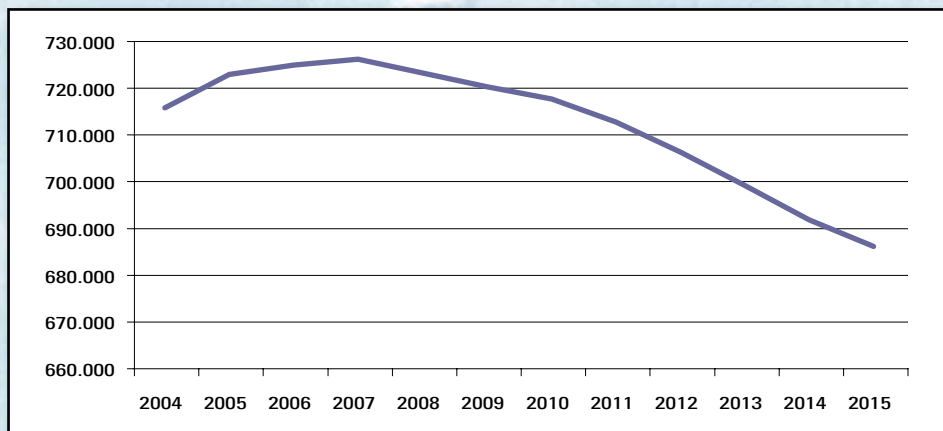
Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 4.2. Gennemsnitligt antal elever per skole, 2000 og 2006

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 4.3. Fremskrivning af det samlede elevtal på alle skoleformer

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Andelen af tosprogede elever i folkeskolen og i de frie grundskoler er steget fra at udgøre 8 % i 2000 til at udgøre 10 % i 2006. Det er særligt elever med baggrund fra Tyrkiet, Mellemøsten og Iran, der udgør de tosprogede.

4.2 Tosprogede elever

I 2006 var godt 10 % af eleverne i grundskolen (eksklusive efterskoler) tosprogede. Ved tosprogede elever forstås børn, der har et andet modersmål end dansk, og som først ved kontakt med det omgivende samfund, eventuelt gennem skolens undervisning, lærer dansk.

Fra 2000 til 2006 steg antallet af tosprogede børn fra knap 53.900 til 69.400 svarende til en stigning på 29 %. Bortset fra en lille nedgang i 2005 har der været tale om en støt stigning (tabel 4.3).

Andelen af tosprogede elever i de frie grundskoler har generelt ligget over den tilsvarende andel i folkeskolen. Gennem årene har andelen dog nærmet sig hinanden, og i 2006 lå andelen af tosprogede elever både i folkeskolen og i de frie grundskoler på godt 10 %. I folkeskolen svarede andelen af tosprogede i 2006 til 59.900 elever, mens den i de frie grundskoler svarede til 9.500 elever.

Over halvdelen af de tosprogede elever i grundskolen har en familiemæssig baggrund fra Tyrkiet, Mellemøsten,

Iran, Somalia, Eksjugoslavien eller Pakistan. Tosprogede elever med familiebagggrund i Tyrkiet udgør med 17 % den største gruppe, hvilket dog er en mindre andel end i 2001, hvor gruppen udgjorde 20 %. Siden 2004 er andelen af tosprogede elever med baggrund i Iran mere end tredoblet fra 3 % til 9 % i 2006.

Ses der på fordelingen af tosprogede elever i folkeskolen, har langt størstedelen (77 %) af skolerne mindre end 10 % tosprogede elever. Til sammenligning har godt 82 % af de frie grundskoler mindre end 10 % tosprogede elever (figur 4.4).

I 97 % af folkeskolerne er under halvdelen af eleverne tosprogede, mens det samme gælder for 94 % af de frie grundskoler.

På 3 % af folkeskolerne og 1 % af de frie grundskoler er mellem halvdelen og 99 % tosprogede.

På 0,1 % af folkeskolerne og knap 5 % af de frie grundskoler er alle elever tosprogede.

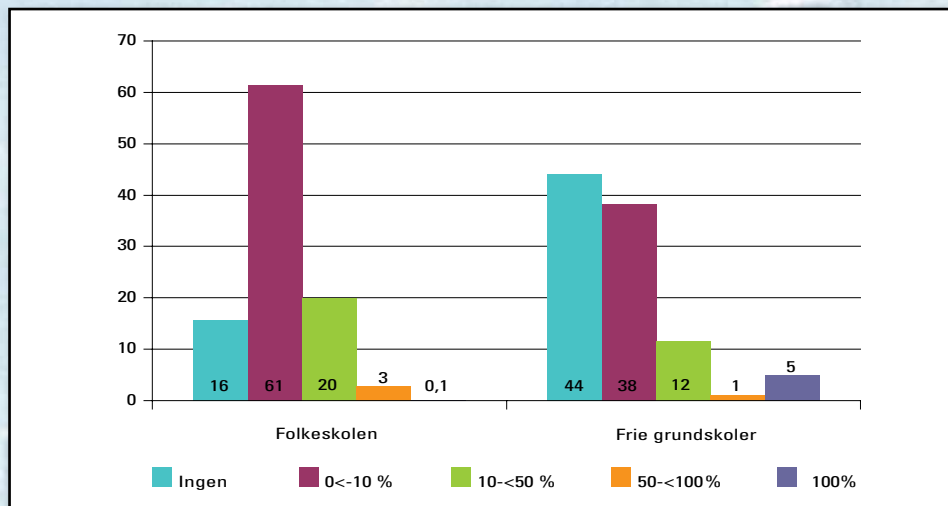
Tabel 4.3. Fordeling af tosprogede elever i folkeskolen og de frie grundskoler

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Antal						
Antal tosprogede elever i alt	53.850	61.124	63.644	66.011	68.360	68.299	69.361
Folkeskolen ¹	46.140	53.178	55.812	57.523	59.382	58.918	59.876
Frie grundskoler	7.710	7.946	7.832	8.488	8.978	9.381	9.485
	%						
Andel af tosprogede elever i alt	8,4	9,4	9,6	9,7	10,0	9,9	10,1
Folkeskolen ¹	8,2	9,2	9,5	9,7	10,0	9,9	10,1
Frie grundskoler	9,9	9,9	9,5	9,9	10,1	10,3	10,3
	%						
Fordeling af tosprogede elever	100	100	100	100	100	100	100
I alt	100	100	100	100	100	100	100
Tyrkiet	18,9	19,5	18,8	19,0	17,5	17,3	16,8
Mellemøsten	14,2	14,2	14,9	12,8	16,1	10,8	12,2
Iran	3,4	3,3	3,1	3,2	3,1	8,2	8,9
Somalia	6,0	5,8	5,9	6,1	5,7	5,5	5,7
Eksjugoslavien	5,0	5,2	5,1	4,4	4,2	5,2	4,9
Pakistan	6,5	6,3	5,8	5,5	5,1	5,1	5,0
Øvrige lande	46,0	45,6	46,3	49,0	48,2	48,1	46,5

Note 1: Indeholder tal for enkelte special-skoler og behandlingshjem frem til 2004.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 4.4. Andelen af tosprogede elever i folkeskolen og de frie grundskoler, 2006

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Antallet af elever, der modtager henholdsvis almindelig og vidtgående specialundervisning, er steget markant fra 2001 til 2005. I folkeskolen er antallet, der modtager almindelig specialundervisning, steget med 26 %, mens antallet, der modtager vidtgående specialundervisning, er steget med 19 %.

4.3 Elever der modtager specialundervisning

Specialundervisning er den undervisning, der i henhold til folkeskoleloven gives til børn og unge, hvis udvikling stiller krav om en særlig hensyntagen eller støtte, og som ikke kan ydes inden for normalundervisningens rammer.

Indtil kommunalreformens ikrafttræden 1. januar 2007 var der to former for specialundervisning: almindelig og vidtgående specialundervisning. Almindelig specialundervisning i kommunalt regi omfattede elever, som eksempelvis havde vanskeligheder i enkelte fag eller havde svært ved at læse og skrive, og fandt oftest sted i elevens normale skole enten som særlig støtte i klassen eller i specialklasser.

Vidtgående specialundervisning i amtligt regi omfattede særlige og udgiftskrævende foranstaltninger og foregik oftest med ekstra støtte i normalklassen, i special- eller centerklasse, i amtligt specialskole eller på anbringelsessted og dagbehandlingstilbud. Det var for eksempel elever med hørehandicap, autisme eller psykisk udviklingshæmning. Fra 1. januar 2007 skelnes der ikke længere mellem vidtgående og

almindelig specialundervisning, idet begge former for specialundervisning nu er et kommunalt ansvar mod tidligere at være delt mellem amter og kommuner.

I de frie grundskoler finder der også specialundervisning sted, hvor den særligt udgiftskrævende elevgruppe benævnes svært handicappede elever.

I 2005 modtog 13.600 elever i folkeskolen almindelig specialundervisning i specialklasse mod 10.800 i 2001 (tabel 4.4). Dette svarer til en stigning på 26 %. I samme periode steg antallet af elever i folkeskolen (inklusive elever på specialskoler) med 4 %.

Andelen af folkeskoleelever i vidtgående specialundervisning er ligeledes steget. I 2005 modtog 10.500 elever vidtgående specialundervisning mod 8.800 elever i 2001. Dette svarer til en stigning på 19 %.

Til specialundervisningen for de svært handicappede elever på de frie grundskoler kan skolerne søge om tilskud til specialpædagogisk støtte (SPS) hos Styrelsen for Statens uddannelsesstøtte (SU-styrelsen). Der kan ikke foretages en umiddelbar sammenligning fra de

frie grundskoler til folkeskoleområdet, da opgørelsesgrundlaget er forskelligt. For eksempel skal man være opmærksom på, at de frie grundskoler modsat folkeskolen ikke har en forpligtelse til at optage alle børn, der søger skolerne.

Som i folkeskolen er antallet af elever i almindelig specialundervisning i specialklasse steget i de frie grundskoler. Fra 2001 til 2005 steg antallet af elever således med 58 %. I faktiske tal er der dog kun tale om en stigning fra 163 til 275 elever. Til sammenligning steg antallet af elever i de frie grundskoler i samme periode med 13 % fra 80.100 til 90.800.

Antallet af svært handicappede elever i de frie grundskoler steg fra 413 i 2001 til 1.010 i 2005. Der er i dette tilfælde tale om en stigning på 145 %. Dette hænger blandt andet sammen med, at der er kommet flere elever i de frie grundskoler, og at bredden i elevpopulationen derfor må formodes at nærme sig den for folkeskolen.

I figur 4.5 er det afbildet, hvor stor en andel elever i vidtgående specialundervisning i folkeskolen udgør af det samlede antal børn mellem seks og 16 år.

Den hyppigste henvisningsårsag for eleverne i vidtgående specialundervisning er generelle indlæringsvanskeligheder, der i 2005 omfattede 43 % af eleverne. Kategorien er bredt dækkende og omfatter personer, der er psykisk udviklingshæmmede, sent udviklede mv. 23 % af eleverne blev i 2005 henvist grundet adfærdsmæssige og psykiske vanskeligheder (figur 4.6).

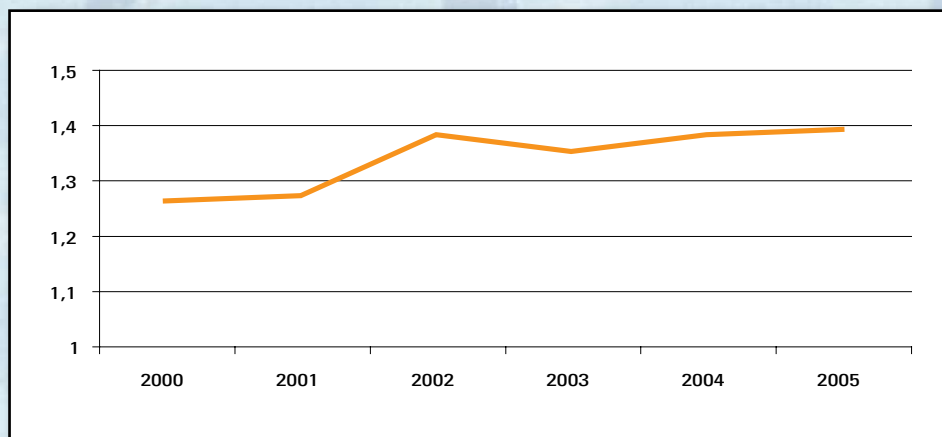
I den vidtgående specialundervisning i folkeskolen er drengene klart overrepræsenteret og udgjorde i 2005 72 % af eleverne, svarende til 7.500 elever ud af i alt 10.500 (figur 4.7).

Tabel 4.4. Almindelig og vidtgående specialundervisning i folkeskolen og de frie grundskoler

	2001	2002	2003	2004	2005
Almindelig specialundervisning i specialklasse	Antal				
Folkeskolen	10.772	11.529	11.515	13.125	13.567
Frie grundskoler	163	130	295	364	275
Vidtgående specialundervisning/svært handicappede	Antal				
Folkeskolen	8.798	9.901	9.868	10.233	10.491
Frie grundskoler	413	552	663	866	1.010

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

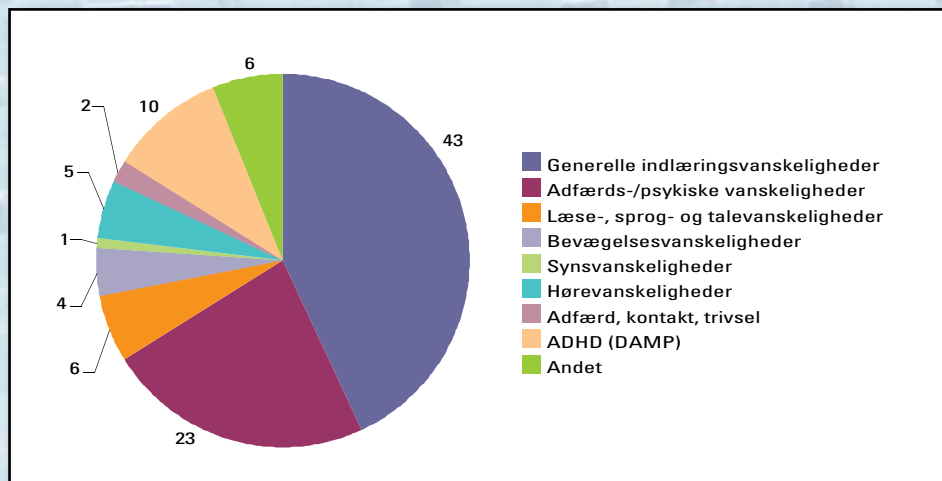
Figur 4.5. Elever i vidtgående specialundervisning i folkeskolen i procent af det samlede antal børn i aldersgruppen 6-16 år

Anm.: Henvisningsfrekvensen til folkeskolens vidtgående specialundervisning (1.-10. klasse) beregnes i forhold til elevgrundlaget (6-16 år).

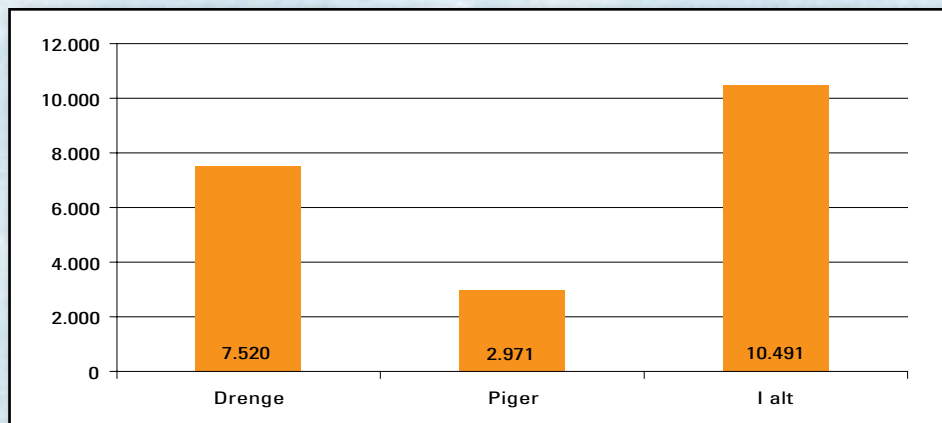
Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

**Figur 4.6. Henvisnings-
årsager til vidtgående
specialundervisning i
folkeskolen, 2005, pro-
cent**

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

**Figur 4.7. Antal elever
i vidtgående special-
undervisning i folke-
skolen fordelt på køn,
2005**

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Der var 62.600 lærere i grundskolen i 2006. To tredjedele af lærerne er kvinder.

4.4 Antal lærere

I 2006 var der 62.600 lærere i grundskolen. Heraf var 51.400 ansat i folkeskolen, 7.500 på en fri grundskole, mens 3.700 var ansat på en efterskole (tabel 4.5).

På folkeskolerne faldt antallet af lærere fra 2003 til 2004 med 700. Herefter steg antallet af lærere med godt 600 frem til 2006. Fra 2003 til 2006 har der i de frie grundskoler været en stigning på godt 500 lærere. På efterskolerne er antallet af lærere øget med 200 fra 2004 til 2006.

Ses der på lærernes aldersmæssige fordeling i grundskolen (eksklusive efterskoler), er særligt gruppen af 45-54-årige blevet mindre de seneste år, om end gruppen i hele perioden udgør den største andel. I 2003 udgjorde

gruppen af 45-54-årige således 32 % mod 26 % i 2006. I samme periode er gruppen af lærere over 55 år steget med to procentpoint, mens lærere i aldersgruppen 35-44 år er øget med knap tre procentpoint. Andelen af lærere på 34 år eller derunder er steget med godt et procentpoint (figur 4.8).

Generelt er lærerne i de frie grundskoler med 42,8 år i gennemsnit lidt yngre end lærerne i folkeskolen, der i gennemsnit er 47,7 år.

Der er en skæv kønsfordeling blandt lærere og skoleledere. To ud af tre lærere er kvinder. Derimod er to ud af tre skoleledere mænd (fremgår ikke af figuren). Den skæve kønsfordeling blandt lærere er højest i de yngste aldersgrupper (figur 4.9).

Tabel 4.5. Antal lærere i grundskolen

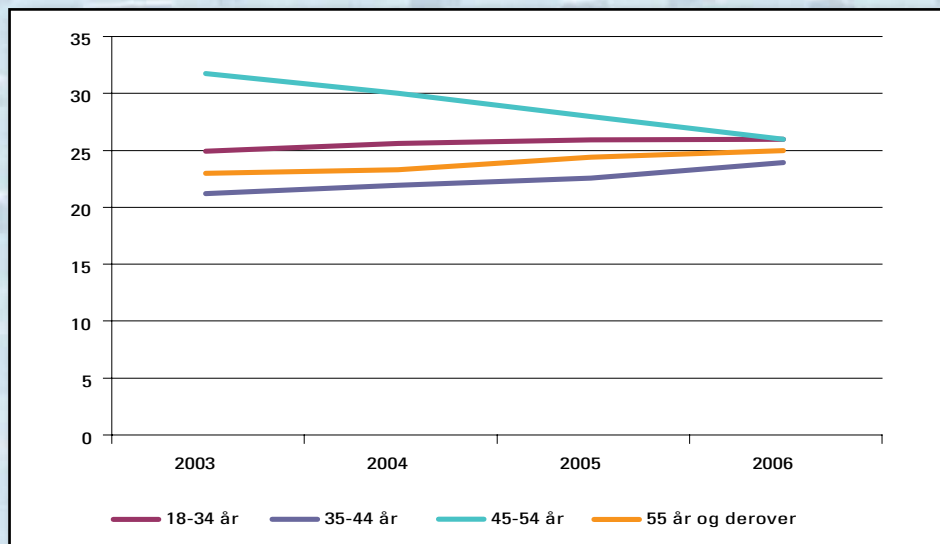
	2003	2004	2005	2006
	Antal			
Grundskolen i alt	58.512	61.542	62.103	62.645
Folkeskolen ¹	51.470	50.773	50.972	51.380
Frie grundskoler	7.042	7.248	7.523	7.549
Efterskoler	-	3.521	3.608	3.716

Anm.: Der er medtaget både deltids- og fuldtidslærere.

Note 1: Inklusive kommunale ungdomsskoler.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse samt Efterskoleforeningen.

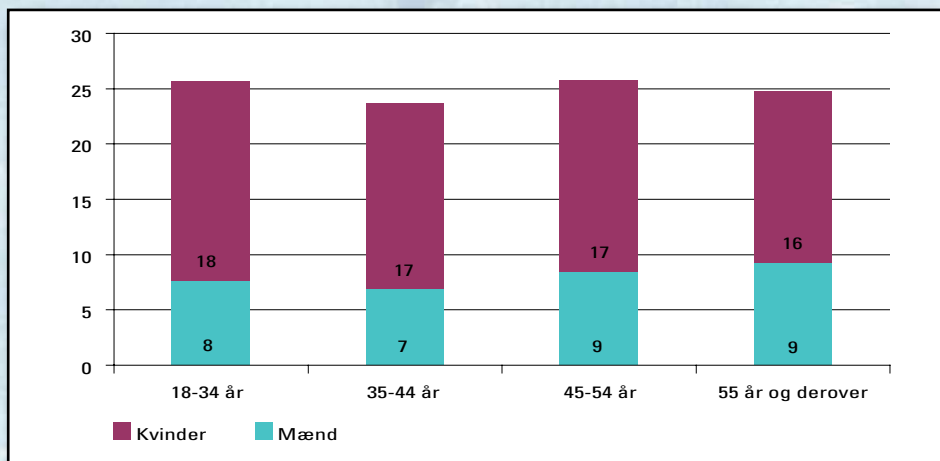
Figur 4.8. Lærernes aldersfordeling, procent

Anm.: Eksklusive efterskoler.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 4.9. Lærernes aldersfordeling opgjort på køn, 2006, procent

Anm.: Eksklusive efterskoler.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Der er lidt flere elever per lærer i de frie grundskoler sammenlignet med folkeskolen. Normalklassekvotienten har været stigende både i folkeskolen og i de frie grundskoler.

4.5 Elev/lærerratio og normalklassekvotient

Elev/lærerratioen beskriver forholdet mellem antal elever og antal lærere, det vil sige gennemsnittet for antal elever per lærer.

I 2006 lå elev/lærerratioen i folkeskolen på 11,1, mens den i de frie grundskoler var 12,5. Der er således lidt flere elever per lærer i de frie grundskoler (figur 4.10). Tallene har ikke rykket sig nævneværdigt de seneste år.

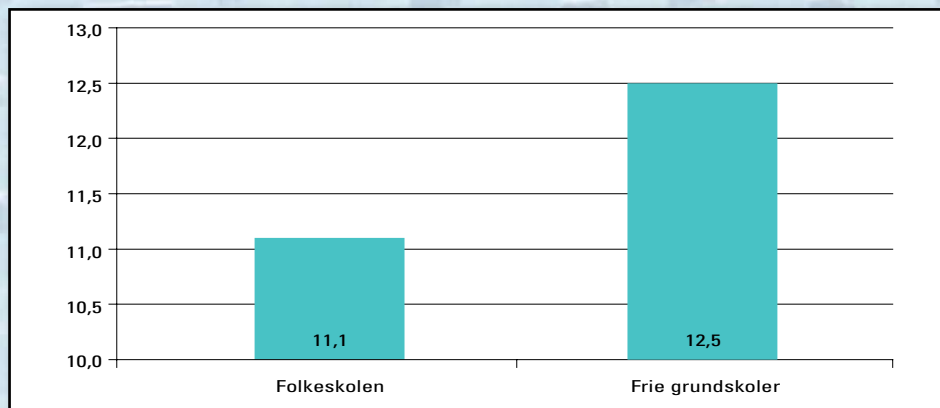
Normalklassekvotienten angiver det gennemsnitlige antal elever i en klasse. Rene specialklasser indgår ikke i normalklassekvotienten.

I løbet af de seneste år er normalklassekvotienten i folkeskolen steget. I 2000 var det gennemsnitlige antal børn i en klasse 19,0, mens der i 2006 var 20,1. I perioden er der således i gennemsnit kommet en elev mere i hver klasse (figur 4.11).

Også de frie grundskoler har oplevet en lille stigning i normalklassekvotienten fra 16,8 børn i en klasse i 2000 til 17,2 i 2006.

Der er større udsving i normalklassekvotienten i de frie grundskoler end i folkeskolen, hvor der i hele perioden har været en svag stigning. Stigningen i normalklassekvotienten er primært en konsekvens af, at der er blevet færre folkeskoler, samtidig med at antallet af elever er steget.

Figur 4.10. Elev/lærer-ratio, 2006

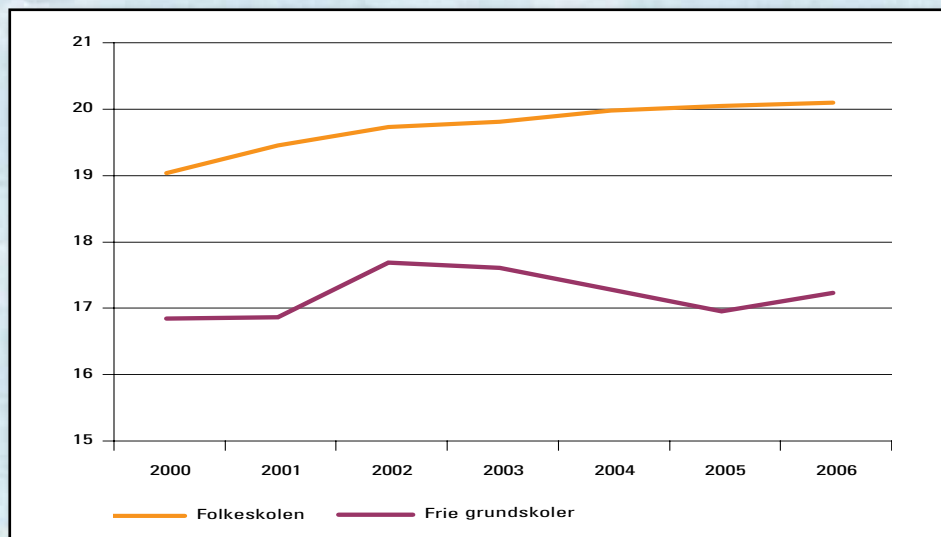

Anm.: Elev/lærerratioen er beregnet ud fra lærernes samlede tidsforbrug fratrukket tid anvendt på specialklasseundervisning plus ledernes undervisningstid. Dette tidsforbrug deles med et standardårsværk

(1.924 timer). På elevsiden indgår alle elever eksklusive specialklasseelever. Der er set bort fra kommunale specials skoler og behandlingshjem.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 4.11. Normalklas-sekvotient for folkeskolen og de frie grundskoler

Anm.: Normalklassekvotienten er beregnet som antal elever delt med antallet af klasser (eksklusive specialklasser).

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

I 2006 var der knap fem elever per nyere undervisningscomputer i folkeskolen. Herudover havde 97 % af computerne adgang til internettet.

4.6 Nøgletal for it i Danmark og udvalgte lande

I Danmark har man valgt at satse på it som et middel til at støtte og stimulere eleverne i undervisningen. I 2003 vedtog regeringen således en handlingsplan, der havde til formål at styrke folkeskoleelevernes it-kompetencer. Med denne handlingsplan faldt antallet af elever per nyere computer² markant, og i 2006 var der knap fem elever per nyere undervisningscomputer i folkeskolen mod knap 10 elever i 2002.

I figur 4.12 ses, hvordan computerne var fordelt på folkeskolerne i 2006. 25 % af computerne var placeret i et computerrum, mens 18 % var placeret i et klasselokale og 11 % i et fælles nærrområde. 23 % af computerne var transportable.

I 2006 havde 97 % af computerne i folkeskolen adgang til internettet. Til sammenligning var der i 2002 adgang til internettet fra 81 % af computerne i folkeskolen (figur 4.13).

En undersøgelse af EU-landenes brug af it i blandt andet grundskolen³, iværksat af EU-kommissionen, viser, at der i Danmark var 18 computere med

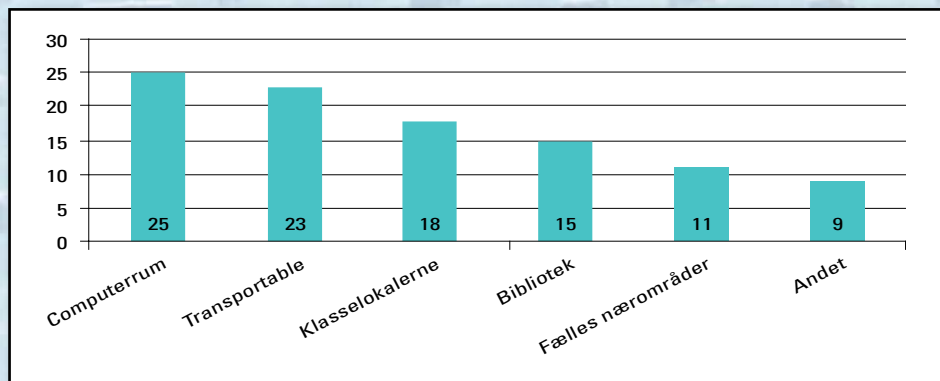
internetadgang per 100 elever i 1.-6. klasse i 2006. Dette er det næsthøjeste antal i EU. Det højeste antal findes i Luxembourg, hvor der var 21 computere med internetadgang per 100 elever. Lige efter Danmark fulgte Norge og UK med henholdsvis 16 og 15 computere med internetadgang per 100 elever (figur 4.14).

Der ses en relativt tydelig gruppering mellem EU-lande med mindst 14 computere med internetadgang per 100 elever og EU-lande med under 10. Luxembourg, Danmark, Norge, UK, Nederlandene, Island og Sverige havde alle mindst 14 computere med internetadgang per 100 elever i 1.-6. klasse. Finland havde 11 computere med internetadgang per 100 elever, mens de resterende lande havde under 10 computere med internetadgang per 100 elever i 1.-6. klasse.

² Nyere computere defineres som computere, der er under fem år gamle eller anvendes som terminaler mod en central server.

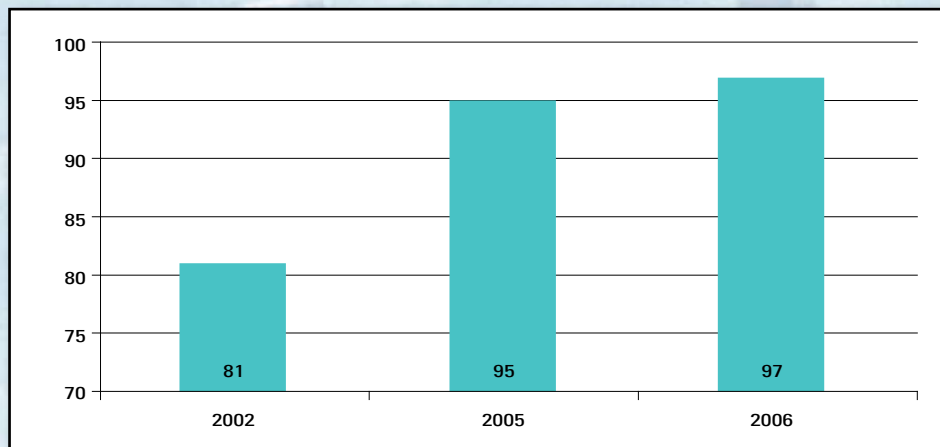
³ Data herfra kan ikke sammenlignes med de danske tal for folkeskolen.

Figur 4.12. Procentvis fordeling af placeringen af undervisningscomputere i folkeskolen, 2006

Kilde: UNI•C.

Figur 4.13. Andel undervisningscomputere med internetadgang i folkeskolen

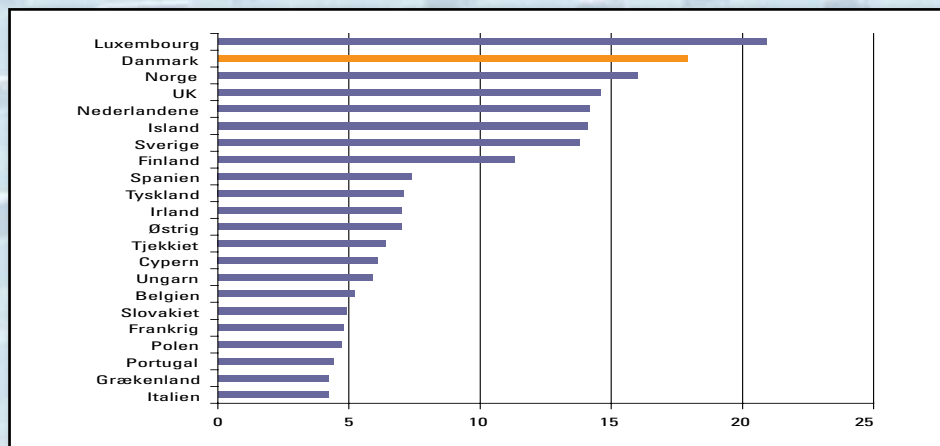

Kilde: UNI•C.

Som det ses af figur 4.15, havde 96 % af lærerne i den danske grundskole brugt computere i undervisningen i 2006. Kun i UK var andelen større (97 %).

På nær Ungarn, hvor 37 % af lærerne havde brugt computere i undervisningen, havde mindst 60 % af lærerne i 21 ud af 22 udvalgte EU-lande brugt computere i undervisningen.

Figur 4.14. Antal undervisningscomputere med adgang til internettet per 100 elever i grundskolens 1.-6. klasse, i Danmark og udvalgte EU-lande, 2006

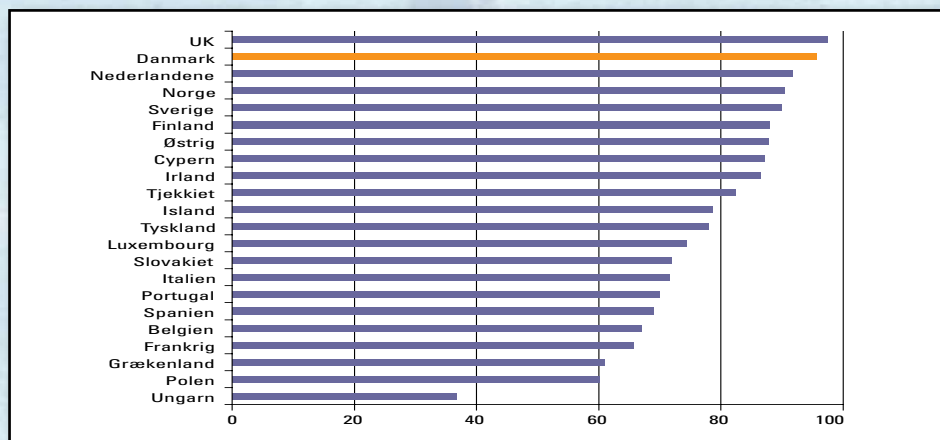

Anm: Undersøgelsens data er indsamlet via telefonsurvey med lærere og skoleledelse. Data er indsamlet fra februar til maj 2006, hvor lærerne er blevet bedt om at svare for de seneste 12 måneder.

Opgørelsen omfatter 1.-6. klasse på nær for Danmark, hvor tallene omfatter hele grundskolen.

Kilde: *Empirica: LearnInd 2006 (HTS)*.

Figur 4.15. Andel lærere i grundskolens 1.-6. klasse, der har brugt computere i undervisningen inden for de seneste 12 måneder i Danmark og udvalgte EU-lande, 2006

Anm: Undersøgelsens data er indsamlet via telefonsurvey med lærere og skoleledelse. Data er indsamlet fra februar til maj 2006, hvor lærerne er blevet bedt om at

svare for de seneste 12 måneder. Opgørelsen omfatter 1.-6. klasse.

Kilde: *Empirica: LearnInd 2006 (CTS)*.

95 % fortsætter i uddannelse efter at have afsluttet grundskolen. Pigerne vælger især det almene gymnasium, mens drengene særligt vælger en erhvervsfaglig uddannelse.

4.7 Hvad gør eleverne efter grundskolen

Næsten alle elever fortsætter efter grundskolen i en ungdomsuddannelse. I foråret 2007 havde næsten 96 % af eleverne fra 9. og 10. klasse meldt sig til at påbegynde en uddannelse direkte efter sommerferien (tabel 4.6).

I forbindelse med 9.- og 10.-klasse-elevernes tilmelding til ungdomsuddannelserne i 2007 tilmeldte 45 % sig en almengymnasial uddannelse, mens næsten 18 % tilmeldte sig en erhvervs-gymnasial uddannelse. Knap 30 % af afgangseleverne tilmeldte sig en erhvervsfaglig uddannelse. Det er dog endnu usikkert, hvilke uddannelser de unge reelt vil vælge.

Set over de seneste år har en stadig større andel af de elever, der fortsætter i uddannelse, påbegyndt en gymnasial uddannelse.

I 2005 påbegyndte 39 % en almengymnasial uddannelse, mens 16 % påbegyndte en erhvervs-gymnasial uddannelse. Samme år påbegyndte 35 % en erhvervsfaglig uddannelse.

Der er tydelig forskel på, hvilke uddannelser drenge og piger vælger. Mens halvdelen af pigerne i 2005 valgte en almengymnasial uddannelse, gjaldt dette for kun 29 % af drengene. Derimod valgte en større andel af drengene (18 %) end pigerne (14 %) en erhvervs-gymnasial uddannelse. Også de erhvervsfaglige uddannelser blev særligt valgt af drengene. Således valgte 43 % af drengene og kun 27 % af pigerne en erhvervsfaglig uddannelse (figur 4.16).

Tabel 4.6. Adfærd efter grundskolen

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006 ²	2007 ²
	%						%	
I alt	100	100	100	100	100	100	100	100
Fortsætter i uddannelse	96,7	96,6	96,6	96,4	96,1	95,0	95,6	95,5
Almengymnasiale uddannelser	37,8	37,0	38,5	38,3	38,7	39,0	44,7	45,0
Erhvervsgymnasiale uddannelser	16,3	16,6	15,9	15,8	16,3	16,0	17,8	17,8
Erhvervsfaglige uddannelser	34,4	35,5	36,0	36,1	35,4	35,3	30,1	29,7
Anden uddannelse ¹	8,2	7,4	6,2	6,2	5,7	4,7	3,0	3,0
Fortsætter ikke i uddannelse	3,3	3,4	3,4	3,6	3,9	5,0	4,4	4,6

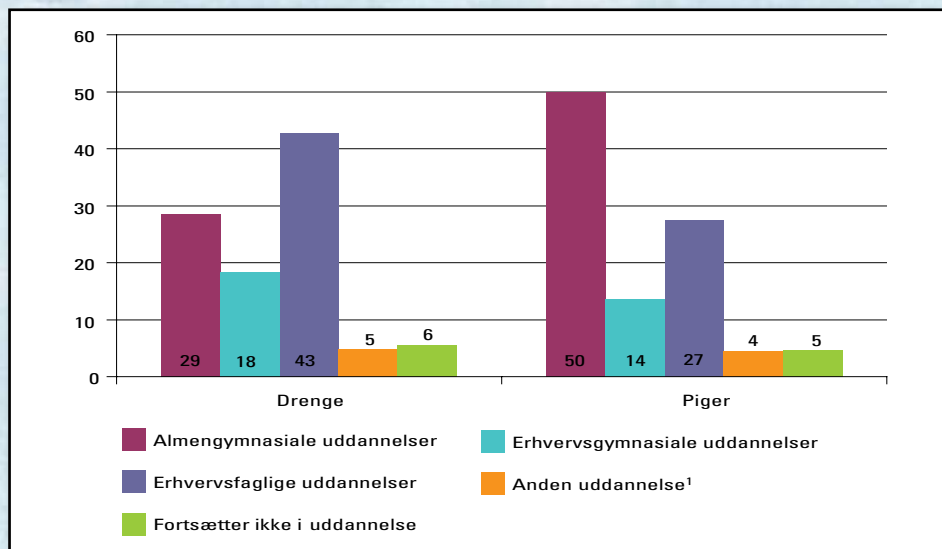
Note 1: Anden uddannelse omfatter de videregående og ikke-kompetencegivende uddannelser.

Note 2: Tal for 2006 og 2007 stammer fra 9.- og 10.-klassernes tilmelding til ungdomsuddannelserne per 15. marts, det er således en tilmelding og ikke en påbe-

gyndt uddannelse. Ikke alle tilmeldte begynder på den valgte uddannelse. I 2006 har 1,7 % ikke udfyldt tilmeldingen, mens 2 % ikke har udfyldt tilmeldingen i 2007.

Disse indgår ikke i beregningen.
Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 4.16. Adfærd efter grundskolen, fordelt på køn, 2005, procent

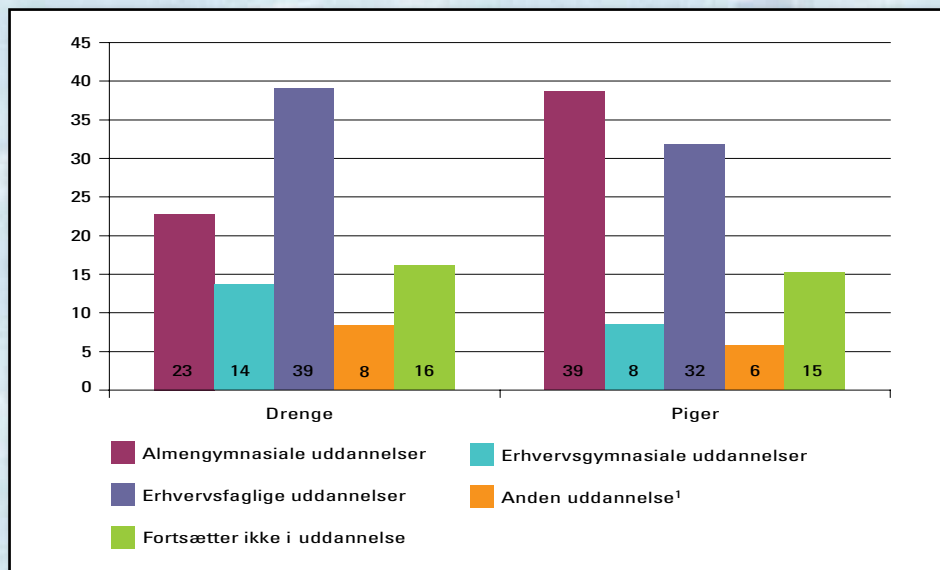
Note 1: Anden uddannelse omfatter ikke-kompetencegivende uddannelser samt enkelte kunstneriske uddannelser.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 4.17 viser den kønsmæssige fordeling af indvandrere og efterkommere, der fortsætter i uddannelse efter 9. og 10. klasse. Også for denne gruppe er tendensen den samme; pigerne vælger især det almene gymnasium, mens drengene især vælger de erhvervs-gymnasiale, herunder specielt htx, og erhvervsfaglige uddannelser. Imidlertid fortsætter en langt højere procentdel af indvandrerne og efter-

kommerne ikke i uddannelse. Mens knap 6 % af drengene i den samlede gruppe ikke fortsætter i uddannelse, gør dette sig gældende for godt 16 % af drengene blandt indvandrere og efterkommere. For pigernes vedkommende fortsætter knap 5 % af den samlede gruppe ikke i uddannelse, mens det samme gælder for godt 15 % af pigerne i gruppen af indvandrere og efterkom-

**Figur 4.17. Indvandre-
re og efterkommeres
adfærd efter grundsko-
len, fordelt på køn, 2005,
procent**

Note 1: Anden uddannelse omfatter ikke-kompetencegivende uddannelser samt enkelte kunstneriske uddannelser.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

5 Ungdomsuddannelser

I dag får 81 % af en ungdomsårgang en ungdomsuddannelse. Det er regeringens målsætning, at 95 % af en ungdomsårgang i 2015 skal have en ungdomsuddannelse.

5.1 Antal skoler og elever

Ungdomsuddannelserne består af de studieforberedende gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne, som er målrettet arbejdsmarkedet, men som også kan give adgang til fortsat uddannelse.

Samlet var der i 2006 148 almen-gymnasiale uddannelsesinstitutioner fordelt over landet. 117 skoler udbød erhvervsfaglige uddannelser og erhvervsgymnasiale uddannelser. Erhvervsskolerne har mange lokale afdelinger, således at ungdomsuddannelserne er tilgængelige i hele landet (tabel 5.1).

I tabel 5.2 kan det aflæses, hvor mange elever der har været i gang med en ungdomsuddannelse i årene 2000-2005, samt hvordan de fordeler sig på køn.

I 2005 var 236.000 elever i gang med en ungdomsuddannelse. Heraf var

106.500, svarende til 45 %, i gang med en gymnasial uddannelse og 129.500, svarende til 55 %, i gang med en erhvervsfaglig uddannelse.

I 2005 var der sammenlagt 72.700 elever på de almengymnasiale uddannelser, som udgøres af stx og hf. Heraf valgte langt de fleste (86 %) stx, mens 14 % valgte hf.

De erhvervsgymnasiale uddannelser, som består af hhx og htx, tegnede sig i 2005 for 33.800 elever. Størstedelen (72 %) læste hhx, mens godt en fjerdedel læste htx. Faldet i antal elever fra 2004 til 2005 skyldes nedlæggelsen af den etårige hhx.

På de almengymnasiale uddannelser er der markant flere kvinder end mænd, mens der på de erhvervsgymnasiale og specielt de erhvervsfaglige uddannelser er en overvægt af mænd.

Tabel 5.1. Antal uddannelsesinstitutioner med ungdomsuddannelse

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Antal						
Ungdomsuddannelsesinstitutioner i alt	269	262	261	264	259	264	265
Almengymnasiale uddannelser	146	146	146	147	146	147	148
Gymnasier og institutioner med hf	125	125	125	125	125	126	127
Private gymnasier og institutioner med hf	16	16	16	17	17	17	17
Institutioner med studenterkurser	5	5	5	5	4	4	4
Erhvervsfaglige og erhvervs-gymnasiale uddannelser	123	116	115	117	113	117	117
Erhvervsskoler mv.	107	101	100	102	98	98	97
Social- og sundhedsskoler	16	15	15	15	15	19	20

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Tabel 5.2. Antal elever på ungdomsuddannelserne fordelt på køn

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	Antal					
Ungdomsuddannelser i alt	224.523	221.769	218.099	226.260	232.524	236.003
Almengymnasiale uddannelser i alt	64.679	64.708	65.762	67.483	70.130	72.684
Mænd	24.422	24.127	24.600	25.520	26.992	27.990
Kvinder	40.257	40.581	41.162	41.963	43.138	44.694
Erhvervs-gymnasiale uddannelser i alt	32.934	33.626	33.850	34.359	36.152	33.808
Mænd	18.262	18.579	18.745	19.038	19.752	19.133
Kvinder	14.672	15.047	15.105	15.321	16.400	14.675
Erhvervsfaglige uddannelser i alt	126.910	123.435	118.487	124.418	126.242	129.511
Mænd	69.073	67.244	65.055	68.238	70.004	71.770
Kvinder	57.837	56.191	53.432	56.180	56.238	57.741

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

I figur 5.1 ses det, hvordan eleverne på de gymnasiale uddannelser fordeler sig procentvis på retninger i 2005.

Af de elever, der i 2005 var på en gymnasial ungdomsuddannelse, gik de fleste på stx (59 %). Herefter fulgte hhx med 23 % af eleverne. Htx havde 8 % af eleverne, mens den toårige hf havde 9 %.

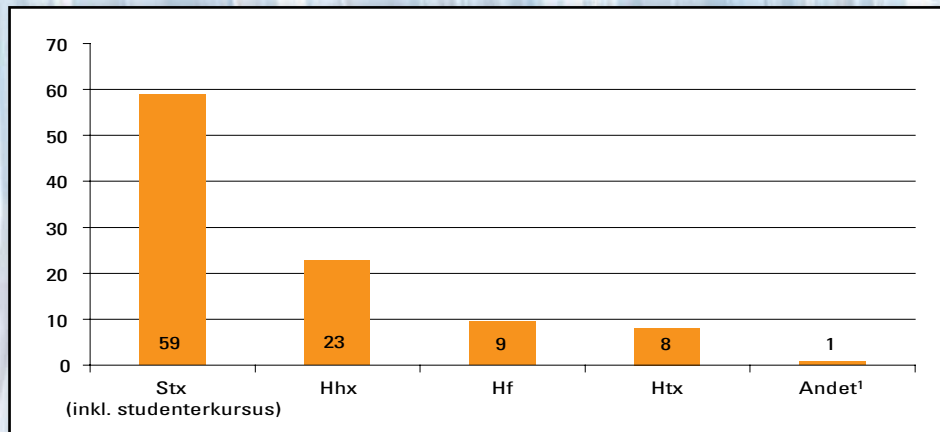
I 2005 læste 129.500 elever en erhvervsfaglig uddannelse. På de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser er følgende uddannelser specielt populære: de merkantile uddannelser, bygge- og anlægsuddannelserne, social- og sundhedsuddannelserne samt teknologi- og kommunikationsuddannelserne (figur 5.2).

På stx er eleverne ved påbegyndelse 16,5 år i gennemsnit, mens de på hhx og htx er cirka 17 år. Ved studentereksamen er eleverne i gennemsnit 19,5 år på stx og cirka 20 år på hhx og htx. På stx, hhx og htx er eleverne jævnaldrende, mens der er større spredning i de studerendes alder på den toårige hf, som også er rettet mod voksne. I gennemsnit er eleverne på hf 19 år ved påbegyndelse, mens gennemsnitsalderen, når de fuldfører uddannelsen, er 20,5 år (fremgår ikke af figuren). Gennemsnitsalderen på de fuldførte er kun

1,5 år højere end for de påbegyndte på den toårige uddannelse, fordi de yngre aldersgrupper er bedre til at fuldføre end de ældre.

På erhvervsuddannelserne er eleverne ved start på grundforløb næsten 21 år i gennemsnit, mens de ved start på hovedforløb er knap 26 år, idet ikke alle kommer direkte fra et grundforløb. Når de fuldfører deres uddannelse, er de i gennemsnit 28 år (fremgår ikke af figuren). De fleste er under 25 år, når de afslutter deres erhvervsuddannelse, men på erhvervsuddannelserne er aldersspredningen meget stor. Eksempelvis er uddannede inden for social- og sundhed næsten 34 år i gennemsnit ved endt uddannelse. Både disse uddannelser og andre erhvervsfaglige uddannelser bruges i høj grad til opkvalificering af arbejdsstyrken via for eksempel voksenlærlingeordninger.

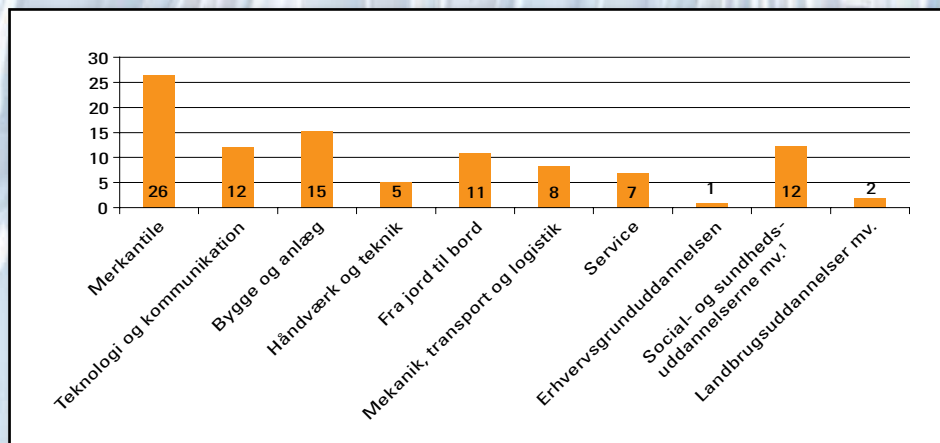
Figur 5.1. Procentvis fordeling af antal elever på de gymnasiale ungdomsuddannelser fordelt på uddannelser, 2005

Note 1: Andet omfatter etårig hhx samt adgangskursus til ingeniør.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 5.2. Procentvis fordeling af elever på de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser fordelt på uddannelser, 2005

Note 1: Omfatter også pædagogisk grunduddannelse og fodterapeut.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

På de gymnasiale uddannelser fuldfører størstedelen af eleverne, mens kun godt halvdelen af eleverne på de erhvervsfaglige uddannelser fuldfører.

5.2 Fuldførelse, frafald og adfærd efter frafald

Fuldførelsesprocenter er et mål for andelen af elever, der er påbegyndt en uddannelse det aktuelle år, og som ender med at fuldføre uddannelsen.

På de gymnasiale uddannelser forventes otte ud af ti at fuldføre uddannelsen. Dette dækker imidlertid over stor variation. Stx har med 84 % den højeste fuldførelsesprocent. Herefter følger hhx med 80 %, htx med 71 % og hf med 66 %. I 2005 dimitterede 33.100 studenter (tabel 5.3 og figur 5.3).

På de erhvervsfaglige uddannelser påbegyndes uddannelsen typisk med et grundforløb af 20-60 ugers varighed. Cirka 70 % af eleverne fuldfører det grundforløb, de starter på. Hvis ikke de allerede har en praktikplads, skal eleverne herefter have en praktikplads, så de kan fortsætte på et hovedforløb og færdiggøre uddannelsen. Ellers kan eleverne på nogle af uddannelserne fortsætte i skolepraktik. Hovedforløbet tager cirka tre år, og over 80 % gennemfører deres hovedforløb (se også afsnit 5.5).

Kun godt halvdelen, nemlig 51 % af dem, der påbegynder en erhvervsfaglig uddannelse, forventes at fuldføre den. Dette skyldes, at ikke alle opnår en praktikplads, nogle elever skifter til andre uddannelser undervejs, og atter andre falder fra.

I perioden 2000-2005 faldt antallet af udlærte med en erhvervsuddannelse fra næsten 39.600 til 28.900. Dette skyldes både det faldende antal elever på ungdomsårgangene, et større frafald, og at flere vælger gymnasiet.

Som nævnt i forrige afsnit er sammensætningen af elevgrupperne på de gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser forskellig, hvilket må tages i betragtning ved sammenligning af fuldførelsesprocenterne.

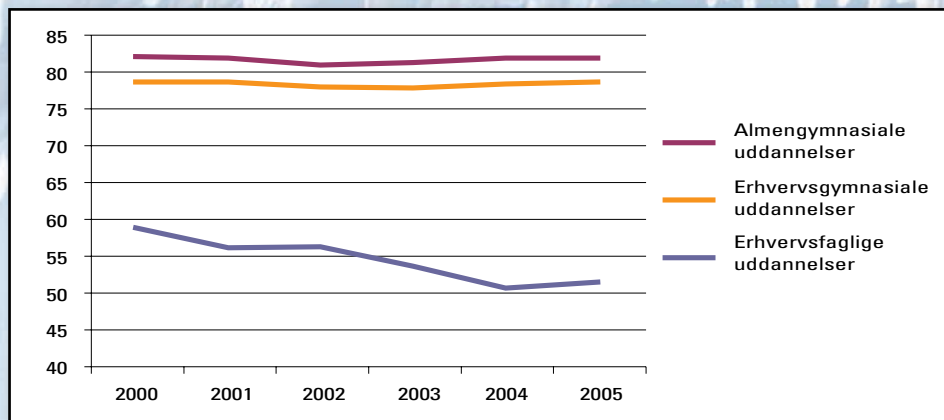
Tabel 5.3. Fuldførelsesprocenter, antal elever, der fuldfører uddannelsen, og antal elever, der afbryder uddannelsen undervejs

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Fuldførelsesprocent¹	%					
Almengymnasiale uddannelser	81,8	81,6	80,7	81,0	81,6	81,6
Erhvervsgymnasiale uddannelser	78,4	78,4	77,7	77,6	78,1	78,4
Erhvervsfaglige uddannelser	58,6	55,9	56,0	53,4	50,4	51,2
Fuldførte	Antal					
Almengymnasiale uddannelser	20.933	19.911	20.314	19.446	20.031	20.887
Erhvervsgymnasiale uddannelser	11.841	10.975	10.890	11.386	11.617	12.175
Erhvervsfaglige uddannelser	39.555	38.073	36.313	30.628	31.981	28.907
Afbrudte	Antal					
Almengymnasiale uddannelser	4.407	4.828	4.323	5.331	4.825	4.972
Erhvervsgymnasiale uddannelser	3.059	3.092	3.211	3.164	3.363	3.490
Erhvervsfaglige uddannelser	22.493	22.932	22.820	22.469	25.242	33.129

Note 1: Fuldførelsesprocenter fremhævet i fed er estimeret, mens de øvrige tal er faktiske.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 5.3. Fuldførelsesprocenter på ungdomsuddannelserne

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Hovedparten af de elever, som afbryder en gymnasial uddannelse, forventes at fortsætte på en ny uddannelse. Af de elever, der afbryder det almene gymnasium, forventes størstedelen (82 %) at påbegynde en ny ungdomsuddannelse. Det samme gælder for 85 % af dem, der ikke fuldfører erhvervsgymnasiet. På erhvervsuddannelserne forventes kun 60 % af dem, der afbryder, at påbegynde en ny uddannelse (figur 5.4).

Siden 2001 har tendensen til at fortsætte i uddannelse været lidt faldende på de almen-gymnasiale uddannelser. På de erhvervsgymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser har tendensen ligeledes været faldende siden 2003.

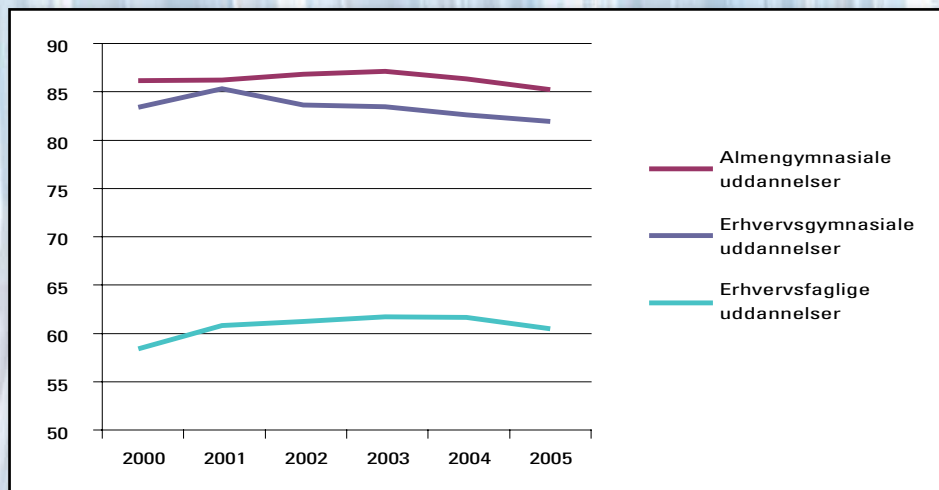
44 % af dem, som afbryder en gymnasial uddannelse, forventes at påbegynde en erhvervsfaglig uddannelse inden for ti år, mens 19 % forventes at påbegynde en videregående uddannelse⁴. 8 % forventes at påbegynde en ny gymnasial uddannelse (figur 5.5).

Af de elever, der afbryder en erhvervsfaglig uddannelse, forventes 24 % at påbegynde en ny erhvervsfaglig uddannelse, mens 12 % forventes at påbegynde en videregående uddannelse. En andel på 9 % forventes at påbe-

gynde en gymnasial uddannelse. 40 % fortsætter ikke i uddannelse inden for ti år.

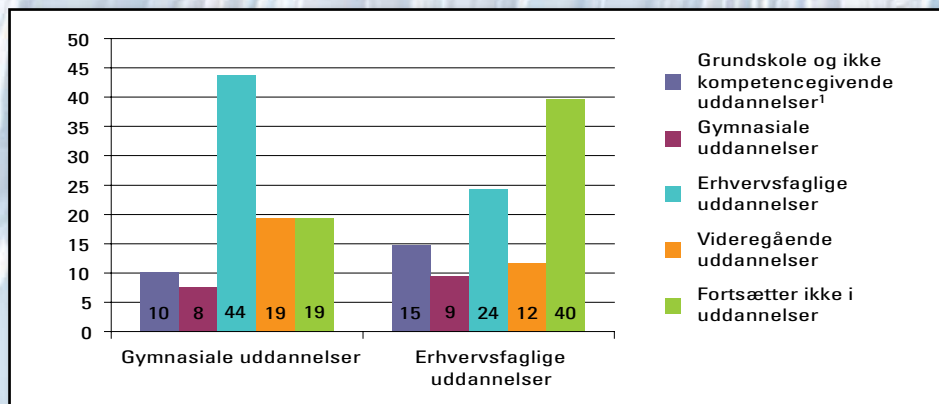
⁴ De kan optages på dispensation eller have suppleret med hf-enkeltfag.

Figur 5.4. Adfærd efter afbrudt ungdomsuddannelse – andelen, som inden for ti år forventes at påbegynde en ny uddannelse

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 5.5. Adfærd efter afbrudt ungdomsuddannelse – andelen, som inden for ti år forventes at påbegynde en ny uddannelse, 2005

Note 1: Ikke-kompetencegivende uddannelse omfatter primært produktionsskoler.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Fra 2000 til 2005 er andelen af indvandrere og efterkommere på ungdomsuddannelserne steget støt. I 2005 var andelen af indvandrere og efterkommere, der fuldførte, generelt lavere end andelen af etniske danskere. Uanset etnicitet er kvinderne bedre til at fuldføre end mændene.

5.3 Indvandrere og efterkommere

I 2005 havde hver tiende elev på ungdomsuddannelserne anden etnisk baggrund end dansk. I alt var der 23.500 indvandrere og efterkommere, heraf 9.500 på de gymnasiale uddannelser, hvor de udgjorde 9 % af eleverne, og 14.000 på de erhvervsfaglige uddannelser, hvor de udgjorde 11 % af eleverne (tabel 5.4).

Både på de gymnasiale uddannelser og de erhvervsfaglige uddannelser er antallet af indvandrere og efterkommere steget. I 2000 var antallet af indvandrere og efterkommere 6.500 på de gymnasiale uddannelser, svarende til 7 %, og 10.000 på de erhvervsfaglige uddannelser, svarende til 8 %.

Blandt indvandrere og efterkommere er der en mere ligelig kønsfordeling på ungdomsuddannelserne end blandt de etnisk danske. På de gymnasiale uddannelser udgjorde kvinderne 54 % i 2005, mens der på erhvervsuddannelserne var stort set lige mange mænd og kvinder. På gymnasiet vælger kvinderne især det almene gymnasium, mens mændene i højere grad vælger det erhvervs-gymnasiale. På de erhvervsfag-

lige uddannelser vælger mændene de tekniske uddannelser, mens kvinderne specielt vælger social- og sundhedsuddannelserne (fremgår ikke af tabellen).

Fuldførelsesprocenter er et mål for andelen af elever, der er påbegyndt en uddannelse det aktuelle år, og som ender med at fuldføre uddannelsen.

Godt 66 % af de indvandrere og efterkommere, det vil sige to ud af tre, der påbegynder enten en almengymnasial eller erhvervs-gymnasial uddannelse, forventes at fuldføre uddannelsen (tabel 5.5).

Kun 39 % af de indvandrere og efterkommere, der påbegynder en erhvervsfaglig uddannelse, forventes at fuldføre uddannelsen.

Tabel 5.4. Antal elever på ungdomsuddannelserne fordelt på etnisk herkomst

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	Antal					
Ungdomsuddannelser i alt	224.523	221.769	218.099	226.260	232.524	236.003
Danskere	208.016	203.947	199.274	205.408	209.935	212.537
Indvandrere og efterkommere	16.507	17.822	18.825	20.852	22.589	23.466
Gymnasiale uddannelser i alt	97.613	98.334	99.612	101.842	106.282	106.492
Danskere	91.115	91.005	91.566	93.315	97.163	97.068
Indvandrere og efterkommere	6.498	7.329	8.046	8.527	9.119	9.424
Erhvervsfaglige uddannelser i alt	126.910	123.435	118.487	124.418	126.242	129.511
Danskere	116.901	112.942	107.708	112.093	112.772	115.469
Indvandrere og efterkommere	10.009	10.493	10.779	12.325	13.470	14.042

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Tabel 5.5. Fuldførelsesprocenter, indvandrere og efterkommere

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	%					
Almengymnasiale uddannelser	65,1	66,9	62,1	65,1	66,2	66,4
Erhvervsgymnasiale uddannelser	65,4	67,2	66,0	64,0	65,5	65,5
Erhvervsfaglige uddannelser	41,6	41,6	42,9	39,8	38,7	38,8

Anm.: Fuldførelsesprocenter fremhævet i fed er estimeret, mens de øvrige tal er faktiske.

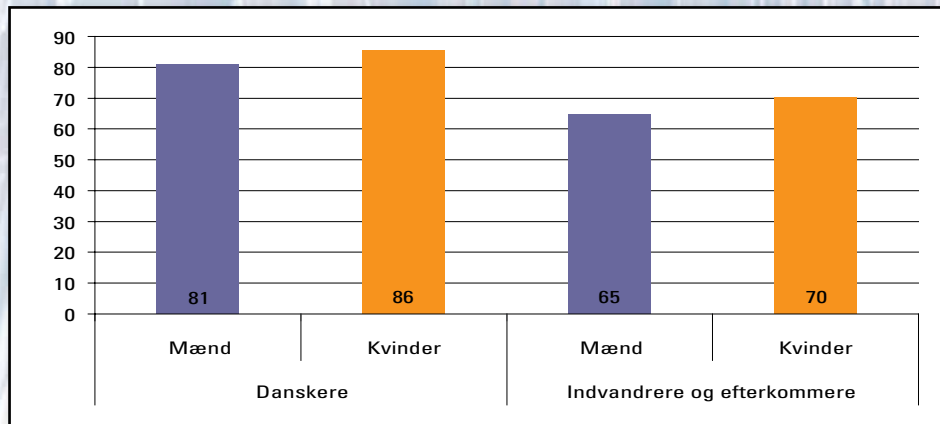
Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Sammenlignes fuldførelsesprocenterne for etniske danskere med fuldførelsesprocenterne for indvandrere og efterkommere på de gymnasiale uddannelser, har de etnisk danske generelt en højere fuldførelsesprocent. På de gymnasiale uddannelser forventes næsten 86 % af de danske kvinder at fuldføre gymnasiet, mod 70 % af kvinderne blandt indvandrere og efterkommere.

For mændene er de tilsvarende tal 81 % for danske mænd og 65 % for mænd blandt indvandrere og efterkommere (figur 5.6).

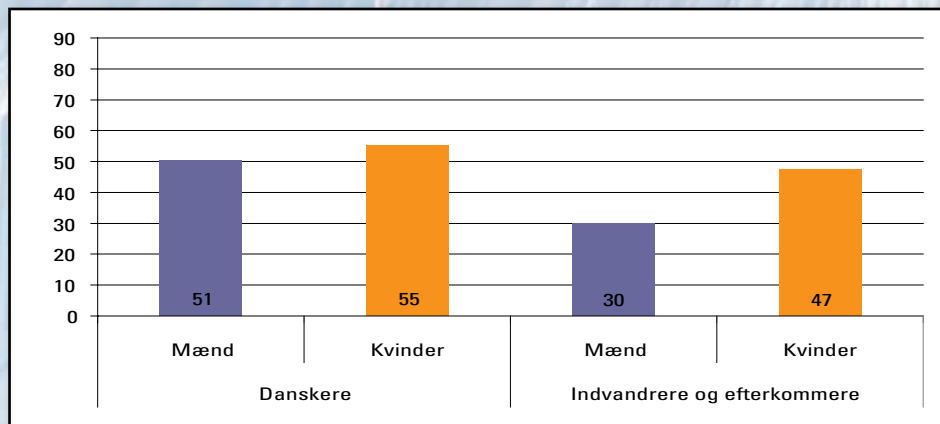
På de erhvervsfaglige uddannelser ses samme mønster som for de gymnasiale uddannelser. Generelt har etniske danskere en højere fuldførelsesprocent end indvandrere og efterkommere, mens

Figur 5.6. Fuldførelsesprocenter for de gymnasiale uddannelser fordelt på etnicitet og køn, 2005

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 5.7. Fuldførelsesprocenter for de erhvervsfaglige uddannelser fordelt på etnicitet og køn, 2005

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

kvinderne ligeledes har en generelt højere fuldførelsesprocent end mændene. Blandt kvinderne forventes 47 % at gennemføre en erhvervsfaglig uddannelse, mod kun 30 % af mændene

(figur 5.7). Ud over at kvinderne generelt er bedre til at fuldføre, kan den meget store forskel også skyldes, at kvinderne primært vælger de væsentligt kortere social- og sundhedsuddannelser.

Gymnasiet har gennemgået en reform, der har øget andelen af elever med naturvidenskabelige fag. Dette betyder generelt, at flere studenter efter reformen vil kunne søge optagelse på en uddannelse inden for naturvidenskab, teknik og sundhed. Samtidig vil en mindre andel af de kommende studenter beherske tre eller flere fremmedsprog sammenlignet med før reformen.

5.4 Fagvalg i gymnasiet

De gymnasiale uddannelser har været gennem en større reform, som har haft indflydelse på opbygning og indhold af de gymnasiale uddannelser. De tre gymnasiale uddannelser: studentereksamen (stx), højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) har fået en fælles struktur med et indledende grundforløb på et halvt år og efterfølgende studieretningsforløb på toethalvt år.

Hver uddannelse indeholder studieretningsfag, obligatoriske fag og valgfag. Fagene i gymnasiet kan tages på henholdsvis A-, B- eller C-niveau, hvor A er det højeste.

Den første årgang på den nye reform påbegyndte uddannelsen i 2005 og bliver færdig i 2008.

Reformen har, som den havde til hensigt, øget andelen af elever med naturvidenskabelige fag hos de kommende studenter. Desuden vil de kommende studenter have færre fremmedsprog, men de sprog, de har, vil blive afsluttet på et højere niveau.

På stx lå andelen af studenter med tre fremmedsprog på 41 % før reformen.

Efter reformen forventes andelen at ligge på knap 7 % (figur 5.8).

Andelen af studenter på hhx, som før reformen havde mindst tre fremmedsprog, lå på 18 %. Efter reformen forventes denne andel at falde til 6 %. Fra 2006 til 2008 er der således tale om et fald på 12 procentpoint.

Da htx er en teknisk gymnasial uddannelse, er der hverken før eller efter reformen studenter fra denne uddannelse, som har tre fremmedsprog.

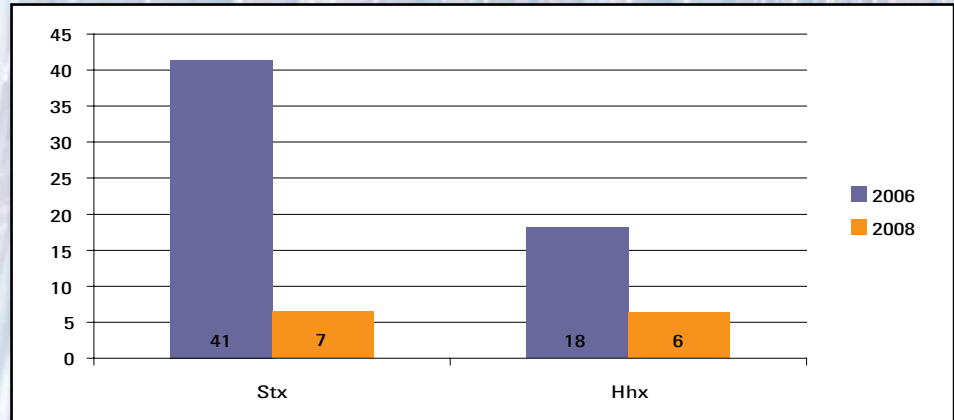
Et vigtigt mål med reformen er at øge andelen af studenter, som kan opfylde de faglige krav til optagelse på en uddannelse inden for naturvidenskab, teknik og sundhed. Dette kræver, at eleverne har haft matematik på A-niveau samt fysik og kemi på mindst B-niveau. Det er kun studenterne fra stx og htx, som har mulighed for at kunne opfylde disse krav.

I 2006 var andelen af studenter med matematik A, fysik og kemi på mindst B-niveau 14 % for stx, mens den tilsvarende andel efter reformen i 2008 forventes at ligge på 22 % og dermed 8 procentpoint højere end i 2006 (figur 5.9).

På htx havde næsten halvdelen af studenterne matematik A samt fysik og kemi på mindst B-niveau i 2006. Efter reformen forventes knap 74 % at have

de pågældende fag og niveauer. Her er således tale om en stigning på knap 28 procentpoint.

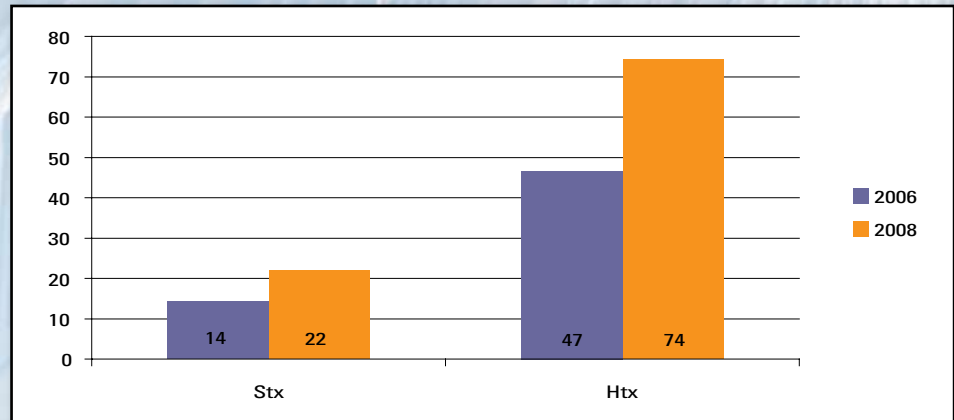
Figur 5.8. Andel studenter i 2006 og forventet andel studenter i 2008, som har mindst tre fremmedsprog på henholdsvis stx og htx

Anm.: Fremmedsprog defineres her som engelsk, fransk, tysk, italiensk, spansk, russisk, kinesisk og japansk.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 5.9. Andel studenter i 2006 og forventet andel studenter i 2008, som har matematik A og fysik og kemi på mindst B-niveau på henholdsvis stx og htx

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Antallet af indgåede praktikaftaler er steget markant fra 2003 til 2006. I samme periode er antallet af praktikpladssøgende og elever i skolepraktik faldet betragteligt.

5.5 Erhvervsuddannelserne – praktikpladsområdet

Erhvervsuddannelserne (EUD) er vekseluddannelser, hvor dele af undervisningen finder sted på skole, mens andre dele foregår i praktik. Eleverne skal derfor søge praktikplads og indgå aftale om praktikplads med en virksomhed. Elever, der ikke selv kan finde en praktikplads, har mulighed for at komme i skolepraktik.

De seneste år er antallet af indgåede praktikaftaler steget markant. I 2006 blev der indgået knap 36.100 aftaler, hvilket er en stigning på 38 % i forhold til 2003, hvor der blev indgået knap 26.200 aftaler (tabel 5.6).

Indgåede aftaler henviser til det antal elever, der i året har indgået en aftale om praktikplads. Igangværende aftaler henviser til det antal elever, der er i praktik med en aftale. Elever i skolepraktik henviser til antal elever, der ultimo december er i skolepraktik. Praktikpladssøgende elever i alt er elever uden igangværende eller fremtidig aftale, men som har kvalificeret sig til det ønskede hovedforløb og har et bekræftet søgeønske. Elever i skolepraktik har ikke en aftale og tælles derfor med som praktikpladssøgende.

Ultimo december 2006 søgte 4.800 elever praktikplads, hvilket er et fald på 58 % i forhold til 2003, hvor der var 11.400 praktikpladssøgende. En del af faldet kan tilskrives ændrede krav til elevernes søgestatus. Imidlertid har forbedrede muligheder for opnåelse af praktikplads også betydet en væsentlig nedgang.

I 2006 var 62.700 elever i gang med en aftale. Fra 2003 til 2004 faldt antallet fra 55.000 til 54.200, men siden 2004 er antallet steget støt.

Der har været et markant fald i antallet af elever i skolepraktik. Fra 2003 til 2006 faldt antallet således med 66 %, og i 2006 var der knap 2.600 elever i skolepraktik.

Det store fald i antallet af elever i skolepraktik skyldes både forbedrede muligheder for at opnå praktikaftale samt indførelsen af adgangsbegrænsning til skolepraktikken på otte af uddannelserne. De otte uddannelser er: data og kommunikation, kontor med speciale, teknisk designer, mekaniker, elektronik og svagstrøm, elektriker, træfagenes byggeuddannelse samt snedkeruddannelsen. Begrænsning i adgang til skolepraktik for disse uddannelser er uddan-

nelsesspecifik. For nogle af uddannelsernes vedkommende var der tidligere tale om, at virksomheder frem for at indgå uddannelsesaftaler i høj grad lod eleverne starte i skolepraktik. For andre var lav beskæftigelsesfrekvens for udlærte i skolepraktik udslagsgivende.

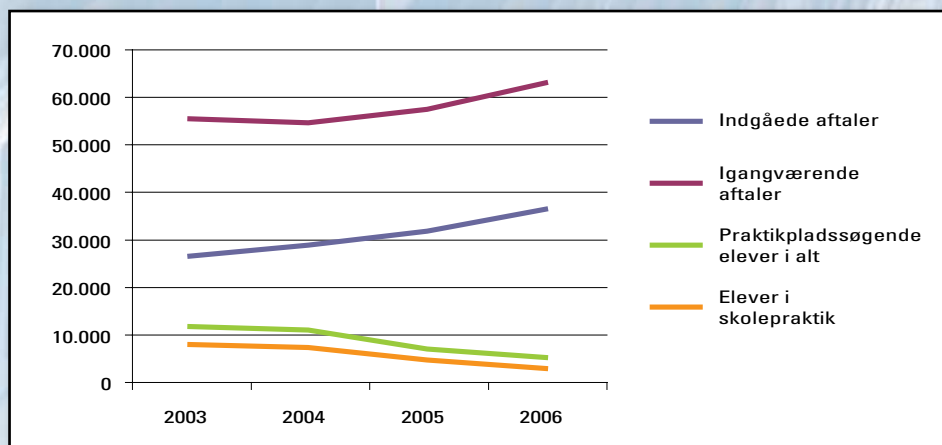
I figur 5.10 er udviklingen i antal praktikpladssøgende og aftaler afbildet for perioden 2003 til 2006.

Tabel 5.6. Praktikpladssøgende og aftaler ultimo december

	2003	2004	2005	2006
	Antal			
Indgåede aftaler	26.170	28.493	31.445	36.077
Igangværende aftaler	55.038	54.200	57.070	62.689
Praktikpladssøgende elever i alt	11.370	10.655	6.586	4.800
Elever i skolepraktik	7.562	6.936	4.315	2.575

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 5.10. Praktikpladssøgende og aftaler ultimo december

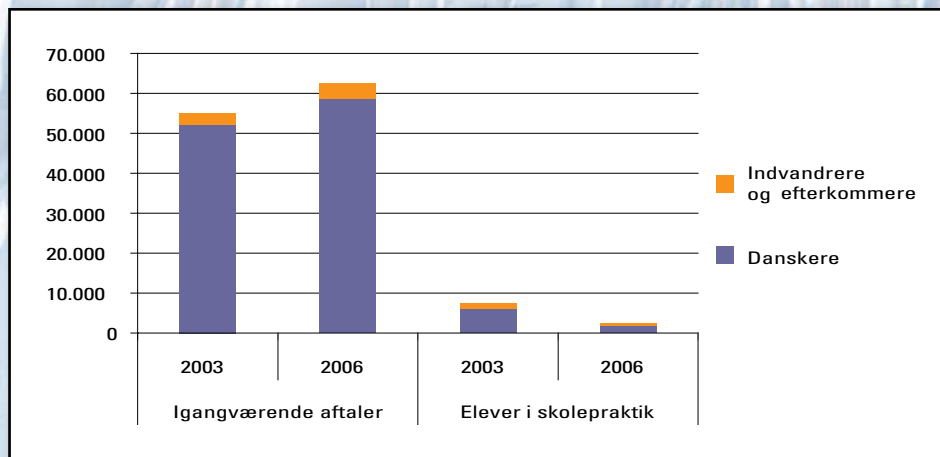
Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

I figur 5.11 er igangværende aftaler og elever i skolepraktik opdelt på etnicitet. I 2006 var et væsentligt større antal danskere såvel som indvandrere og efterkommere i gang med en aftale sammenlignet med 2003. Specielt indvandrere og efterkommere har haft glæde af det stigende antal aftaler. Andelen af danskere med aftaler er steget med 13 %, mens andelen af indvandrere og efterkommere med aftaler er steget med 33 %.

Færre elever var i gang med skolepraktik i 2006 sammenlignet med 2003. For gruppen af danskere er antallet af elever i skolepraktik faldet med 69 %, mens det for gruppen af indvandrere og efterkommere er faldet med 52 %.

Da faldet for indvandrere og efterkommere har været lavere end for danskere, udgjorde de i 2006 en større andel af elever i skolepraktik end i 2003. I 2006 udgjorde indvandrere og efterkommere 25 % af alle elever i skolepraktik mod 17 % i 2003.

Figur 5.11. Igangværende aftaler og elever i skolepraktik ultimo december fordelt på etnicitet, 2003 og 2006

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

1,4 % af samtlige elever på erhvervsuddannelserne har i 2005 været på et praktikophold i udlandet.

5.6 International mobilitet

Elever på de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser kan med støtte fra enten den danske ordning om Praktik I Udlandet (PIU), EU's Life Long Learning Programme (Leonardo da Vinci, Comenius), DK-USA-programmet og det nordiske Nordplus-program gennemføre en del af deres uddannelse på skole eller i virksomhedspraktik i udlandet. Udvekslingsopholdene varer typisk mellem en til ni måneder og er meritgivende. Det vil sige, at udlandsopholdene godskrives i den danske erhvervsuddannelse.

Antallet af danske elever på de erhvervsfaglige ungdomsuddannelser, der gennemførte et praktikophold i udlandet, steg fra 1.369 i 2000 til 1.866 i 2005. Stigningen skyldes fortrinsvis elever på praktikophold i udlandet under den danske PIU-ordning og EUD-elever på praktik- og uddannelsesophold i udlandet gennem EU-programmet Leonardo da Vinci.

De danske unge tiltrækkes især af Norge, Storbritannien, Tyskland og Sverige. De fire lande tegner sig samlet for en andel på 72 %.

Tabel 5.7. Elever på erhvervsfaglige uddannelser, der gennemfører et praktikophold i udlandet

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	Antal					
Erhvervsfaglige uddannelser	1.369	1.513	1.395	1.214	1.491	1.866
	% af samtlige elever på erhvervsuddannelserne					
Erhvervsfaglige uddannelser	1,1	1,2	1,2	1,0	1,2	1,4

Kilde: CIRIUS og UNI•C Statistik & Analyse.

Som på grundskoleområdet ligger Danmark i toppen inden for anvendelsen af it på de gymnasiale ungdomsuddannelser. Der findes mange computere på ungdomsuddannelserne, og de bliver brugt i undervisningssammenhæng.

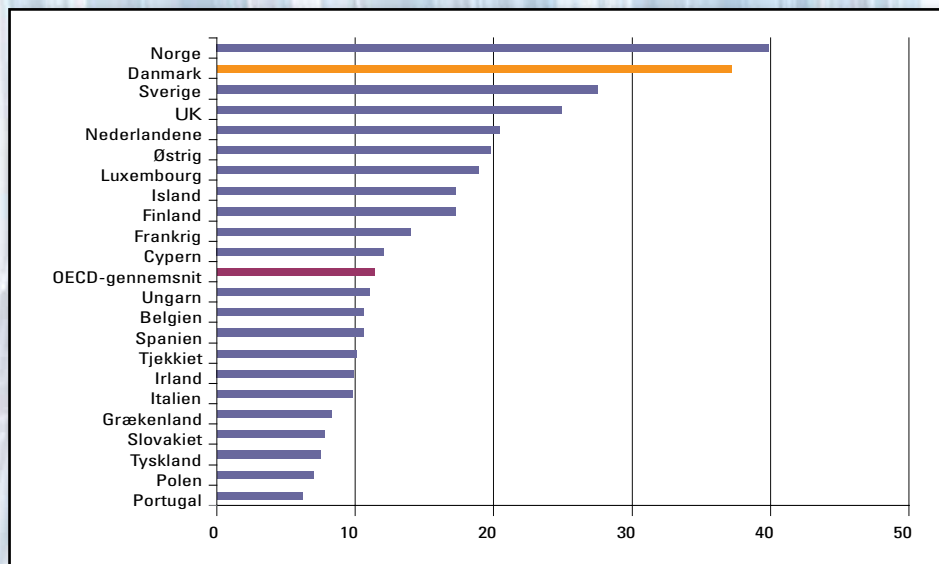
5.7 Nøgletal for it i Danmark og udvalgte lande

I Danmark var der i 2006 37 computere med internetadgang per 100 elever på de gymnasiale uddannelser. Dette tal blev kun overgået af Norge, der havde 40 computere med internetadgang per 100 elever. Umiddelbart herefter følger lande, Danmark normalt sammenligner sig med, nemlig Sverige og UK med henholdsvis 28 og 25 computere med internetadgang per 100 elever (figur 5.12).

Alle ungdomsuddannelsesinstitutioner i Danmark havde i 2006 en hjemmeside, hvor EU-gennemsnittet var 88 % af institutionerne. Desuden havde 87 % af skolerne i Danmark e-mail-adresser for de fleste af lærerne, mens 63 % af skolerne havde e-mail-adresser for de fleste af eleverne. Det er henholdsvis 26 og 35 procentpoint mere end gennemsnittet af ungdomsuddannelsesinstitutionerne i EU (tabel 5.8). Dermed ligger Danmark placeret betydeligt over EU-gennemsnittet for nogle af de redskaber, der blandt andet skal være til rådighed for at udvikle kompetencer og viden inden for it.

67 % af ungdomsuddannelserne i Danmark havde computere i klasseværelset mod et gennemsnit i EU på 47 %. Det skal tilføjes, at mange danske unge selv medbringer en computer til undervisningen. På de danske skolebiblioteker stod der på 77 % af ungdomsuddannelserne mindst én computer, hvilket er 19 procentpoint over gennemsnittet i EU. En endnu større forskel mellem danske og europæiske/EU-standarder ses for antallet af computere i fællesarealerne. Her fandtes der i 2006 computere på 80 % af ungdomsuddannelserne i Danmark, mens dette kun var tilfældet for 42 % af skolerne i EU.

Figur 5.12. Antal undervisningscomputere med adgang til internettet per 100 elever på de gymnasiale uddannelser, i Danmark og udvalgte EU-lande, 2006

Anm: Undersøgelsens data er indsamlet via telefonsurvey med lærere og skoleledelse. Data er indsamlet fra februar til maj

2006, hvor lærerne er blevet bedt om at svare for de seneste 12 måneder.

Kilde: *Empirica: LearnInd 2006* (HTS).

Tabel 5.8. Nøgletal for it på de gymnasiale uddannelser, 2006

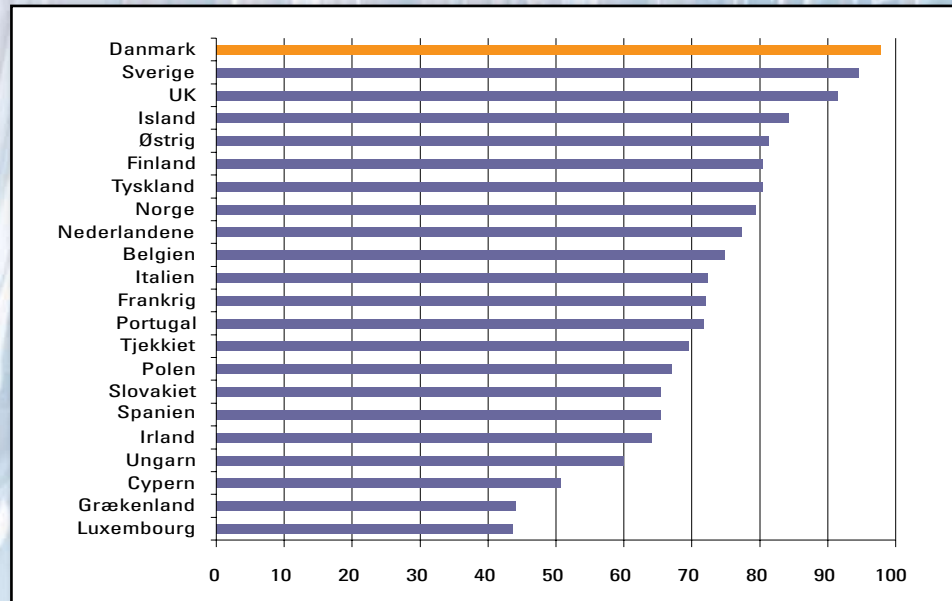
	Danmark	EU-gennemsnit
	%	
Skolen har en hjemmeside	100	88
Skolen har e-mail-adresse for de fleste lærere	87	61
Skolen har e-mail-adresse for de fleste elever	63	28
Computere i klasseværelset	67	47
Computere i skolebiblioteket	77	58
Computere i fællesarealer	80	42

Kilde: *Empirica: LearnInd 2006* (HTS).

På de danske ungdomsuddannelser havde 98 % af lærerne brugt computere i undervisningen det seneste år. Dermed ligger Danmark højest placeret blandt landene i Europa. Herefter

følger Sverige og UK, hvor over 90 % af lærerne havde anvendt computere i klasseundervisningen inden for de seneste 12 måneder (figur 5.13).

Figur 5.13. Andel lærere på de gymnasiale uddannelser, der har brugt computere i undervisningen inden for de seneste 12 måneder, i Danmark og udvalgte EU-lande, 2006

Anm: Undersøgelsens data er indsamlet via telefonsurvey med lærere og skoleledelse. Data er indsamlet fra februar til maj

2006, hvor lærerne er blevet bedt om at svare for de seneste 12 måneder.

Kilde: *Empirica: LearnInd 2006* (CTS).

Næsten alle studenter fortsætter i uddannelse.

Det samme gælder for godt en fjerdedel af de udlærte med en erhvervsfaglig uddannelse.

5.8 Hvad gør de unge efter afsluttet ungdomsuddannelse

De gymnasiale uddannelser er studieforberedende, mens de erhvervsfaglige uddannelser er erhvervsrettede. Derfor er det også naturligt, at langt størstedelen af de elever, der afslutter gymnasiet, fortsætter i uddannelse. Nærmere betegnet forventes 97 % af dem, der afslutter det almene gymnasium, og 94 % af dem, der afslutter erhvervs-gymnasiet, at fortsætte i uddannelse, mens det samme gælder for blot 28 % af dem, der afslutter en erhvervsfaglig uddannelse (tabel 5.9 og 5.10).

Selv om de gymnasiale uddannelser er studieforberedende og dermed særligt rettet mod de videregående uddannelser, forventes 31 % af de erhvervs-gymnasiale studenter at fortsætte på en erhvervsfaglig uddannelse. Det samme gælder for 12 % af studenterne fra det almene gymnasium (tabel 5.9).

Otte ud af ti, der afslutter det almene gymnasium, og godt seks ud af ti, der afslutter erhvervs-gymnasiet, forventes at fortsætte på en videregående uddannelse. På det almene gymnasium er det særligt universitetsbacheloruddannelser-

ne, der er populære. I 2005 påbegyndte 45 % af studenterne fra det almene gymnasium en universitetsuddannelse, mens 29 % påbegyndte en professionsbacheloruddannelse og 6 % en kort videregående uddannelse.

For elever fra de erhvervs-gymnasiale uddannelser forventes 28 % at fortsætte på en universitetsuddannelse, 18 % på en professionsbacheloruddannelse og 15 % på en kort videregående uddannelse.

I 2000 fortsatte hver tiende student fra det almene gymnasium på en ny gymnasial uddannelse. Denne andel var faldet til 4 % i 2005, hvor man nedlagde den etårige hhx, som kunne bygges ovenpå en anden gymnasial uddannelse. Denne mulighed eksisterer ikke mere.

Langt de fleste (72 %) af dem, der tager en erhvervsfaglig uddannelse, forlader naturligt uddannelsessystemet og bliver til rådighed for arbejdsmarkedet. Næsten 28 % vil inden for ti år fortsætte i uddannelse. Samlet forventes 13 % at påbegynde en ny erhvervsfaglig uddannelse, mens godt hver tiende forventes at påbegynde en videregående uddannelse. Over tid ses der kun ganske få udsving i andelen (tabel 5.10).

Tabel 5.9. Adfærd efter fuldført gymnasial uddannelse – andelen, som inden for ti år forventes at påbegynde en ny uddannelse

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	%					
Almengymnasiale uddannelser i alt	100	100	100	100	100	100
Fortsætter i uddannelse	96,2	96,5	96,4	96,6	96,7	96,6
Grundskole og ikke-kompetencegivende uddannelse	0,7	0,7	0,6	0,5	0,7	0,7
Gymnasiale uddannelser	10,1	9,9	9,7	9,8	9,9	3,8
Erhvervsfaglige uddannelser	10,3	10,2	10,4	10,5	10,5	11,6
Korte videregående uddannelser	6,1	5,5	5,2	5,3	5,3	6,0
Professionsbachelor- og øvrige mellemlange videregående uddannelser	28,0	28,6	29,1	27,9	27,3	29,2
Universitetsbacheloruddannelser/kandidatuddannelser	41,0	41,6	41,4	42,6	43,0	45,3
Fortsætter ikke i uddannelse	3,9	3,5	3,5	3,4	3,3	3,5
	%					
Erhvervsgymnasiale uddannelser i alt	100	100	100	100	100	100
Fortsætter i uddannelse	93,0	93,7	93,4	93,6	93,7	93,6
Grundskole og ikke kompetencegivende uddannelse	0,5	0,6	0,5	0,7	0,7	0,7
Gymnasiale uddannelser	1,4	1,7	2,1	1,9	2,6	0,9
Erhvervsfaglige uddannelser	36,3	34,8	33,0	32,6	31,6	30,7
Korte videregående uddannelser	16,2	15,0	13,9	13,3	14,3	15,4
Professionsbachelor- og øvrige mellemlange videregående uddannelser	14,2	16,9	17,6	18,5	17,1	18,0
Universitetsbacheloruddannelser/kandidatuddannelser	24,3	24,7	26,3	26,6	27,3	27,8
Fortsætter ikke i uddannelse	6,9	6,3	6,4	6,4	6,1	6,3

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Tabel 5.10. Adfærd efter fuldført erhvervsfaglig uddannelse – andelen, som inden for ti år forventes at påbegynde en ny uddannelse

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	%					
Erhvervsfaglige uddannelser i alt	100	100	100	100	100	100
Fortsætter i uddannelse	26,8	26,7	26,9	26,8	28,0	27,9
Grundskole og ikke-kompetencegivende uddannelse	1,1	1,4	1,7	1,9	2,3	2,2
Gymnasiale uddannelser	1,5	1,4	1,5	1,4	1,6	1,4
Erhvervsfaglige uddannelser	12,2	12,1	12,0	11,7	12,8	13,3
Korte videregående uddannelser	4,3	3,9	3,8	3,9	3,6	3,3
Professionsbachelor- og øvrige mellemlange videregående uddannelser	6,3	6,5	6,6	6,5	6,4	6,4
Universitetsbacheloruddannelser/kandidatuddannelser	1,4	1,4	1,3	1,4	1,2	1,3
Fortsætter ikke i uddannelse	73,2	73,3	73,2	73,2	71,9	72,0

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

I figur 5.14 er det afbildet, hvilke uddannelser de elever, som afslutter gymnasiet og de erhvervsfaglige uddannelser, forventes at påbegynde inden for ti år.

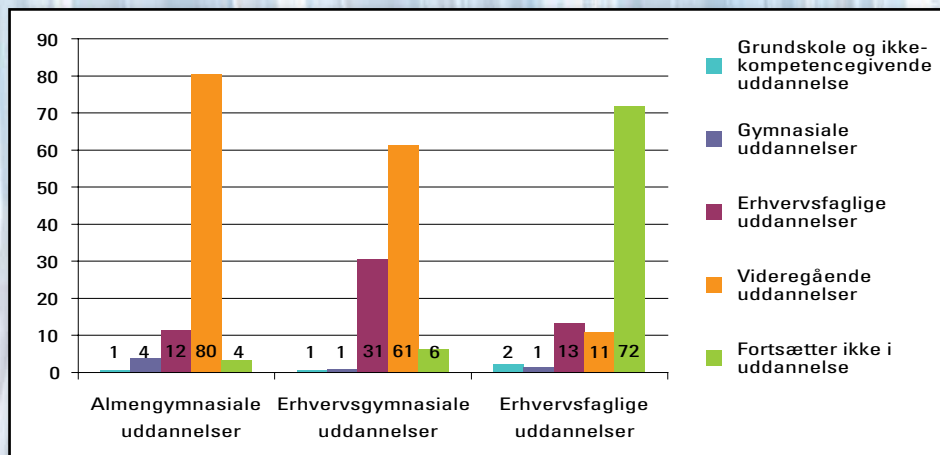
Tabel 5.11 viser, hvor stor en andel der 15 måneder efter afsluttet gymnasial uddannelse er i gang med en ny uddannelse. Over halvdelen af studenterne er på ny i gang efter 15 måneder, svarende til et år og en sommerferie.

De unge er hurtige til at komme i gang. Som det ses, var næsten 59 % i 2005 i gang efter et år. Denne andel har de senere år været stigende. I 2000 var godt 54 % i gang 15 måneder efter fuldført studentereksamen.

Det er specielt på de videregående uddannelser, at de unge kommer hurtigere i gang. I 2005 var næsten 43 % i gang på en videregående uddannelse efter 15 måneder mod knap 36 % i 2000.

De erhvervsgymnasiale studenter er hurtigst i gang – her var godt 67 % i gang efter 15 måneder mod 53 % af studenterne fra det almene gymnasium.

Figur 5.14. Adfærd efter fuldført ungdomsuddannelse – andelen, som inden for ti år forventes at påbegynde en ny uddannelse, 2005

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Tabel 5.11. Andel, der 15 måneder efter afsluttet studentereksamen har påbegyndt videre uddannelse

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	%					
Gymnasiale uddannelser i alt	54,4	56,9	55,5	56,1	57,7	58,5
Heraf erhvervsfaglige uddannelser	14,1	13,9	12,5	12,1	12,2	12,3
Heraf videregående uddannelser	35,6	38,7	38,8	39,7	40,5	42,7
	%					
Almengymnasiale uddannelser i alt	48,4	50,9	49,0	50,7	52,9	53,3
Heraf erhvervsfaglige uddannelser	5,2	5,3	4,9	5,2	5,1	5,6
Heraf videregående uddannelser	36,7	39,3	38,3	39,5	40,7	43,1
	%					
Erhvervsgymnasiale uddannelser i alt	66,9	67,5	67,3	66,3	65,9	67,4
Heraf erhvervsfaglige uddannelser	32,6	29,0	26,4	24,9	24,3	24,0
Heraf videregående uddannelser	32,9	37,7	39,8	40,2	39,9	42,2

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

6 Videregående uddannelser

Det er regeringens målsætning, at 50 % af en ungdomsårgang i 2015 skal have en videregående uddannelse. I dag forventes knap 44 % af en ungdomsårgang at få en videregående uddannelse.

6.1 Antal institutioner og studerende

I 2006 var der 152 institutioner, der udbød videregående uddannelser. De er meget varierende i størrelsen, fra store universiteter med mange tusinde studerende til små institutioner med få studerende (tabel 6.1).

Der foregår i øjeblikket mange strukturændringer og omlægninger af institutionsstrukturen. I 2007 er flere universiteter blevet slået sammen og fusioneret med sektorforskningsinstitutioner, så der fra 2007 er otte universiteter i Danmark. Desuden skal hovedparten af de mellemlange videregående uddannelser samles på syv professionshøjskoler, mens de korte videregående uddannelser skal samles på ti erhvervsakademier.

198.900 studerende læste i 2005 på en videregående uddannelse. Heraf læste over 55 % (det svarer til 110.300) på en universitetsuddannelse, 34 % (det svarer til 68.500) på en professionsbachelorud-

dannelse og 9 % (det svarer til 18.500) på en kort videregående uddannelse (tabel 6.2).

I perioden 2000-2005 har der på universitetsuddannelserne været en stigning i bestanden på 9 %. Professionsbacheloruddannelserne har oplevet en stigning på 5 %, mens de korte videregående uddannelser i samme periode har fået knap 5 % færre elever.

Stigningen på de mellemlange videregående uddannelser skyldes især, at antallet af studerende på universitetsbacheloruddannelsen er steget med 18 %. Det svarer til 8.700 studerende. Det øgede antal studerende på universitetsbacheloruddannelsen skyldes især den strukturændring, der siden 1993 har fundet sted på universitetsområdet, og som har medført, at de lange videregående uddannelser er blevet delt i en bacheloruddannelse og en kandidatuddannelse. Dette betyder, at de tidligere femårige udelte kandidatuddannelser er erstattet med todelte universitetsud-

dannelser, hvor de studerende først skal have fuldført en universitetsbacheloruddannelse for at blive optaget på en kandidatuddannelse. Da universitetsbacheloruddannelserne indplaceres som

mellemlange videregående uddannelser, ses en stigning specielt i denne gruppe. Stigningen i bacheloruddannelserne modsvarer i nogen grad faldet i kandidatuddannelserne.

Tabel 6.1. Antal uddannelsesinstitutioner med videregående uddannelse

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Antal						
Uddannelsesinstitutioner i alt	144	140	153	156	155	154	152
Erhvervsskoler	43	43	43	43	43	43	42
Centre for Videregående Uddannelser (CVU) mv.	22	26	39	40	39	38	38
Centre for Videregående Uddannelser (CVU)	4	8	22	24	23	23	23
Enkelstående institutioner med mellemlange videregående uddannelser	18	18	17	16	16	15	15
Universiteter	11	11	11	12	12	12	12
Øvrige institutioner med videregående uddannelser	68	60	60	61	61	61	60
Maritime uddannelsesinstitutioner	20	16	16	16	16	16	16
Institutioner inden for politi, forsvar mv.	24	20	20	20	20	20	19
Kunstneriske og kulturelle uddannelsesinstitutioner	24	24	24	25	25	25	25

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Tabel 6.2. Antal studerende fordelt på videregående uddannelser

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	Antal					
Videregående uddannelser i alt	188.165	193.553	195.820	197.478	197.610	198.930
Korte videregående uddannelser	19.384	19.784	18.658	16.937	16.990	18.508
Mellemlange videregående uddannelser	114.757	118.786	120.747	123.047	124.373	126.275
Professionsbacheloruddannelser	65.493	67.439	69.159	69.625	69.591	68.512
Øvrige mellemlange videregående uddannelser	1.804	1.754	1.697	1.701	1.695	1.632
Universitetsbacheloruddannelser	47.460	49.593	49.891	51.721	53.087	56.131
Lange videregående uddannelser	54.024	54.983	56.415	57.494	56.247	54.147
Udelte kandidatuddannelser	22.065	20.444	18.630	16.863	13.821	10.803
Delte kandidatuddannelser	31.959	34.539	37.785	40.631	42.426	43.344

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Sammenlignet med 2000 er de unge i 2005 lidt hurtigere til at komme i gang med en uddannelse. Desuden er unge fra de erhvervs-gymnasiale uddannelser hurtigere til at komme i gang end unge fra de almengymnasiale uddannelser.

6.2 Alder ved start

Den tid, der går, inden de unge påbegynder en videregående uddannelse efter gymnasiet, er forskellig, alt efter om de kommer fra en almengymnasial eller erhvervs-gymnasial uddannelse, og alt efter hvilken uddannelse de påbegynder.

Generelt er de unge, der har gået på en erhvervs-gymnasial uddannelse, lidt hurtigere til at påbegynde en videregående uddannelse end de, der har gået på det almene gymnasium. Det betyder, at de studerende er blevet yngre ved studiestart. Siden 2002 har medianalderen ved tilgang til en videregående uddannelse været faldende.

Af tabel 6.3 ses medianalderen ved studiestart. Medianalderen er den midterste observation. Det betyder, at halvdelen ved studiestart er yngre end den angivne alder og halvdelen ældre. Medianalderen for de studerende, der påbegyndte en kort videregående uddannelse i 2005 var 23,4 år. Der er hermed tale om et lille fald i de studerendes alder siden 2002, hvor de studerendes medianalder var 23,8 år.

For de studerende på professionsbacheloruddannelserne var medianalderen 23,7 år ved studiestart i 2005, hvilket er et fald i forhold til 2002, hvor den var 24,0 år. På universitetsbacheloruddannelserne havde de studerende en medianalder på 21,6 år ved studiestart i 2005 mod 21,9 år i 2002.

På trods af at størstedelen af de studerende på de korte og mellemlange uddannelser er i starten af 20'erne ved studiestart, er der en relativt stor andel af de studerende, der har en meget høj alder ved studiestart (figur 6.1).

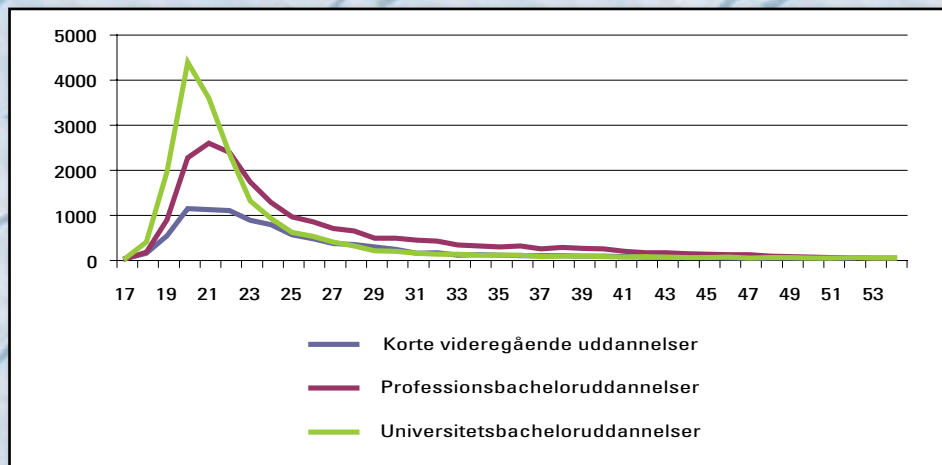
Den høje alder ved studiestart skyldes blandt andet, at kun 38 % på de korte videregående uddannelser og 49 % på de mellemlange videregående uddannelser kommer direkte fra en studieforberedende uddannelse. Resten har en anden afbrudt eller fuldført uddannelse bag sig. Mange af de nye studerende har således været i gang tidligere og er studieskiftere.

Tabel 6.3. De studerendes medianalder ved studiestart

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	Alder					
Korte videregående uddannelser	23,8	23,8	23,8	23,7	23,7	23,4
Professionsbacheloruddannelser	23,8	23,9	24,0	23,9	23,8	23,7
Universitetsbacheloruddannelser	21,8	21,8	21,9	21,8	21,7	21,6

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 6.1. Antal studerende fordelt på alder ved studiestart, 2005

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

På de videregående uddannelser fuldfører cirka 70 %. Af dem, der ikke fuldfører, påbegynder størstedelen en ny uddannelse.

6.3 Fuldførelse, frafald og adfærd efter frafald

Fuldførelsesprocenter er et mål for andelen af elever, der har påbegyndt en uddannelse det aktuelle år, og som ender med at fuldføre uddannelsen.

På de korte videregående uddannelser ligger fuldførelsesprocenten på 70 %. Lidt højere er fuldførelsesprocenten på professionsbacheloruddannelserne, nemlig 75 %. På universitetsbacheloruddannelserne ligger fuldførelsesprocenten på 68 %. På kandidatuddannelserne fuldfører 73 % (tabel 6.4).

I 2005 blev 5.400 færdige med en kort videregående uddannelse, 15.300 afsluttede en professionsbacheloruddannelse og 10.500 en universitetsbacheloruddannelse. Næsten alle, der afslutter en universitetsbacheloruddannelse, fortsætter direkte på en kandidatuddannelse. I 2005 opnåede 11.500 studerende en kandidatgrad.

Af de studerende, der afbryder en kort videregående uddannelse, forventes lidt over halvdelen (54 %) at påbegynde en ny uddannelse. Dette er syv procentpoint mere end i 2000. Det er særligt de erhvervsfaglige og mellemlange

videregående uddannelser, de skifter til (tabel 6.5).

Knap seks ud af ti studerende, som afbryder deres uddannelse til professionsbachelor, påbegynder en ny uddannelse. Også for denne gruppe er det særligt de erhvervsfaglige og mellemlange videregående uddannelser, der er populære.

Af studerende, som afbryder en universitetsbacheloruddannelse, forventes 68 % at påbegynde en ny uddannelse. Knap halvdelen af denne gruppe forventes at påbegynde en mellemlang videregående uddannelse.

Kun 19 % af dem, som har afbrudt en kandidatuddannelse, forventes at påbegynde en ny uddannelse. Størstedelen påbegynder en mellemlang videregående uddannelse. Denne gruppe har dog i forvejen som regel en afsluttet bacheloruddannelse.

I figur 6.2 ses, hvilke uddannelser de studerende påbegynder efter at have afbrudt en videregående uddannelse.

Tabel 6.4. Fuldførelsesprocenter, antal studerende, der fuldfører uddannelsen, og antal studerende, der afbryder uddannelsen undervejs

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Fuldførelsesprocent¹	%					
Korte videregående uddannelser	71,3	67,5	64,3	69,6	72,0	70,2
Professionsbacheloruddannelser	79,4	76,6	74,7	74,9	75,4	75,1
Universitetsbacheloruddannelser	65,2	66,9	66,5	67,2	68,7	68,2
Kandidatuddannelser	76,9	75,5	74,6	72,8	72,6	72,9
Fuldførte	Antal					
Korte videregående uddannelser	6.381	6.610	6.943	6.904	5.634	5.454
Professionsbacheloruddannelser	14.344	14.921	14.343	15.049	15.086	15.395
Universitetsbacheloruddannelser	8.234	8.056	9.324	9.308	10.254	10.509
Kandidatuddannelser	8.026	8.588	9.328	9.855	10.863	11.549
Afbrudte	Antal					
Korte videregående uddannelser	2.801	2.792	2.994	2.916	2.562	2.294
Professionsbacheloruddannelser	3.671	3.554	4.247	4.672	4.819	5.158
Universitetsbacheloruddannelser	4.730	4.479	5.153	4.742	5.645	5.226
Kandidatuddannelser	3.744	3.123	3.598	3.387	4.468	4.606

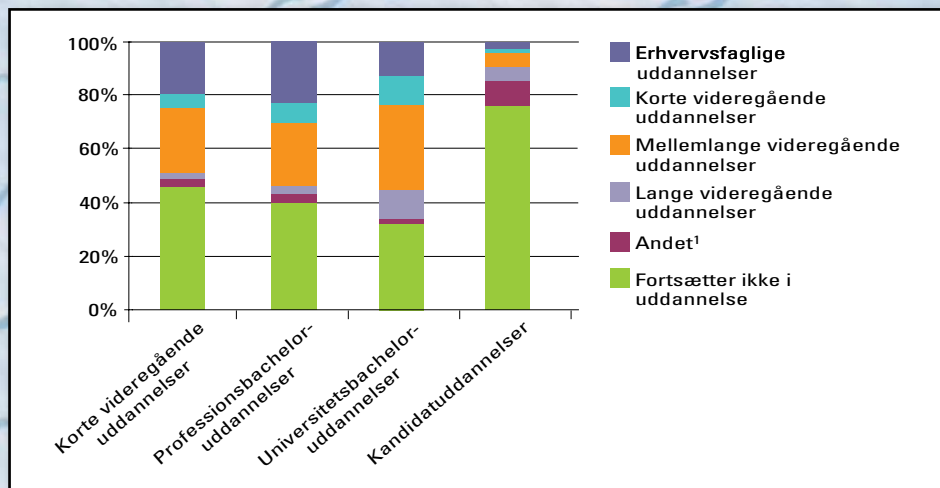
Note 1: Fuldførelsesprocenter fremhævet med fed er estimerede, mens de øvrige tal er faktiske. Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Tabel 6.5. Adfærd efter afbrudt uddannelse – andelen, som inden for ti år forventes at påbegynde en ny uddannelse

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	%					
Korte videregående uddannelser i alt	100	100	100	100	100	100
Fortsætter i uddannelse	47,2	54,7	55,6	54,4	55,2	54,1
Fortsætter ikke i uddannelse	52,9	45,3	44,4	45,6	45,0	45,7
	%					
Professionsbacheloruddannelser i alt	100	100	100	100	100	100
Fortsætter i uddannelse	62,0	65,5	61,8	62,3	61,3	59,6
Fortsætter ikke i uddannelse	38,1	34,5	38,3	37,8	38,8	40,5
	%					
Universitetsbacheloruddannelser i alt	100	100	100	100	100	100
Fortsætter i uddannelse	69,8	72,2	69,5	71,2	68,5	68,0
Fortsætter ikke i uddannelse	30,5	27,8	30,6	28,7	31,6	32,1
	%					
Kandidatuddannelser i alt	100	100	100	100	100	100
Fortsætter i uddannelse	25,7	22,6	21,7	22,8	20,4	19,2
Fortsætter ikke i uddannelse	74,3	77,6	78,6	77,6	79,7	80,7

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 6.2. Adfærd efter afbrudt uddannelse – andelen, som inden for ti år forventes at påbegynde en ny uddannelse, 2005

Note 1: Andet omfatter gymnasiale uddannelser og ikke-kompetencegivende uddannelser.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Studerende på de korte videregående uddannelser samt professionsbachelorstuderende er bedre til at fuldføre uddannelsen på normeret tid sammenlignet med universitetsbachelorstuderende.

6.4 Fuldførelsestider og alder ved fuldførelse

På de korte videregående uddannelser har den gennemsnitlige fuldførelsestid i perioden 2000-2005 ligget næsten konstant på cirka to år. I 2005 var den 2,1 år (tabel 6.6). De hurtigste 25 % gennemførte uddannelsen på knap to år, mens de langsomste 10 % var tre år om at gennemføre. Stort set alle fuldfører på normeret tid, og spredningen viser variationen i længden på de normerede studietider. Nogle uddannelser er på knap to år, mens de længste er på fire år (eksempelvis politiuddannelsen).

For professionsbachelorne har den gennemsnitlige fuldførelsestid ligeledes ligget forholdsvist stabilt i den viste periode. I 2005 var de studerende i gennemsnit 3,7 år om at fuldføre. For denne gruppe gennemførte de hurtigste 25 % på 3,3 år, mens de langsomste 10 % var 4,8 år om at gennemføre. Også her svinger studietiderne fra 3,5 år til 4,5 år. Der er således en lille gruppe, som er længere tid om at fuldføre deres studier.

Universitetsbachelorne var i 2005 3,4 år om at fuldføre. Fra 2000 til 2004 lå den gennemsnitlige fuldførel-

sestid på 3,5 år. De hurtigste 25 % gennemførte på 2,8 år⁵, mens de langsomste 10 % gennemførte på knap fem år. I gennemsnit er de studerende næsten et halvt år forsinket på deres uddannelse.

På kandidatuddannelserne var de studerende i gennemsnit 3,4 år om at fuldføre, hvilket er på niveau med årene 2000-2004. De 25 % hurtigste kandidater gennemførte på 2,3 år, mens de langsomste 10 % var 5,6 år om at gennemføre. Da kandidatuddannelserne er toårige, er det her, de største forsinkelser i forhold til normeret tid ses.

De danske studerende har traditionelt haft en høj alder ved studiets fuldførelse, og alderen har været stigende. Det ser dog ud til, at tendensen er ved at vende på nær for universitetsbachelorne, hvor alderen har ligget konstant.

I 2005 var de studerende, der fuldførte en kort videregående uddannelse, 25,8 år. De var dermed lidt yngre end i 2000-2001, hvor alderen lå på godt 26 år (figur 6.3).

⁵ Svarer til normeret tid på tre år, da de studerende som regel starter i september og afslutter i juni.

De studerende, der fuldførte en professionsbacheloruddannelse, var efter et lille fald i 2005 27,3 år, mens de studerende på universitetsbacheloruddannelserne med 25,2 år var godt to år yngre.

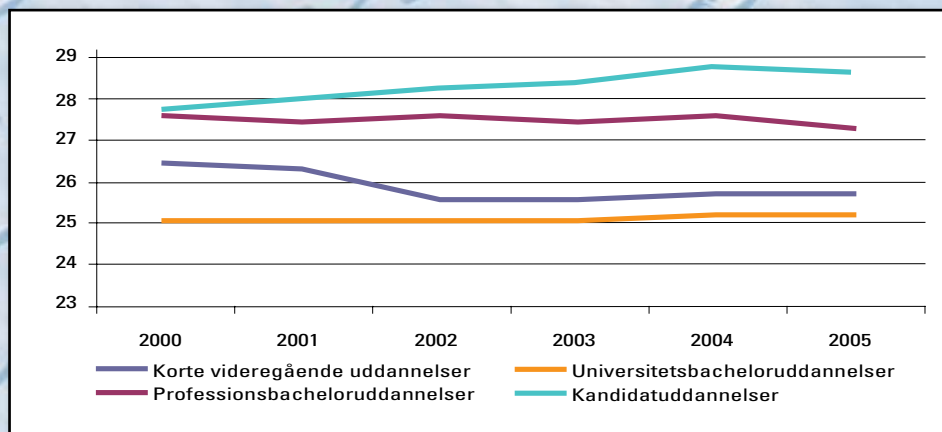
Fra 2000 og frem til 2005 er de studerende på kandidatuddannelserne generelt blevet lidt ældre ved uddannelsens afslutning. Fra at være 27,8 år ved uddannelsens afslutning i 2000, steg alderen til 28,6 i 2004. I 2005 var alderen faldet marginalt til 28,5 år.

Tabel 6.6. Gennemsnitlig fuldførelsestid i antal år

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	År					
Korte videregående uddannelser	2,0	1,9	2,1	2,1	2,2	2,1
Professionsbacheloruddannelser	3,6	3,6	3,6	3,6	3,7	3,7
Universitetsbacheloruddannelser	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,4
Kandidatuddannelser	3,4	3,4	3,3	3,3	3,3	3,4

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 6.3. Medianalder ved fuldførelse

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Inden for de videregående uddannelser kommer der flere studerende til Danmark, end der er danske studerende, der tager ud. Det gælder både for studerende på udvekslingsophold og for studerende, der tager en hel uddannelse i udlandet.

6.5 International mobilitet

Danske studerende har mulighed for at gennemføre en uddannelse i udlandet. Det kan enten ske gennem et studie- eller praktikophold i udlandet som et led i en dansk uddannelse (udvekslingsstuderende) eller ved, at de studerende gennemfører en hel uddannelse i udlandet. På samme måde har udenlandske studerende mulighed for at komme på et studie- eller praktikophold i Danmark, eller de kan gennemføre en hel dansk uddannelse.

Udvekslingsopholdene for studerende på de videregående uddannelser varer normalt tre til 12 måneder og er meritgivende. Det vil sige, at de fag, der gennemføres i udlandet, godskrives i den danske uddannelse, så udlandsopholdet ikke bliver studietidsforlængende.

Mange studerende på de videregående uddannelser tager på et udvekslingsophold med støtte fra et internationalt uddannelsesprogram som Erasmus eller Nordplus. I 2005 gjaldt det for cirka 45 % af samtlige danske udvekslingsstuderende. Andre tog af sted med støtte fra deres uddannelsesinstitution, fra private fonde eller med egen finansiering. Over 75 % af de udenlandske

udvekslingsstuderende kom til Danmark via et internationalt udvekslingsprogram.

I 2005 gennemførte 4.744 danske studerende et studie- eller praktikophold i udlandet som led i en dansk videregående uddannelse. Samme år gennemførte 6.479 udenlandske studerende et udvekslingsophold i Danmark. Størstedelen af de udvekslingsstuderende læste på en lang videregående uddannelse (tabel 6.7).

Som det ses i figur 6.4 steg antallet af danske udvekslingsstuderende fra 4.326 i 2000 til 4.785 i 2003. Herefter faldt antallet til 4.606 i 2004, hvorefter det steg lidt til 4.744 i 2005. Stigningen fra 2004 til 2005 skyldes dog, at de korte videregående uddannelser tæller med fra 2005. Såfremt de korte videregående uddannelser ikke talte med, ville der i stedet være tale om status quo.

Universiteterne sender flest studerende ud. De fem lande, der modtog flest danske udvekslingsstuderende, var USA, der modtog 15 % af samtlige studerende i udlandet, Storbritannien (10 %), Tyskland (9 %), Spanien (8 %) og Frankrig (7 %).

I samme periode har antallet af uden-

Tabel 6.7. Antal studerende på udvekslingsophold, 2005

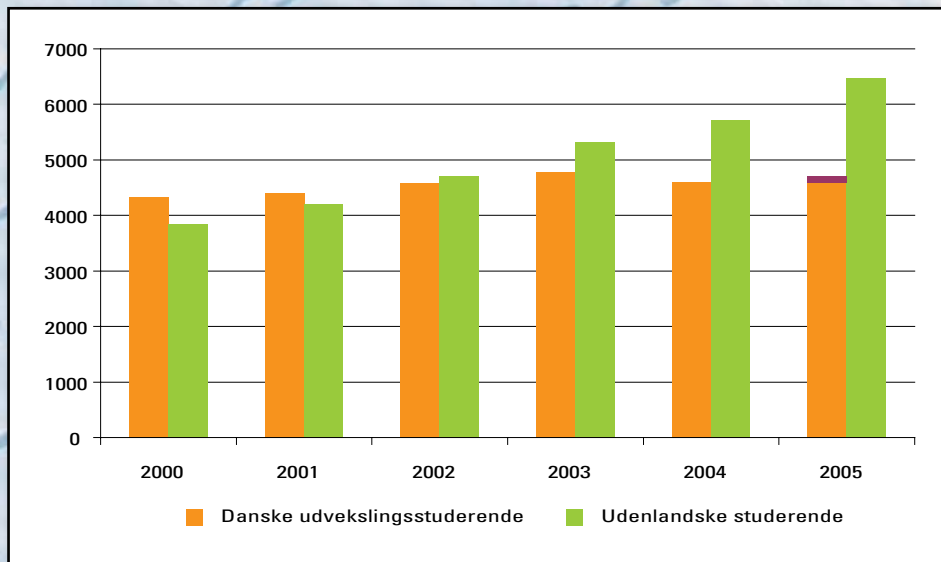
	Danske studerende i udlandet ¹	Udenlandske studerende i Danmark
	Antal	
Udvekslingsstuderende i alt	4.744	6.479
Korte videregående uddannelser	142	230
Professionsbacheloreuddannelser	1.001	1.515
Universitetsbacheloruddannelser /kandidatuddannelser	3.601	4.734

Note 1: Omfatter studerende på alle uddannelser, der modtager internationaliseringstaxameter, samt studerende på Kulturministeriets uddannelser. Medtager

kun studerende på meritgivende ophold af mindst tre måneders varighed.

Kilde: CIRIUS.

Figur 6.4. Antal danske studerende på udvekslingsophold i udlandet samt antal udenlandske studerende på udvekslingsophold i Danmark

Anm.: Omfatter studerende på alle uddannelser, der modtager internationaliseringstaxameter samt studerende på Kulturministeriets uddannelser. Omfatter kun studerende på meritgivende ophold af mindst tre måneders varighed. Før 2005 er

de korte videregående uddannelser ikke medregnet. De korte videregående uddannelser er markeret med rødt.

Kilde: CIRIUS.

landske udvekslingsstuderende i Danmark udvist en stigende tendens. Fra 2000 til 2005 steg antallet af udenlandske udvekslingsstuderende således støt fra 3.849 til 6.479. Universiteterne modtog knap tre fjerdedele af alle de udenlandske udvekslingsstuderende. De fleste udenlandske udvekslingsstuderende kom fra Tyskland (12 %), Frankrig (11 %), Spanien (11%), Italien (8 %) og USA (15 %).

Siden 2002 er der kommet flere udenlandske udvekslingsstuderende til Danmark, end der er danske udvekslingsstuderende i udlandet.

Mens nogle studerende vælger at læse en del af deres uddannelse i udlandet, vælger andre at tage en hel uddannelse i udlandet.

I 2005 var i alt 3.523 danske studerende i gang med en hel videregående uddannelse i udlandet med Statens Uddannelsesstøtte (SU). Siden 2000 er antallet faldet med 17 %. Hovedparten af de danske studerende tager til et andet europæisk land, mens 18 % tager til lande uden for Europa (tabel 6.8).

England var det foretrukne land for udlandsstudier, og hele 43 % af de

danske studerende valgte et ophold her. 10 % var i Sverige, 9 % i henholdsvis Norge og USA og 5 % Tyskland.

Samtidig med at antallet af danske studerende på en hel uddannelse i udlandet er faldet, er der sket en stigning i antallet af udenlandske studerende på en hel uddannelse i Danmark. I 2005 var i alt 5.342 udenlandske studerende i gang med en hel dansk videregående uddannelse. Hertil kom 224 udenlandske ph.d.-studerende. Hovedparten af de udenlandske studerende læser på uddannelser, der udbydes på engelsk, bortset fra studerende fra de nordiske lande (figur 6.5).

I 2005 kom der cirka en tredjedel flere udenlandske studerende til Danmark, end der var danske studerende i udlandet for at gennemføre en hel uddannelse.

De fleste udenlandske studerende kom fra Kina (20 %), Norge (17 %), Island (11 %), Sverige (10 %) og Tyskland (5 %).

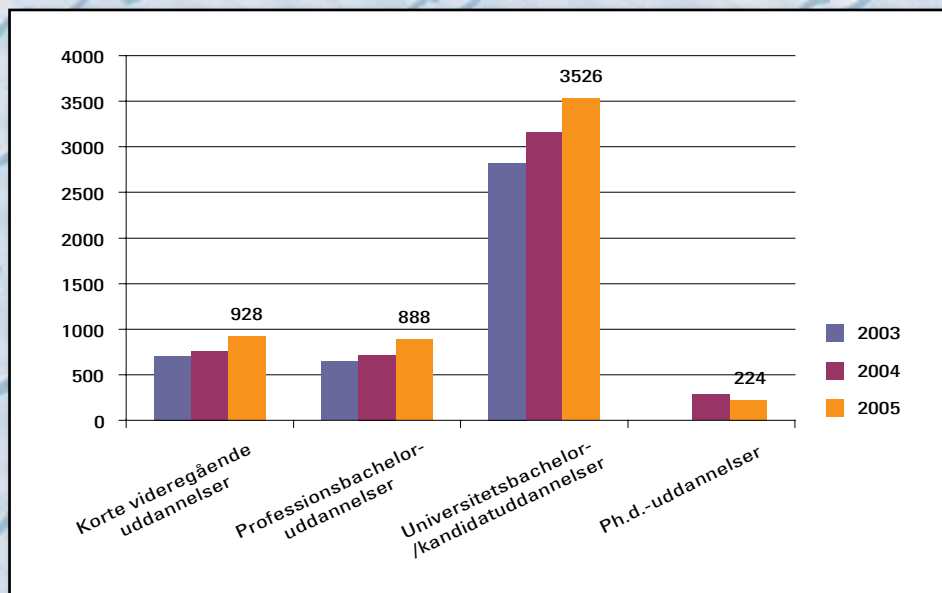
Tabel 6.8. Danske studerende på en hel uddannelse i udlandet

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	Antal					
I alt	4.245	4.208	4.212	4.068	3.860	3.523
Europa	3.358	3.353	3.399	3.301	3.110	2.890
Andre lande	887	855	813	767	750	633
	%					
I alt	100	100	100	100	100	100
Europa	79,1	79,7	80,7	81,1	80,6	82,0
Andre lande	20,9	20,3	19,3	18,9	19,4	18,0

Anm.: Omfatter uddannelser, der er SU-berettigede.

Kilde: CIRIUS, beregninger på baggrund af data fra SU-styrelsen.

Figur 6.5 Udenlandske studerende på hele uddannelser i Danmark

Kilde: CIRIUS – særkørsel fra Danmarks Statistik.

I 2005 modtog 87 % af de 18-29-årige studerende på ikke-lønnede uddannelser stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte. Herudover havde 82 % lønnet arbejde, mens 36 % supplerede deres indkomst med et studielån. 90 % havde anden indkomst i form af eksempelvis renteindtægter, børnepenge og boligsikring.

6.6 De studerendes indkomst

De studerende kan være enten lønnede, delvist lønnede eller ikke-lønnede under uddannelse. De lønnede uddannelser omfatter blandt andet erhvervsfaglige hovedforløb samt uddannelsen til social- og sundhedshjælper, mens delvist lønnede uddannelser blandt andet omfatter professionsbacheloruddannelserne til pædagog og sygeplejerske. Langt størstedelen af de studerende går på en ikke-lønnet uddannelse, hvilket omfatter de gymnasiale uddannelser, erhvervsfaglige grundforløb samt de fleste videregående uddannelser.

I dette afsnit ses der kun på de 18-29-årige studerende ved ikke-lønnede uddannelser.

Tabel 6.9 viser, hvor stor en andel af de 18-29-årige studerende på ikke-lønnede uddannelser der i perioden 2000-2005 modtog de forskellige indkomsttyper.

I 2005 modtog 91 % af de studerende offentlige overførselsindkomster. Heraf modtog langt størstedelen (87 %) stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte, mens 7 % modtog arbejdsmarkedsydelse, 3 % modtog kontanthjælp, og 1 %

modtog revalideringsydelse. 82 % arbejdede ved siden af studiet, mens 90 % havde anden indkomst i form af eksempelvis renteindtægter, børnepenge og boligsikring.

Andelen af studerende med studielån er siden 2002 faldet fra 42 % til 36 % i 2005.

I tabel 6.10 ses, hvor stor en andel af de studerende på de videregående uddannelser der modtager stipendier, løn og studielån.

På de korte videregående uddannelser modtog 84 % stipendier i 2005, mens henholdsvis 90 % og 92 % modtog stipendier på professionsbachelor- og universitetsbacheloruddannelserne. På kandidatuddannelserne modtog en andel på 81 % stipendier.

Andelen, der modtager stipendier, har siden 2000 ligget stabilt på universitetsbacheloruddannelserne, mens andelen på de øvrige videregående uddannelser er faldet mellem 3 og 4 procentpoint siden 2002.

Generelt har andelen af studerende, der arbejder ved siden af studiet, ligget for-

Tabel 6.9. Andel af 18-29-årige studerende på ikke-lønnede uddannelser, der modtager de pågældende indkomster

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	%					
Offentlige overførselsindkomster	93	93	93	92	92	91
- Stipendier	89	89	89	88	88	87
- Revalidering	2	2	2	2	2	1
- Kontanthjælp	3	3	3	3	3	3
- Orlovsydelse	1	0	0	-	-	-
- Arbejdsmarkedsydelse	8	7	7	8	7	7
Løn	82	82	81	81	80	82
Anden indkomst	88	89	87	88	89	90
Studielån	39	41	42	41	38	36

Anm.: Omfatter primært studerende ved gymnasiale uddannelser, erhvervsfaglige

grundforløb samt videregående uddannelser.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Tabel 6.10. Andel af 18-29-årige studerende på ikke-lønnede uddannelser, der modtager de pågældende indkomster

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Stipendier	%					
Korte videregående uddannelser	88	91	90	86	85	84
Professionsbacheloruddannelser	93	93	93	92	91	90
Universitetsbacheloruddannelser	92	92	92	92	92	92
Kandidatuddannelser	84	83	83	82	82	81
Løn	%					
Korte videregående uddannelser	76	77	76	76	76	80
Professionsbacheloruddannelser	83	83	82	82	82	83
Universitetsbacheloruddannelser	84	84	84	84	83	84
Kandidatuddannelser	86	85	84	85	85	86
Studielån	%					
Korte videregående uddannelser	42	45	46	44	41	37
Professionsbacheloruddannelser	52	53	54	52	49	45
Universitetsbacheloruddannelser	44	45	46	44	41	37
Kandidatuddannelser	52	52	54	53	49	47

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

holdsvist stabilt siden 2000. Fra 2004 til 2005 steg andelen dog på de korte videregående uddannelser fra 76 % til 80 %.

Andelen af studerende, der supplerer deres indkomst med studielån, er uanset uddannelse faldet siden 2002.

Selv om en faldende andel af de studerende optager studielån, er det gennemsnitlige beløb, der optages, steget uanset uddannelse. Som eksempel lånte de studerende på professionsbacheloruddannelserne 25.600 kroner i gennemsnit i 2005 mod 21.300 kroner i gennemsnit i 2000 (figur 6.6).

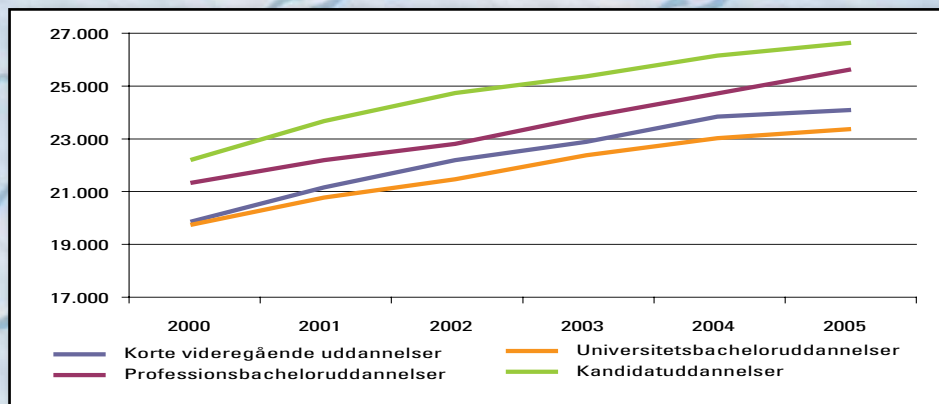
Siden 2000 er der generelt sket en stigning i de studerendes gennemsnitlige bruttoindkomst, som er den samlede indkomst minus studielån. Studerende ved de korte videregående uddannelser oplevede dog et lille fald fra 2000 til 2001, mens studerende på universitetsbachelor- og kandidatuddannelserne oplevede et lille fald fra 2001 til 2002 (tabel 6.11).

I figur 6.7 er den procentvise udvikling i den gennemsnitlige bruttoindkomst afbildet sammen med udviklingen i forbrugerprisindekset.

For studerende på professionsbacheloruddannelserne har den gennemsnitlige bruttoindkomst i hele perioden ligget over stigningen i forbrugerprisindekset. Derimod lå den gennemsnitlige bruttoindkomst for studerende ved de korte videregående uddannelser fast fra 2000 til 2002, hvorefter den steg frem til 2005, hvor den for første gang i den viste periode lå over forbrugerprisindekset.

For studerende på universitetsbacheloruddannelserne lå den gennemsnitlige bruttoindkomst fast fra 2001 til 2003, hvor den igen begyndte at stige. Stort set samme udvikling ses for studerende ved de delte kandidatuddannelser, omend der her var tale om et fald fra 2001 til 2002.

Figur 6.6. Gennemsnitligt studielån for 18-29-årige studerende på ikke-lønnede uddannelser, der modtager studielån, løbende priser

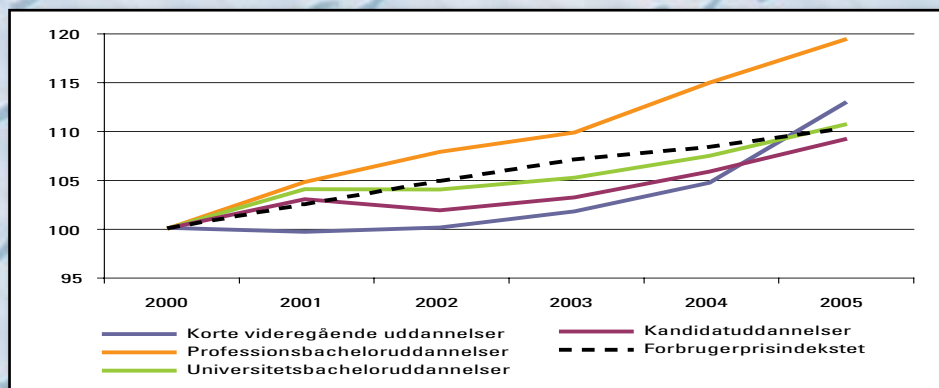
Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Tabel 6.11. Gennemsnitlig bruttoindkomst for 18-29-årige studerende på ikke-lønnede uddannelser, løbende priser

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	Kroner					
Korte videregående uddannelser	89.900	89.542	89.910	91.422	94.043	101.380
Professionsbacheloruddannelser	89.440	93.641	96.403	98.155	102.727	106.679
Universitetsbacheloruddannelser	90.192	93.746	93.733	94.811	96.831	99.719
Kandidatuddannelser	108.418	111.580	110.364	111.784	114.672	118.239

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 6.7. Procentvis udvikling i den gennemsnitlige bruttoindkomst for 18-29-årige studerende på ikke-lønnede uddannelser

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

7 Tidsforbrug fra afsluttet 9. klasse til opnåelse af erhvervskompetence

I gennemsnit bruger danskerne 4,2 år mere end den samlede normerede studietid efter afsluttet 9. klasse på at opnå en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Ofte bruges der længere tid på at opnå en erhvervskompetencegivende uddannelse, end uddannelsen er normeret til. Dette skyldes, at de studerende kan foretage omvalg, og at der kan holdes pauser under studierne, ligesom enkelte vælger at tage mere end en ungdomsuddannelse.

I tabel 7.1 ses den samlede tid, de studerende bruger på at opnå en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Den samlede normerede studietid svarer til den lige vej fra afslutningen af 9. klasse til færdiggørelse af en erhvervskompetencegivende uddannelse. Normeret tid på en folkeskolelæreruddannelse svarer til tre år i gymnasiet og fire år på folkeskolelæreruddannelsen, det vil sige samlet syv år⁶. Det er ikke den eneste vej til en folkeskolelæreruddannelse, men den mest direkte.

Endvidere ses det ekstra tidsforbrug, som de studerende bruger efter afsluttet 9. klasse. I det ekstra tidsforbrug ind-

går: 1) studieskift, som henviser til den tid, der er brugt på et ikke afsluttet studieforløb, 2) dobbelt ungdomsuddannelse, som betegner den tid, der er brugt på en ny ungdomsuddannelse efter anden fuldført ungdomsuddannelse, 3) uddannelsespause, som henviser til den tid, der ikke er brugt i uddannelse, for eksempel arbejde, værnepligt og rejseaktivitet, 4) 10. klasse, da 10. klasse er frivillig, samt 5) resttiden, som hovedsagelig dækker forlænget studietid.

En gennemsnitsstuderende bruger 9,5 år efter 9. klasse på at opnå en uddannelse. Her bruges 5,3 år på normeret studietid og 4,2 år på ekstra tidsforbrug. Den største del af det ekstra tidsforbrug er uddannelsespause, der udgør 2,5 år. Studieskift, 10. klasse og resttid udgør i gennemsnit hver 0,5 år og dobbelt ungdomsuddannelse 0,3 år. Det gennemsnitlige tidsforbrug på studieskift og 10. klasse er næsten uafhængigt

⁶ I praksis lidt under syv år, da de fleste uddannelser starter i august/september og afsluttes i juni.

af, hvilke uddannelser der opnås, mens andre typer af tidsforbrug varierer med valg af uddannelse.

Uddannelsespausen er længst for erhvervsuddannelserne, de korte videregående uddannelser og professionsbacheloruddannelserne, mens universitetsuddannelserne har de korteste pauser.

På de erhvervsfaglige uddannelser bruges i gennemsnit 3,7 år på normeret studietid. Derudover bruges yderligere 4,1 år på at færdiggøre uddannelsen. Dobbelt ungdomsuddannelse er naturligt mest udbredt på erhvervsuddannelserne, da mange vælger at tage både en gymnasial og en erhvervsfaglig uddannelse.

Universitetsbachelorerne har med 3,4 år det mindste ekstra tidsforbrug. Her er uddannelsespausen også den korteste. Det skal nævnes, at der her kun medtælles de studerende, som ikke fortsætter på en kandidatuddannelse. Langt de fleste fortsætter på en kandidatuddannelse og er således opgjort under denne kategori.

Kandidater har med 5,1 år det længste ekstra tidsforbrug. Uddannelsespausen er mindre end gennemsnittet, men

specielt resttiden, som især dækker studietidsforsinkelse, er med næsten to år i gennemsnit langt højere end på andre uddannelser.

I figur 7.1 er de studerendes ekstra tidsforbrug på opnåelse af erhvervskompetence afbildet.

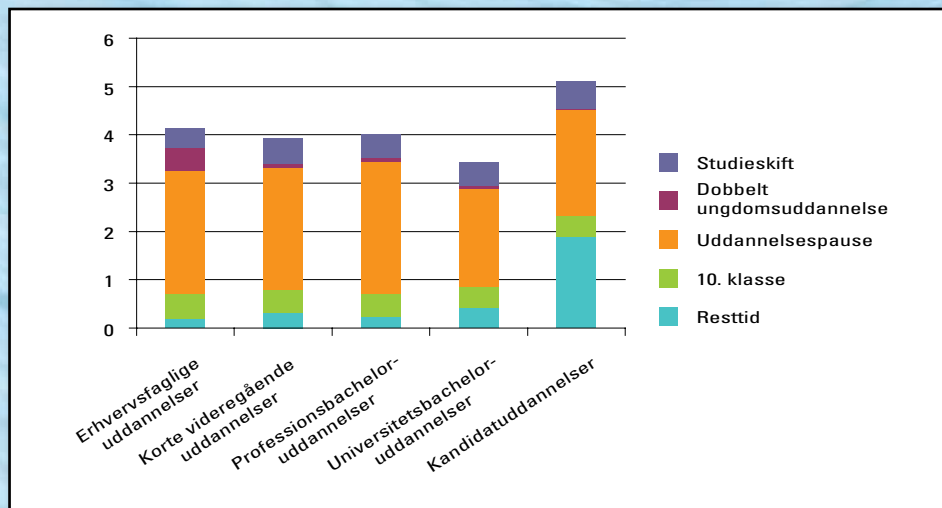
Tabel 7.1. Tidsforbrug fra afsluttet 9. klasse til opnåelse af erhvervs-kompetence

	Erhvervs-faglige udd.	Korte vid. udd.	Profes-sions-bach.	Univer-sitets-bach.	Kandidat-uddannelser	Total for alle personer
	År					
Tidsforbrug på opnåelse af erhvervskompetence-givende uddannelse	7,9	9,0	10,5	9,4	13,1	9,5
<i>Samlet normeret studietid</i>	<i>3,7</i>	<i>5,1</i>	<i>6,5</i>	<i>6,0</i>	<i>7,9</i>	<i>5,3</i>
<i>Ekstra tidsforbrug</i>	<i>4,1</i>	<i>3,9</i>	<i>4,0</i>	<i>3,4</i>	<i>5,1</i>	<i>4,2</i>
Studieskift	0,4	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5
Dobbelt ungdomsuddannelse	0,5	0,1	0,1	0,1	0,0	0,3
Uddannelsespause	2,6	2,5	2,7	2,0	2,2	2,5
10. klasse	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,5
Resttid	0,2	0,3	0,2	0,4	1,9	0,5
	%					
Andel af 2005-årgang, der forventes at opnå uddannelsen	33	6	17	5	15	76

Anm.: Beregningerne er en simulation af en ungdomsårgangs uddannelsesforløb, baseret på uddannelsesadfærden i 2005.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 7.1. De studerendes ekstra tidsforbrug på opnåelse af erhvervs-kompetence, år

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

8 Voksen- og efteruddannelse

Andelen, der deltager i aktiviteter inden for voksen- og efteruddannelse, er steget.

I 2006 havde godt hver fjerde (26 %) i den danske arbejdsstyrke i alderen 25-64 år deltaget i en voksen- og efteruddannelsesaktivitet (VEU-aktivitet) inden for de seneste fire uger før undersøgelsestidspunktet. Dette er en lidt højere andel end i 2004 og 2005, men væsentligt højere sammenlignet med 2003, hvor den tilsvarende andel lå på 14 % (figur 8.1).

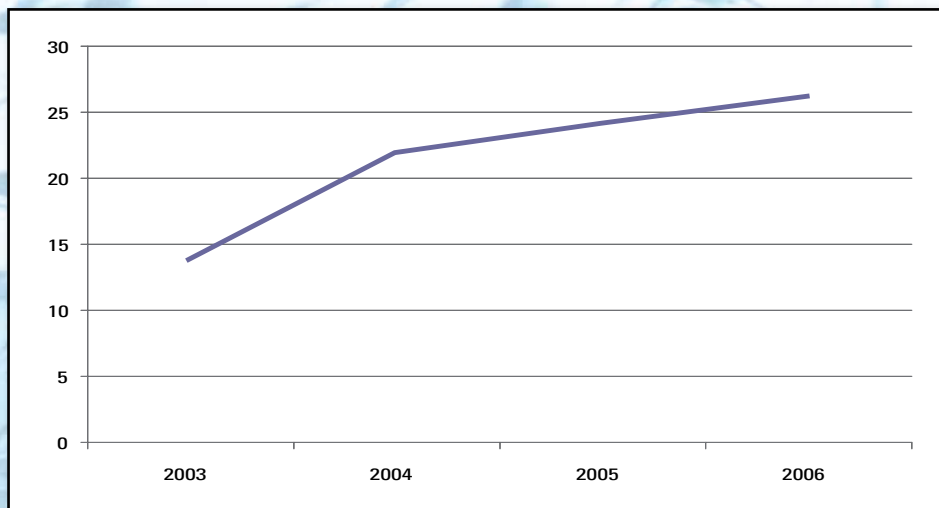
I sammenligning med Finland, Norge og Frankrig er omfanget af VEU-aktiviteter størst i Danmark (tabel 8.1).

Voksen- og efteruddannelserne (VEU) er af meget forskellig varighed. For at få et ensartet begreb måles aktiviteten ved at omregne til årselever. En årselev svarer til en fuldtids elev i løbet af et år. Som eksempel udgør en årselev i arbejdsmarkedsuddannelserne (AMU) i alt 1.480 timer per år, mens en årselev inden for danskundervisning for udlændinge udgør 756 timer.

Fra 2003 til 2004 faldt aktiviteten med cirka 4.000 årselever. I tabel 8.2 ses to modsatrettede bevægelser: En stigning i aktiviteten på videregående niveau (for eksempel diplom- og masteruddannelser) og et stærkt fald i aktiviteten inden for danskundervisning for udlændinge.

I figur 8.2 er ovenstående udvikling afbildet grafisk.

Figur 8.1. Andel af arbejdsstyrken i alderen 25-64 år, der har deltaget i VEU-aktiviteter inden for de seneste fire uger

Kilde: Eurostat.

Tabel 8.1. Andel af arbejdsstyrken i alderen 25-64 år, i udvalgte EU-lande, der har deltaget i VEU-aktiviteter inden for de seneste fire uger

	2003	2004	2005	2006
	%			
Danmark	13,7	21,8	24,0	26,1
Finland	13,5	20,3	19,6	19,5
Norge	15,8	15,5	16,0	16,1
Frankrig	7,8	8,1	7,9	8,0

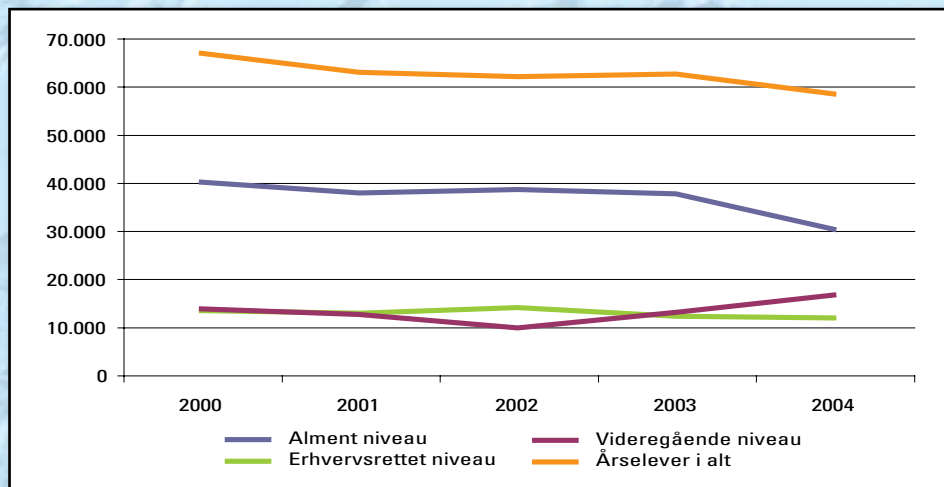
Kilde: Eurostat.

Tabel 8.2. Årselever i offentlig VEU, samlet og fordelt på VEU-typer

	2000	2001	2002	2003	2004
	Antal				
Årselever i alt	66.654	62.708	61.807	62.366	58.264
Alment niveau	39.916	37.616	38.342	37.473	30.134
- heraf danskundervisning for udlændinge	14.526	14.983	16.236	15.118	8.486
Erhvervsrettet niveau	13.212	12.664	13.863	12.047	11.710
Videregående niveau	13.526	12.428	9.602	12.846	16.420
	Antal				
Personer i alt	430.856	427.325	415.730	382.541	448.485

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 8.2. Årselever i offentlig VEU, samlet og fordelt på VEU-typer

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

9 Resultater

Der er flere måder, hvorpå man kan se på befolkningens uddannelsesniveau. Her præsenteres to: Ved hjælp af opgørelser af det opnåede uddannelsesniveau i befolkningen og ved hjælp af fremskrivninger af nuværende adfærd på kommende populationer.

De to metoder bruges til forskellige formål. Opgørelser af det opnåede uddannelsesniveau kan bruges til sammenligninger og status for den nuværende situation. Men når man ser på nuværende populationer, er der som oftest sket mange ændringer, siden de startede i uddannelsessystemet. Hvis man vil vide noget om den nuværende adfærds betydning frem i tid, er fremskrivninger anvendelige. Her får vi et billede af, hvordan fremtiden bliver, hvis den adfærd, som vi kender i dag, fortsætter.

I dette kapitel belyses befolkningens uddannelsesniveau først ved at sammenligne befolkningens uddannelsesniveau i Danmark med niveauet i

øvrige OECD-lande, dernæst ved at se på, hvilken højeste uddannelse personer i arbejdsstyrken har. Disse to opgørelser bygger på det uddannelsesniveau, befolkningen har opnået, men er på grund af forskellige opgørelsesmetoder ikke direkte sammenlignelige. Efter disse vises en fremskrivning af, hvilket uddannelsesniveau de nuværende ungdomsårgange forventes at have om 25 år, såfremt de uddanner sig i overensstemmelse med studieadfærden i 2005.

I OECD-landene er der forskel på, hvor stor en del af de forskellige generationer, der har mindst en ungdomsuddannelse. Generationsforskellene er med til at fortælle om udviklingen i uddannelsesniveaut i de forskellige lande.

9.1 Andel med mindst en ungdomsuddannelse i Danmark og udvalgte lande

I Danmark havde 87 % af de 25-34-årige i 2005 mindst en ungdomsuddannelse, mens der for gruppen af 35-44-årige var tale om 83 %. Dermed havde 13 % af de 25-34-årige og 17 % af de 35-44-årige ingen uddannelse ud over grundskolen. Af de 45-54-årige samt de 55-64-årige havde henholdsvis 78 % og 75 % mindst en ungdomsuddannelse. Dette svarer til, at 22 % af de 45-54-årige og 25 % af de 55-64-årige ikke havde uddannelse ud over grundskolen (tabel 9.1). Tallene er på grund af forskellige metoder ikke umiddelbart sammenlignelige med tallene i afsnit 9.2 og 9.3 (se indledning til kapitlet).

Andelen med mindst en ungdomsuddannelse er for alle fire aldersgrupper højere end gennemsnittet i OECD. I OECD-landene havde 79 % af de 25-34-årige og 71 % af de 35-44-årige mindst en ungdomsuddannelse. For gruppen af 45-54-årige var der tale om 64 %, mens OECD-gennemsnittet for de 55-64-årige lå på 54 %. Som det ses af tabellen er der dog stor spredning blandt OECD-landene.

Tabel 9.1. Andel med mindst en ungdomsuddannelse, i Danmark og udvalgte OECD-lande, 2005

	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år
	%			
Korea	97	88	60	35
Tjekkiet	94	93	88	83
Slovakiet	93	92	85	68
Sverige	91	90	82	72
Finland	89	87	78	61
Schweiz	88	85	82	77
Østrig	87	84	78	70
Danmark	87	83	78	75
USA	87	88	89	86
Ungarn	85	81	76	61
New Zealand	85	82	78	66
Tyskland	84	85	84	79
Norge	83	78	74	73
Belgien	81	72	60	48
Frankrig	81	71	60	51
Irland	81	70	55	40
Nederlandene	81	76	69	59
Australien	79	66	61	50
OECD-gennemsnit	79	71	64	54
Grækenland	74	65	51	32
UK	73	67	65	60
Island	69	67	63	49
Italien	66	54	46	30
Spanien	64	54	41	26
Polen	62	50	47	43
Portugal	43	26	19	13

Kilde: *Education at a Glance*, 2007.

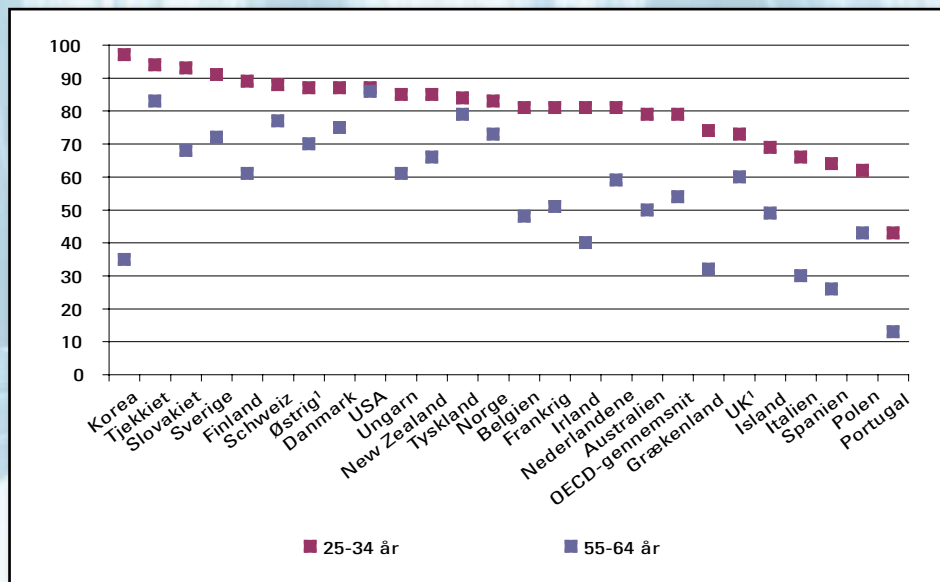
I figur 9.1 er andelene med mindst en ungdomsuddannelse afbildet for to forskellige aldersgrupper. Landene er vist faldende efter andelen af 25-34-årige med mindst en ungdomsuddannelse.

Blandt de 25-34-årige ligger Danmark placeret i den øverste tredjedel sammen med blandt andet Korea, Finland og Sverige.

Forskellen mellem de 25-34-årige og 55-64-årige er generelt lidt mindre blandt de lande, hvor flest 25-34-årige har mindst en ungdomsuddannelse.

Som det fremgår af figuren, skiller Korea sig dog ud med en stor forskel mellem andelene for de to generationer med mindst en ungdomsuddannelse.

Figur 9.1. Andel med mindst en ungdomsuddannelse i Danmark og udvalgte OECD-lande, 2005

Note 1: UK og Østrig medtager nogle korte, erhvervsrettede ungdomsuddannelser.

Kilde: *Education at a Glance*, 2007.

Arbejdsstyrken talte 2,67 mio. personer i 2005. Det er generelt for denne gruppe, at uddannelsesniveauet er steget.

9.2 Arbejdsstyrken fordelt efter højeste fuldførte uddannelse

Arbejdsstyrken består af personer i alderen 15-69 år, som enten er i beskæftigelse eller ledige. Studerende, der er tilmeldt en fuldtidsuddannelse, og som arbejder mindre end 28 timer om ugen, tæller ikke med i arbejdsstyrken.

I 2005 talte arbejdsstyrken 2,67 mio. personer, hvilket svarer til 70 % af den samlede befolkning i alderen 15-69 år. Der er i perioden 2000-2005 sket et fald på cirka 30.000, som er til rådighed for det danske arbejdsmarked (tabel 9.2).

Hver fjerde i arbejdsstyrken, svarende til 675.900 personer, har grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. 39 %, svarende til 1,04 mio. personer, har en erhvervsfaglig uddannelse, og en andel på 29 % af arbejdsstyrken, svarende til 760.100 personer, har en videregående uddannelse. I tabel 9.2 er den procentvise fordeling afbildet.

Generelt har arbejdsstyrken fået et højere uddannelsesniveau. Som i forrige afsnit skyldes denne ændring primært generationsforskelle. De nyere årgange

på arbejdsmarkedet er bedre uddannet end de årgange, der i disse år går på pension.

Fra 2000 til 2005 har der været et fald fra 29 % til 25 % i andelen med grundskolen som højeste fuldførte uddannelse. Dette svarer til et fald på 93.100 personer. I samme periode har andelen med en gymnasial uddannelse ligget konstant på godt 7 %, mens andelen med en erhvervsfaglig uddannelse har ligget på 39-40 %. Den samlede andel med en videregående uddannelse er steget fra godt 24 % til knap 29 %.

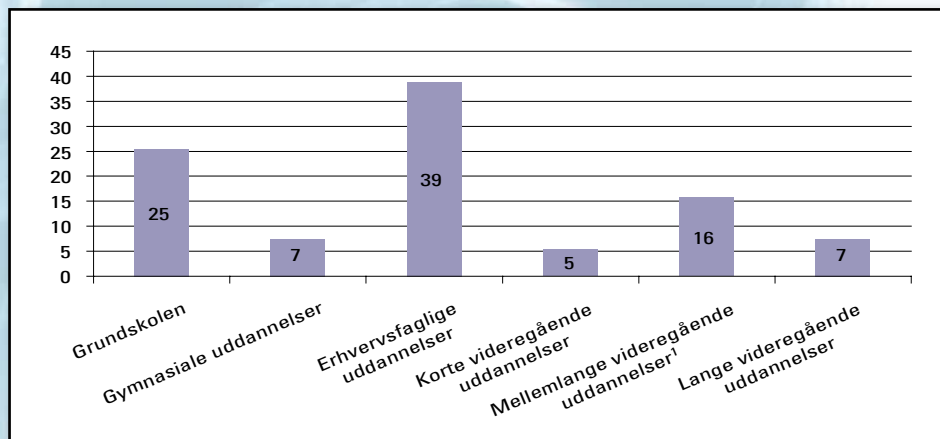
I figur 9.2 er det afbildet, hvordan arbejdsstyrken fordeler sig på højeste fuldførte uddannelse.

Tabel 9.2. Arbejdsstyrken (15-69-årige) opgjort på højeste fuldførte uddannelse

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	Antal					
Alle uddannelser	2.698.360	2.696.163	2.689.772	2.673.706	2.666.350	2.668.321
Grundskolen	769.031	746.482	729.295	703.786	687.763	675.910
Gymnasiale uddannelser	203.213	200.401	198.101	196.594	194.096	196.432
Erhvervsfaglige uddannelser	1.068.016	1.072.353	1.068.152	1.054.879	1.044.974	1.035.909
Videregående uddannelser	658.100	676.927	694.224	718.447	739.517	760.070
<i>Korte videregående uddannelser</i>	<i>120.986</i>	<i>123.673</i>	<i>127.303</i>	<i>137.625</i>	<i>141.834</i>	<i>144.529</i>
<i>Professionsbacheloruddannelser</i>	<i>302.795</i>	<i>310.774</i>	<i>315.975</i>	<i>320.538</i>	<i>326.991</i>	<i>334.314</i>
<i>Øvrige mellemlange videregående uddannelser</i>	<i>46.901</i>	<i>47.334</i>	<i>47.500</i>	<i>49.302</i>	<i>49.599</i>	<i>49.574</i>
<i>Universitetsbacheloruddannelser</i>	<i>27.527</i>	<i>28.773</i>	<i>29.643</i>	<i>30.823</i>	<i>32.360</i>	<i>34.116</i>
<i>Lange videregående uddannelser</i>	<i>159.891</i>	<i>166.373</i>	<i>173.803</i>	<i>180.159</i>	<i>188.733</i>	<i>197.537</i>
	%					
Alle uddannelser	100	100	100	100	100	100
Grundskolen	28,6	27,7	27,1	26,3	25,8	25,4
Gymnasiale uddannelser	7,5	7,4	7,3	7,3	7,3	7,4
Erhvervsfaglige uddannelser	39,6	39,8	39,7	39,5	39,2	38,8
Videregående uddannelser	24,3	25,1	25,8	26,8	27,7	28,5
<i>Korte videregående uddannelser</i>	<i>4,5</i>	<i>4,6</i>	<i>4,7</i>	<i>5,1</i>	<i>5,3</i>	<i>5,4</i>
<i>Professionsbacheloruddannelser</i>	<i>11,2</i>	<i>11,5</i>	<i>11,7</i>	<i>12,0</i>	<i>12,3</i>	<i>12,5</i>
<i>Øvrige mellemlange videregående uddannelser</i>	<i>1,7</i>	<i>1,8</i>	<i>1,8</i>	<i>1,8</i>	<i>1,9</i>	<i>1,9</i>
<i>Universitetsbacheloruddannelser</i>	<i>1,0</i>	<i>1,1</i>	<i>1,1</i>	<i>1,2</i>	<i>1,2</i>	<i>1,3</i>
<i>Lange videregående uddannelser</i>	<i>5,9</i>	<i>6,1</i>	<i>6,5</i>	<i>6,7</i>	<i>7,0</i>	<i>7,4</i>

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Figur 9.2. Arbejdsstyrken (15-69-årige) opgjort på højeste fuldførte uddannelse i 2005, procent

Note 1: Omfatter professionsbachelor-, universitetsbachelor- og øvrige mellem-lange videregående uddannelser.

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

81 % af de unge forventes at få en ungdomsuddannelse, 76 % vil opnå erhvervskompetence, det vil sige en erhvervsuddannelse eller en videregående uddannelse.

9.3 De kommende ungdomsårgange

Det er regeringens mål, at 95 % af en ungdomsårgang i 2015 skal opnå en ungdomsuddannelse, og 50 % skal opnå en videregående uddannelse. For at holde øje med disse mål fremskrives hvert år, hvordan de kommende årgange vil uddanne sig. Fremskrivningen viser, hvordan de nye ungdomsårgange vil uddanne sig i løbet af 25 år efter afsluttet 9. klasse, når uddannelsessystemet og uddannelsesadfærden i alle disse år antages at være som i år 2005.

I figur 9.3 ses resultatet af fremskrivningen for, hvordan en ungdomsårgang vil uddanne sig i løbet af 25 år. Figuren viser en ungdomsårgangs forventede veje gennem uddannelsessystemet på baggrund af kendt adfærd i 2005.

Af de elever som i 2005 forlader grundskolen, forventes næsten 56 % at påbegynde gymnasiet, næsten 40 % at påbegynde en erhvervsuddannelse og knap 5 % aldrig at påbegynde en uddannelse. Det vil sige, at 95 % forventes at fortsætte på en ungdomsuddannelse.

Kun godt 81 % fuldfører en ungdomsuddannelse. Det vil sige, at en del

falder fra undervejs. Hvis man medtæller de personer, som ikke tager en ungdomsuddannelse, men via erhvervskompetence og hf-enkeltfag kvalificerer sig til en videregående uddannelse og fuldfører den, opnår godt 85 % mindst en ungdomsuddannelse. Af hele årgangen vil cirka 53 % få en gymnasial uddannelse og næsten 38 % en erhvervsuddannelse. I begge kategorier får knap 10 % begge uddannelser.

Tre ud af fire (76 %) ender med en erhvervskompetencegivende uddannelse. Det vil sige en erhvervsfaglig uddannelse eller en videregående uddannelse som højeste fuldførte uddannelse. 33 % forventes at få en erhvervsfaglig uddannelse. Denne andel fordeler sig med 8 % på merkantil, 17 % på teknisk og 8 % på anden erhvervsfaglig uddannelse (hovedsagelig social- og sundhed). Knap 44 % ender med en videregående uddannelse – heraf 6 % med en kort videregående uddannelse (KVU), 23 % med en mellemlang videregående uddannelse (MVU) og 15 % med en lang videregående uddannelse (LVU).

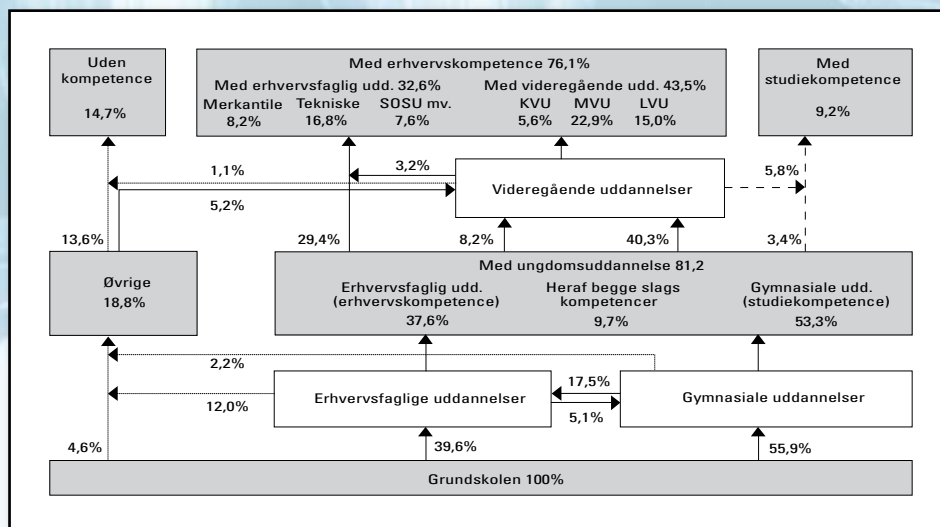
Det er ikke alle, der får en uddannelse. Samlet set ender knap 15 % uden nogen form for uddannelse efter grundskolen, mens godt 9 % ender med studiekompetence, det vil sige primært en gymnasial uddannelse.

Det ses, at særligt andelen med gymnasiale uddannelser steg markant frem til cirka 1995. Siden har stigningen været mindre, mens andelen med erhvervsfaglige uddannelser er faldet en smule.

Tabel 9.3 og tabel 9.4 viser fremskrivninger af ungdomsårgangene i perioden 1990-2005, først på ungdomsuddannelse og dernæst på den højeste fuldførte uddannelse.

Når man ser på de endelige kompetencer 25 år efter 9. klasse, er andelen, der opnår en uddannelse, steget kraftigt i perioden 1990-2000 for derefter at stagnere (tabel 9.4).

Figur 9.3. Uddannelsesprofil 2005

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse.

Tabel 9.3. Andel med ungdomsuddannelser

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	%							
Ungdomsuddannelse	76,1	82,1	83,6	81,2	80,6	81,0	82,0	81,2
Gymnasial uddannelse	47,2	51,9	52,2	51,1	52,3	52,1	53,8	53,3
Erhvervsfaglig uddannelse	40,3	43,3	43,6	40,9	39,0	39,7	40,0	37,6
- heraf begge kompetencer	11,4	13,1	12,2	10,8	10,7	10,8	11,8	9,7
Andel med videregående uddannelse uden ungdomsuddannelse	3,0	3,0	3,9	4,6	4,4	4,3	4,4	4,1
Mindst en ungdomsuddannelse	79,1	85,1	87,5	85,8	85,0	85,3	86,4	85,3

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Tabel 9.4. Endelige uddannelseskompetencer

	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	%							
Med erhvervskompetence	66,5	74,2	80,0	78,5	76,6	77,0	77,0	76,1
Erhvervsfaglig uddannelse	35,3	36,8	35,2	33,2	31,7	31,6	33,2	32,6
Merkantile uddannelser	15,4	12,3	10,3	8,5	7,9	7,7	8,8	8,2
Tekniske uddannelser	16,9	17,1	18,8	18,1	17,1	17,5	17,5	16,8
Social- og sundhedsuddannelser mv.	3,1	7,4	6,1	6,6	6,6	6,4	6,9	7,6
Videregående uddannelse	31,2	37,4	44,8	45,3	44,9	45,4	43,8	43,5
Kort videregående uddannelse	5,6	5,9	8,8	8,2	6,8	7,0	5,9	5,6
Mellemlang videregående uddannelse	17,4	23,0	23,4	23,3	23,8	23,3	23,7	22,9
Lang videregående uddannelse	8,2	8,5	12,6	13,8	14,4	15,1	14,2	15,0
Uden erhvervskompetence	33,6	25,8	20,1	21,5	23,4	23,0	23,0	23,9
Kun studiekompetence (gymnasial uddannelse)	12,7	10,9	7,6	7,3	8,4	8,3	9,4	9,2
Direkte fra grundskolen	7,1	6,2	2,8	3,6	4,0	3,2	3,1	4,6
Efter afbrudt uddannelse	13,8	8,7	9,7	10,6	11,0	11,5	10,5	10,1

Kilde: UNI•C Statistik & Analyse

Tal der taler 2007 giver et overblik over det danske uddannelsessystems opbygning og beskriver i tal udviklingen inden for hovedparten af de forskellige uddannelsesområder.

Uddannelsessystemet ændrer sig løbende i takt med nye generationer og nye krav fra arbejdsmarkedet. I publikationen præsenteres en række nøgletal i tabeller og grafer, der viser, hvilke veje udviklingen går. Publikationen belyser primært udviklingen med danske tal suppleret med tilsvarende tal fra udvalgte lande.